

Den övergripande strategiska inriktningen av kommande landsbygdsprogrammet m.m.

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2005/06:87 Den övergripande strategiska inriktningen av kommande landsbygdsprogrammet jämte fyra följdmotioner med 57 motionsyrkanden. Dessutom behandlar utskottet 103 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2004 och 2005 med anknytning till skrivelsen. I skrivelsen redogör regeringen för den övergripande strategiska inriktningen av nästa landsbygdsprogram. Det övergripande målet för landsbygdspolitiken, och för åtgärderna i det nya landsbygdsprogrammet, skall vara en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Programmets åtgärder skall främja ett hållbart nyttjande av naturresurser, företagande, tillväxt och sysselsättning, både inom de areella näringarna och inom annat landsbygdsbaserat företagande, och attraktiva miljöer för boende på landsbygden. En fortsatt hög miljöambition skall bidra till att de nationella miljökvalitetsmålen med koppling till de areella näringarna skall kunna uppnås. Lokalt engagemang skall stödjas, och ett brett deltagande från många grupper i arbetet för landsbygdens utveckling skall eftersträvas. Ett viktigt instrument för genomförande av åtgärder inom politikområdet landsbygdspolitik är det pågående miljö- och landsbygdsprogrammet för Sverige perioden 2000–2006. Programmet omfattar åtgärder för att uppnå en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling på den svenska landsbygden. Ansvaret för finansiering av åtgärderna delas mellan EU och den svenska staten. Samtliga motionsyrkanden avstyrks med hänvisning till vad som anförs i skrivelsen, Landsbygdskommitténs arbete (dir. 2004:87), utskottets tidigare uttalanden och pågående arbete i övrigt på området.

Utskottet behandlar även 99 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2004 och 2005 om EU:s gemensamma jordbrukspolitik, nationell jordbrukspolitik, MTR-reformens genomförande, konkurrensvillkor för svensk jordbruksnäring, jordbruket i norra Sverige, jordbruksadministratio-

nen m.m., och med hänvisning till pågående förändringsarbete, pågående och avslutade utredningar samt kommande förslag avstyrks samtliga dessa motioner.

I betänkandet finns 66 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	6
Redogörelse för ärendet	15
Ärendet och dess beredning	15
Bakgrund	15
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	16
Utskottets överväganden	17
Övergripande strategisk inriktning för det svenska landsbygdsprogrammet m.m.	17
Inriktningen av åtgärder för förbättrad konkurrenskraft inom jord- och skogsbruket	27
Inriktningen av åtgärder för förbättring av miljön och landskapet	34
Inriktningen av åtgärder för främjande av livskvalitet på landsbygden och diversifiering av landsbygdens ekonomi	47
Metod för lokal utveckling (Leader) och lokal medverkan	51
Resursfrågor	54
Övriga frågor	60
EU:s gemensamma jordbrukspolitik	63
Nationell jordbrukspolitik m.m.	68
MTR-reformens genomförande m.m.	71
Utskottets ställningstagande	73
Konkurrensvillkor m.m.	76
Myndighetsorganisation m.m.	85
Reservationer	94
1. Övergripande strategisk inriktning för det svenska landsbygdsprogrammet, punkt 1 (fp, kd)	94
2. Övergripande strategisk inriktning för det svenska landsbygdsprogrammet, punkt 1 (m)	95
3. Förutsättningar för landsbygdsutveckling m.m., punkt 2 (m, kd, c)	95
4. Förutsättningar för landsbygdsutveckling m.m., punkt 2 (fp)	96
5. Prioriteringar mellan insatsområdena m.m., punkt 4 (m, fp, kd, c)	96
6. Mindre gynnade områden, punkt 5 (v, mp)	97
7. Mindre gynnade områden, punkt 5 (c)	97
8. Uppfödarpremier och utbildningsinsatser, punkt 7 (kd)	98
9. Hästnäringens del av vall- och betesmarksstöd m.m., punkt 8 (m, fp, kd, c)	98
10. Jämställdhetsperspektivet, punkt 9 (v)	99
11. Inriktningen av åtgärder för förbättrad konkurrenskraft inom jord- och skogsbruket, punkt 10 (m, fp, kd, c)	100
12. Inriktningen av åtgärder inom insatsområde 1, punkt 11 (m, fp, kd, c)	100
13. Begränsning av branscher med rätt till LBU-stöd, punkt 12 (m)	101
14. Stöd till företag med särskild djurhänsyn, punkt 14 (kd)	102
15. Jordbruket som producent av bioenergi, punkt 15 (kd, c)	102
16. Jordbruket som producent av bioenergi, punkt 15 (fp)	103

17. Jordbruket som producent av bioenergi, punkt 15 (v, mp)	104
18. Satsningar på etanolfabriker, punkt 16 (kd)	104
19. Odling av sockerbetor, punkt 17 (kd)	105
20. Startstöd, punkt 19 (kd)	105
21. Myndigheternas roll, punkt 20 (kd)	106
22. Inriktningen av åtgärder för förbättring av miljön och landskapet, punkt 21 (fp)	106
23. Stödets utformning, punkt 22 (m, fp, kd, c)	107
24. Resurshushållande konventionellt jordbruk, punkt 23 (kd)	108
25. Alternativ odling, punkt 24 (m, fp)	109
26. Alternativ odling, punkt 24 (kd)	110
27. Stödinsatser i skogs- och mellanbygder m.m., punkt 25 (m, kd, c)	111
28. Öppna landskap, punkt 27 (m)	111
29. Öppna landskap, punkt 27 (kd)	112
30. Landskapsplaner, punkt 28 (fp)	113
31. Fjällnära jordbruk, punkt 29 (kd)	113
32. Fäbodbruk, punkt 30 (kd)	114
33. Skogsbruket, punkt 33 (m, fp, kd, c)	114
34. Inriktningen av åtgärder för främjande av livskvalitet på landsbygden och diversifiering av landsbygdens ekonomi, punkt 34 (fp)	115
35. Möjligheterna att bo och verka på landsbygden, punkt 35 (m, fp, kd, c)	116
36. Landsbygdsturism, punkt 36 (fp, kd)	116
37. Metod för lokal utveckling (Leader) och lokal medverkan, punkt 37 (fp)	117
38. Metod för lokal utveckling (Leader) och lokal medverkan, punkt 37 (kd)	117
39. Resursfrågor, punkt 38 (m)	118
40. Resursfrågor, punkt 38 (kd)	118
41. Användningen av EU-medel m.m., punkt 39 (m, kd, c)	119
42. Kompensationsbidraget, punkt 40 (kd)	120
43. Snedvridning av konkurrensen, punkt 41 (m)	120
44. Parlamentarisk förankring m.m., punkt 42 (m, fp, kd, c)	121
45. Reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 48 (m)	121
46. Reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 48 (fp)	122
47. Reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 48 (v)	122
48. Reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 48 (mp)	123
49. EU:s skolmjölksstöd, punkt 50 (fp)	124
50. Nationell jordbrukspolitik, punkt 51 (m)	124
51. Nationell jordbrukspolitik, punkt 51 (kd)	125
52. Nationell jordbrukspolitik, punkt 51 (c)	125
53. Nationell jordbrukspolitik, punkt 51 (mp)	126
54. Jordbrukets betydelse för övergödningen, punkt 52 (fp)	127

55. Vissa tvärvillkor, punkt 54 (kd)	127
56. Konkurrensvillkor, punkt 58 (m, fp, kd, c)	128
57. Jordbruket i norra Sverige, punkt 60 (kd)	128
58. Vissa rennärringsfrågor, punkt 63 (fp)	129
59. Vissa rennärringsfrågor, punkt 63 (mp)	130
60. Parlamentariskt beredningsorgan, punkt 64 (kd, mp)	130
61. Myndighetsorganisation, punkt 65 (m)	131
62. Myndighetsorganisation, punkt 65 (fp)	131
63. Utbetalning av stöd i euro, punkt 66 (m, fp, kd, c)	132
64. Hållbarhetscertifiering m.m., punkt 68 (fp)	132
65. Jämställdhetsarbete, punkt 70 (kd)	133
66. Konsekvensanalyser m.m., punkt 71 (kd)	133
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	135
Skrivelsen	135
Följdmotioner	135
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004	139
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	147

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande strategisk inriktning för det svenska landsbygdsprogrammet

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ278 yrkandena 1, 3 och 4, 2004/05: MJ297 yrkande 3 i denna del, 2004/05: N254 yrkande 27, 2005/06: MJ17 yrkande 1, 2005/06: MJ18 yrkande 4, 2005/06: MJ254 yrkandena 1 och 2, 2005/06: MJ413 yrkande 2 och 2005/06: MJ441 yrkande 11.

Reservation 1 (fp, kd)

Reservation 2 (m)

2. Förutsättningar för landsbygdsutveckling m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: MJ15 yrkandena 6 och 7 samt 2005/06: MJ16 yrkande 1.

Reservation 3 (m, kd, c)

Reservation 4 (fp)

3. Landsbygdspolitikens utveckling

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ594 yrkande 11.

4. Prioriteringar mellan insatsområdena m.m.

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ15 yrkandena 4 och 5.

Reservation 5 (m, fp, kd, c)

5. Mindre gynnade områden

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ402 yrkandena 1 i denna del och 2, 2004/05: MJ432 yrkandena 1 i denna del och 2, 2005/06: MJ334 yrkande 10 och 2005/06: MJ413 yrkande 3.

Reservation 6 (v, mp)

Reservation 7 (c)

6. Hästpolitik

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ505 yrkandena 1 och 7, 2005/06: MJ337 och 2005/06: MJ528 yrkande 1.

7. Uppfödarpremier och utbildningsinsatser

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ267, 2004/05: MJ297 yrkande 3 i denna del, 2004/05: MJ505 yrkande 10, 2005/06: MJ17 yrkande 18 och 2005/06: MJ528 yrkande 8.

Reservation 8 (kd)

- 8. Hästnäringens del av vall- och betesmarksstöd m.m.**
Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ505 yrkande 11 och 2005/06: MJ17 yrkande 19.
Reservation 9 (m, fp, kd, c)
- 9. Jämställdhetsperspektivet**
Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ334 yrkande 12.
Reservation 10 (v)
- 10. Inriktningen av åtgärder för förbättrad konkurrenskraft inom jord- och skogsbruket**
Riksdagen avslår motionerna 2004/05: N407 yrkande 10 och 2005/06: MJ15 yrkande 1.
Reservation 11 (m, fp, kd, c)
- 11. Inriktningen av åtgärder inom insatsområde 1**
Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ15 yrkandena 10 och 17.
Reservation 12 (m, fp, kd, c)
- 12. Begränsning av branscher med rätt till LBU-stöd**
Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ18 yrkande 7.
Reservation 13 (m)
- 13. Produktionshöjande åtgärder m.m.**
Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ334 yrkandena 5 i denna del, 6 och 15.
- 14. Stöd till företag med särskild djurhänsyn**
Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ518 yrkande 1.
Reservation 14 (kd)
- 15. Jordbruket som producent av bioenergi**
Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ404, 2005/06: MJ15 yrkandena 8 och 9, 2005/06: MJ16 yrkande 4, 2005/06: MJ17 yrkande 4, 2005/06: MJ315, 2005/06: MJ384 yrkande 2, 2005/06: MJ388, 2005/06: MJ429, 2005/06: MJ448 yrkande 17, 2005/06: MJ452 och 2005/06: MJ507.
Reservation 15 (kd, c)
Reservation 16 (fp)
Reservation 17 (v, mp)
- 16. Satsningar på etanolfabriker**
Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ17 yrkande 15.
Reservation 18 (kd)

17. Odling av sockerbeter

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ497 yrkande 12 och 2005/06: MJ594 yrkande 10.

Reservation 19 (kd)

18. Odling av bruna bönor

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ344.

19. Startstöd

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: MJ17 yrkande 3, 2005/06: MJ334 yrkande 5 i denna del och 2005/06: MJ594 yrkande 16.

Reservation 20 (kd)

20. Myndigheternas roll

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ17 yrkande 14.

Reservation 21 (kd)

21. Inriktningen av åtgärder för förbättring av miljön och landskapet

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: MJ15 yrkandena 3 och 12 samt 2005/06: MJ16 yrkande 5.

Reservation 22 (fp)

22. Stödets utformning

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: N254 yrkande 18, 2005/06: MJ15 yrkande 11, 2005/06: MJ18 yrkande 2, 2005/06: MJ260 yrkande 2, 2005/06: MJ334 yrkandena 2–4 och 7, 2005/06: N383 yrkande 15 och 2005/06: N482 yrkande 2.

Reservation 23 (m, fp, kd, c)

23. Resurshushållande konventionellt jordbruk

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ459, 2004/05: MJ497 yrkandena 13, 15 och 21, 2005/06: MJ17 yrkande 10, 2005/06: MJ448 yrkande 10, 2005/06: MJ594 yrkandena 14 och 19 samt 2005/06: MJ596 yrkande 31.

Reservation 24 (kd)

24. Alternativ odling

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ497 yrkande 19, 2005/06: MJ15 yrkande 14, 2005/06: MJ17 yrkande 9, 2005/06: MJ18 yrkande 5 och 2005/06: MJ594 yrkande 17.

Reservation 25 (m, fp)

Reservation 26 (kd)

25. Stödinsatser i skogs- och mellanbygder m.m.

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ17 yrkandena 6, 7, 11 och 12.

Reservation 27 (m, kd, c)

26. Trädgårdsodling

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: Sk455 yrkande 5 och 2005/06: MJ445 yrkande 2.

27. Öppna landskap

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ203, 2004/05: MJ497 yrkandena 3, 5 och 14, 2004/05: MJ507 yrkande 16, 2005/06: MJ17 yrkande 8, 2005/06: MJ18 yrkande 3, 2005/06: MJ303, 2005/06: MJ350 yrkande 4 och 2005/06: MJ594 yrkandena 12 och 13.

Reservation 28 (m)

Reservation 29 (kd)

28. Landskapsplaner

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ15 yrkande 13.

Reservation 30 (fp)

29. Fjällnära jordbruk

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ450 yrkande 2, 2004/05: MJ497 yrkandena 23 och 28, 2005/06: MJ271 yrkande 2 och 2005/06: MJ594 yrkande 21.

Reservation 31 (kd)

30. Fäbodbruk

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ497 yrkande 31, 2005/06: MJ17 yrkande 13 och 2005/06: MJ594 yrkande 25.

Reservation 32 (kd)

31. Rovdjursstängsling

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ278 yrkande 6.

32. En nationell skogspolitik

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: MJ16 yrkande 6 och 2005/06: MJ17 yrkande 5 i denna del.

33. Skogsbruket

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ278 yrkande 5, 2004/05: MJ434 yrkande 37, 2005/06: MJ17 yrkande 5 i denna del, 2005/06: MJ334 yrkande 14 och 2005/06: MJ449 yrkande 48.

Reservation 33 (m, fp, kd, c)

34. Inriktningen av åtgärder för främjande av livskvalitet på landsbygden och diversifiering av landsbygdens ekonomi

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:MJ15 yrkandena 2, 15, 16 och 18 samt 2005/06:MJ413 yrkande 1.

Reservation 34 (fp)

35. Möjligheterna att bo och verka på landsbygden

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ437 yrkande 8.

Reservation 35 (m, fp, kd, c)

36. Landsbygdsturism

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ17 yrkandena 16 och 17.

Reservation 36 (fp, kd)

37. Metod för lokal utveckling (Leader) och lokal medverkan

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:MJ15 yrkandena 19 och 20, 2005/06:MJ17 yrkande 20 och 2005/06:MJ403.

Reservation 37 (fp)

Reservation 38 (kd)

38. Resursfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ278 yrkande 2, 2004/05: MJ402 yrkande 1 i denna del, 2004/05:MJ432 yrkande 1 i denna del, 2004/05:MJ497 yrkande 18, 2005/06:MJ17 yrkandena 2 och 22, 2005/06:MJ18 yrkandena 1 och 6, 2005/06:MJ260 yrkandena 1 och 3, 2005/06:MJ334 yrkandena 11 och 13, 2005/06:MJ402, 2005/06: MJ448 yrkandena 28 och 29 samt 2005/06:MJ594 yrkande 26.

Reservation 39 (m)

Reservation 40 (kd)

39. Användningen av EU-medel m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:MJ16 yrkande 2 och 2005/06: MJ17 yrkande 21.

Reservation 41 (m, kd, c)

40. Kompensationsbidraget

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ497 yrkande 16 och 2005/06: MJ594 yrkande 15.

Reservation 42 (kd)

41. Snedvridning av konkurrensen

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ18 yrkande 8.

Reservation 43 (m)

42. Parlamentarisk förankring m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: MJ16 yrkande 3 och 2005/06: MJ17 yrkande 23.

Reservation 44 (m, fp, kd, c)

43. Landsbygdskommitténs arbete

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: N481 yrkandena 15 och 21 samt 2005/06: N482 yrkande 3.

44. Stödområdesindelningen

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ321 yrkande 2.

45. EU-stöd till omarronderingar

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ292.

46. Kallblodstravaren

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ300.

47. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2005/06: 87 till handlingarna.

48. Reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: L291 yrkande 8, 2004/05: U226 yrkande 15, 2004/05: U313 yrkande 8, 2004/05: MJ277 yrkandena 2 och 3, 2004/05: MJ332 yrkande 2, 2004/05: MJ508 yrkandena 2, 7 och 8, 2005/06: U290 yrkande 16, 2005/06: U336 yrkande 16, 2005/06: U339 yrkande 7, 2005/06: MJ334 yrkande 1, 2005/06: MJ448 yrkandena 22–27 och 2005/06: MJ594 yrkande 27.

Reservation 45 (m)

Reservation 46 (fp)

Reservation 47 (v)

Reservation 48 (mp)

49. Stöd till tobaksodling

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ490, 2005/06: MJ455 och 2005/06: MJ582 yrkandena 1 och 2.

50. EU:s skolmjölksstöd

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ519 yrkande 4.

Reservation 49 (fp)

51. Nationell jordbrukspolitik

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sk405 yrkande 6, 2004/05: MJ297 yrkandena 4 och 5, 2004/05: MJ430, 2004/05: MJ437 yrkande 1 i denna del, 2004/05: MJ497 yrkande 1, 2004/05: MJ527, 2005/06: MJ441 yrkande 6, 2005/06: MJ448 yrkandena 1 och 4, 2005/06: MJ524 yrkande 1 och 2005/06: MJ525 yrkande 2.

Reservation 50 (m)

Reservation 51 (kd)

Reservation 52 (c)

Reservation 53 (mp)

52. Jordbrukets betydelse för övergödningen

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ519 yrkande 29.

Reservation 54 (fp)

53. Trädesersättning

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ335 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06: MJ276 yrkandena 1 och 2.

54. Vissa tvärvillkor

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ497 yrkande 7 och 2005/06: MJ594 yrkande 6.

Reservation 55 (kd)

55. Stödrättigheter för grönsaker

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ497 yrkande 9.

56. Det nationella kuvertet

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ497 yrkande 24.

57. Den nationella reserven

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ478 och 2004/05: MJ497 yrkandena 10 och 25.

58. Konkurrensvillkor

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ208 yrkande 2, 2004/05: MJ297 yrkandena 1 och 2, 2004/05: MJ355, 2004/05: MJ363, 2004/05: MJ437 yrkandena 1 i denna del, 6 och 7, 2004/05: MJ508 yrkande 5, 2004/05: MJ531, 2004/05: N401 yrkande 10, 2004/05: N403 yrkande 17, 2005/06: MJ233 yrkande 2, 2005/06: MJ423 yrkande 1, 2005/06: MJ441 yrkandena 1 och 4, 2005/06: MJ463 yrkande 1 och 2005/06: MJ524 yrkande 2.

Reservation 56 (m, fp, kd, c)

59. Svensk kycklingnäring

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ216, 2004/05: MJ529, 2005/06: MJ225, 2005/06: MJ298 och 2005/06: MJ304.

60. Jordbruket i norra Sverige

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ450 yrkande 1, 2004/05: MJ497 yrkandena 26 och 27, 2005/06: MJ271 yrkande 1 och 2005/06: MJ594 yrkandena 22 och 23.

Reservation 57 (kd)

61. Svensk mjölkproduktion

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ479.

62. Stödberättigad gröda

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ502.

63. Vissa rennäringsspörsmål

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: MJ449 yrkande 50 och 2005/06: MJ519 yrkande 21.

Reservation 58 (fp)

Reservation 59 (mp)

64. Parlamentariskt beredningsorgan

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ527 yrkande 1.

Reservation 60 (kd, mp)

65. Myndighetsorganisation

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: Sk405 yrkande 9 och 2004/05: MJ508 yrkande 10.

Reservation 61 (m)

Reservation 62 (fp)

66. Utbetalning av stöd i euro

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ594 yrkande 5.

Reservation 63 (m, fp, kd, c)

67. Handläggning hos myndighet

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: MJ386 och 2005/06: MJ437.

68. Hållbarhetscertifiering m.m.

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ519 yrkande 2.

Reservation 64 (fp)

69. Grund för avgiftsuttag

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ594 yrkande 28.

70. Jämställdhetsarbete

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:N407 yrkande 4 och 2005/06: MJ447 yrkande 1.

Reservation 65 (kd)

71. Konsekvensanalyser m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ497 yrkande 2, 2004/05: MJ507 yrkande 17, 2005/06: MJ423 yrkandena 2 och 3 samt 2005/06: MJ594 yrkande 1.

Reservation 66 (kd)

**72. Utredning om förenklat förfarande vid ansökan om miljö-
stöd**

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ497 yrkande 20.

73. De agrara näringarnas betydelse från beredskapssynpunkt

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ490.

Stockholm den 6 april 2006

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m), Åsa Domeij (mp), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Rune Berglund (s), Rolf Lindén (s), Sven Gunnar Persson (kd), Christina Axelsson (s), Lars Lindblad (m), Carina Ohlsson (s), Jan Andersson (c), Jan-Olof Larsson (s), Bengt-Anders Johansson (m), Christin Hagberg (s), Anita Brodén (fp), Sven-Erik Sjöstrand (v) och Marie Wahlgren (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Bakgrund

Regeringen beslutade den 17 juni 2004 att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att utarbeta ett förslag till en långsiktig strategi för den nationella politiken för hållbar landsbygdsutveckling. Kommittén skall lämna sitt slutbetänkande senast den 30 november 2006 (dir. 2004:87). Av kommitténs direktiv framgår också att kommittén i ett delbetänkande skall lämna förslag till övergripande strategisk inriktning för nästa landsbygdsprogram. Kommittén överlämnade den 2 maj 2005 sitt delbetänkande På väg mot ... En hållbar landsbygdsutveckling (SOU 2005:36) till regeringen. Betänkandet har remissbehandlats. En remissammanställning finns tillgänglig i Jordbruksdepartementet (dnr Jo 2005/1172).

Ett ytterligare underlag till skrivelsen är Skogsutredningens delbetänkande Skog till nytta för alla (SOU 2005:39) som överlämnades till regeringen i maj 2005. En del av delbetänkandet behandlar skogsnäringens roll i det kommande landsbygdsprogrammet. Även detta betänkande har remissbehandlats. En remissammanställning finns tillgänglig i Näringsdepartementet (dnr N 2005/4296).

I skrivelsen redogör regeringen för den övergripande strategiska inriktningen av nästa landsbygdsprogram. Inledningsvis beskrivs landsbygdens utveckling under de senaste åren. Därefter följer en analys av landsbygdens starka och svaga sidor. Erfarenheterna från de insatser för landsbygdsutveckling som genomförts under perioden 2000–2006 redovisas kortfattat. Regeringen redogör även för de förutsättningar för det kommande landsbygdsprogrammet som ges i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 av den 20 september 2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), EUT L 277, 21.10.2005 (landsbygdsförordningen). Avslutningsvis presenteras regeringens bedömning gällande den strategiska inriktningen av det kommande landsbygdsprogrammet.

Flera beslut som är av betydelse för utformningen av den nationella landsbygdsstrategin är ännu inte fattade. Detta gäller exempelvis beslut om den europeiska landsbygdsstrategin och om kommissionens tillämpningsföreskrifter som bl.a. i detalj kommer att reglera genomförandet av landsbygdsprogrammet. Den slutliga utformningen av den nationella landsbygdsstrategin kan komma att påverkas av de beslut som fattas i dessa frågor.

I samband med skrivelsen har väckts fyra följdmotioner med 57 motionsyrkanden. Dessutom behandlas 103 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2004 och 2005 med anknytning till skrivelsen. Utskottet behandlar även 99 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2004 och 2005 om

EU:s gemensamma jordbrukspolitik, nationell jordbrukspolitik, MTR-reformens genomförande, konkurrensvillkor för svensk jordbruksnäring, jordbruket i norra Sverige, jordbruksadministrationen m.m. Samtliga motionsyrkan- den avstyrks.

Skrivelsen har utarbetas i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

I ärendet har inkommit skrivelser från Lantbrukarnas Riksförbund, LRF Värmland, och LRF Regionförbundet i Väst.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för den övergripande strategiska inriktningen av nästa landsbygdsprogram. Det övergripande målet för landsbygds- politiken, och för åtgärderna i det nya landsbygdsprogrammet, skall vara en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Programmets åtgärder skall främja ett hållbart nyttjande av naturresurser, företagande, tillväxt, sysselsättning, både inom de areella näringarna och inom annat landsbygdsbaserat företagande, och attraktiva miljöer för boende på landsbygden. En fortsatt hög miljöambition skall bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen med koppling till de areella näringarna skall kunna uppnås. Lokalt engagemang skall stödjas, och ett brett delta- gande från många grupper i arbetet för landsbygdens utveckling skall eftersträvas.

Ett viktigt instrument för genomförande av åtgärder inom politikområdet landsbygds politik är det pågående miljö- och landsbygdsprogrammet för Sverige åren 2000–2006. Programmet omfattar åtgärder för att uppnå en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling på den svenska lands- bygden. Ansvar för finansiering av åtgärderna delas mellan EU och den svenska staten.

Från år 2007 skall ett nytt program för landsbygdens utveckling ersätta det miljö- och landsbygdsprogram som löper t.o.m. år 2006 och vissa av åtgärderna inom de två strukturfondsprogrammen för mål 1 samt det s.k. Leaderplus. Genomförandet av det nya programmet skall baseras på en nationell landsbygdsstrategi som är ett led i genomförandet av den europe- iska landsbygdsstrategin. Den nationella strategin skall bl.a. innehålla en redogörelse för den strategiska inriktningen av det kommande landsbygds- programmet.

Utskottets överväganden

Övergripande strategisk inriktning för det svenska landsbygdsprogrammet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i vad regeringen anför i skrivelsen och avstyrker 15 motionsyrkanden om landsbygdsprogrammets inriktning och ambitionsnivå, två motionsyrkanden om prioritering mellan insatsområdena, sex motionsyrkanden om åtgärder riktade mot mindre gynnade områden, 11 motionsyrkanden om en hästpolitik samt ett motionsyrkande om jämställdhetsaspekten i programmet.

Jämför reservationerna 1 (fp, kd), 2 (m), 3 (m, kd, c), 4 (fp), 5 (m, fp, kd, c), 6 (v, mp), 7 (c), 8 (kd), 9 (m, fp, kd, c) och 10 (v).

Skrivelsen

Enligt regeringens bedömning är målet för politikområdet Landsbygdspolitik och för insatserna inom landsbygdsprogrammet (LBU) en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Detta övergripande mål bör vara styrande också för kommande programperiod. Programmet bör stärka landsbygdens ekonomi och samtidigt främja ett hållbart nyttjande av naturresurserna, där vår generations nyttjande av naturresurserna inte äventyrar framtida generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Regeringen anser att landsbygdsprogrammets övergripande strategiska inriktning bör vara följande:

- Fokus på åtgärder som främjar företagande, tillväxt och sysselsättning på landsbygden och som stärker lantbrukets konkurrensförmåga.
- Hög miljöambition med hänsyn till uppfyllelsen av de miljö kvalitetsmål som har koppling till lantbruket och landskapets natur- och kulturvärden. Ett helhetsperspektiv på landsbygdens natur- och kulturmiljövärden som bas för utveckling och tillväxt skall eftersträvas.
- Programmet skall främja en god utveckling av landsbygden. Lokalt engagemang t.ex. genom partnerskap, lokala utvecklingsgrupper och Leader eller liknande metoder skall stödjas. Deltagande från fler målgrupper skall eftersträvas.

Motionerna

Övergripande strategisk inriktning

Eftersom det enligt motionärerna i motion 2005/06:MJ15 (fp) finns skäl att känna oro för hur förändringarna i EU:s generella jordbrukspolitik kan påverka viktiga miljöaspekter, inte minst det öppna landskapet och biologisk mångfald. Insatsområde 2 bör därför prioriteras högst (yrkande 4). När det gäller prioritering mellan insatsområde 1 och insatsområde 3 bör framför allt beaktas hur stöden bäst kan användas för att utveckla både service och företagande på landsbygden. Praktiska skäl talar för att insatsområde 1 i ett inledningsskede bör väga över framför insatsområde 3 (yrkande 5). Insatserna bör utformas lokalt och inte via ett generellt miljöstöd om syftet i huvudsak är att stärka tillväxt eller arbetsmarknad i ett område (yrkande 6). Syftena med LBU-medlen måste renodlas (yrkande 7). I motion 2005/06:MJ16 (c) framhålls att landsbygdsutveckling kräver en rad grundförutsättningar som en sund näringspolitik och god infrastruktur för att stöden genom LBU-programmet skall ge optimalt resultat (yrkande 1).

När det gäller landsbygdspolitikens inriktning måste, enligt motion 2005/06:MJ17 (kd), samtliga samhällsnivåer arbeta med visioner, mål och strategier. Kontinuiteten och de areella näringarnas centrala roll i en levande landsbygd måste lyftas fram, och programmet bör i högre grad integreras med andra insatser för regional utveckling. Den största delen av EU-stöden bör även i fortsättningen riktas mot miljöförbättrande åtgärder (yrkande 1).

I motion 2004/05:MJ278 (v) betonas att ambitionsnivån i kommande miljö- och landsbygdsprogram inte skall sänkas jämfört med tidigare programperiod (yrkande 1). Landsbygdsutvecklingsprogrammet bör utformas i syfte att få ett helhetsgrepp om miljö- och landsbygdsfrågor (yrkande 3). Det är mycket angeläget att programmet utökas. Jordbrukspolitiken skall medverka till aktiva insatser som görs på miljö- och landsbygdsutvecklingsområdet eller på djurskyddsområdet (yrkande 4).

I motion 2004/05:N254 (fp) framhålls att regering och riksdag bör sätta upp målen för LBU-programmen och överlåta åt expertisen att på ett riktigt sätt fördela pengar till projekt som uppnår dessa mål. Målen skall vara att gynna det öppna landskapet, minska jordbrukets klimatpåverkan och främja landsbygdsutveckling genom företagande (yrkande 27).

Det kommande LBU-programmet bör, enligt motion 2005/06: MJ594 (kd), ta fasta på landsbygdens särskilda förutsättningar. Arbetet måste ha ett klart fokus på jordbruksnäringen. Den största delen av EU-stöden bör även fortsättningsvis riktas mot miljöförbättrande åtgärder (yrkande 11).

I motion 2005/06:MJ18 (m) anförs att inriktningen av stöden i det nya programmet bör vara att de skall gå till aktivt livsmedelsproducerande företag, och det bör övervägas om ett villkor för stöd skall vara aktiv djurhåll-

ning (yrkande 4). I motion 2005/06:MJ254 (c) framhålls att ett aktivt jordbruk i hela landet skall vara vägledande för utformningen av det kommande miljö- och landsbygdsprogrammet. Särskild hänsyn måste tas till Dalarna och övriga norra Sverige samt andra mindre gynnade områden (yrkande 1). I detta arbete bör effekterna av den senaste jordbrukspolitiska reformen beaktas (yrkande 2). Behovet av att i det kommande svenska miljö- och landsbygdsprogrammet prioritera åtgärder som riktar sig till det aktiva lantbruket betonas även i motion 2005/06:MJ413 (c). Det bästa sättet att stärka jord- och skogsbruket i norra Sverige är att använda LBU-programmet för riktade åtgärder till kött- och mjölkproduktionen (yrkande 2). Ett liknande yrkande framförs i motion 2005/06:MJ441 (m) yrkande 11.

I motion 2004/05:MJ297 (c) framhålls att livskraftiga jord- och skogsbruk är en förutsättning för en levande landsbygd och att småskalig livsmedelsförädling är en betydelsefull del av landsbygdsutvecklingen. Regel- och kontrollsystem bör utformas på ett sätt som gynnar utvecklingen på detta område (yrkande 3 delvis).

Mindre gynnade områden

Behovet av ett produktionsmål för det svenska jordbruket i de mindre gynnade områdena påtalas i motionerna 2004/05:MJ402 (s) yrkande 2, 2004/05: MJ432 (c) yrkande 2 och 2005/06:MJ413 (c) yrkande 3. Enligt motionerna 2004/05:MJ402 (s) yrkande 1 delvis och 2004/05:MJ432 (c) yrkande 1 delvis bör, i det kommande svenska miljö- och landsbygdsprogrammet, sådana åtgärder prioriteras som riktar sig till det aktiva lantbruket i Sveriges mindre gynnade områden.

I motion 2005/06:MJ334 (v) anförs att kompensationsbidragen (LFA) behövs för att behålla jordbruk med höga natur- och kulturvärden i hela Sverige (yrkande 10).

Hästupolitik

I ett antal motioner aktualiseras frågor med anknytning till en sammanhållen hästupolitik. I motion 2005/06:MJ17 (kd) anförs att landsbygdsprogrammet bör vara en möjlig väg att finansiera uppfödarpremier och olika utbildningsinsatser inom hästområdet (yrkande 18). Behovet av uppfödarpremier för den svenska halvblodsaveln påtalas även i motionerna 2004/05: MJ505 (kd) yrkande 10 och 2005/06:MJ528 (kd) yrkande 8. Enligt motionerna 2004/05:MJ505 (kd) yrkande 1 och 2005/06:MJ528 (kd) yrkande 1 bör riksdagen begära att regeringen skyndsamt lägger fram en proposition om en sammanhållen hästupolitik. I motion 2004/05:MJ505 (kd) framhålls betydelsen av informationsinsatser riktade till hästägare i syfte att öka säkerheten i samband med ridning (yrkande 7). Vidare anförs att de olika EU-stöden också bör användas för den svenska hästaveln och hästnäringen (yrkande 11).

I motion 2004/05:MJ297 (c) framhålls hästnäringen som en betydande resurs när det gäller att utveckla jordbruket, landsbygden och miljön (yrkande 3 delvis). Enligt motion 2005/06:MJ17 (kd) bör ersättningarna för ett höjt och breddat djurkopplat vall- och betesmarksstöd också komma hästnäringen till del (yrkande 19).

Enligt motion 2005/06:MJ337 (c) bör den statliga avelsvärderingen för häst som gynnar svensk hästavel och hästhållning återinföras.

Wången bör enligt motion 2004/05:MJ267 (c) utvecklas till ett nav för utvecklings- och kompetensfrågor inom hästurism.

Jämställdhetsperspektivet

I motion 2005/06:MJ334 (v) betonas att jämställdhetsperspektivet skall finnas med som ett grundläggande värde i alla bedömningar och förslag i samband med utarbetandet och tillämpningen av det nya landsbygdsprogrammet (yrkande 12).

Utskottets ställningstagande

Övergripande strategisk inriktning

Nuvarande miljöersättningar inom programmet har en avgörande betydelse för de miljö kvalitetsmål som har koppling till lanbruket och landskapets natur- och kulturvärden. I likhet med regeringen anser utskottet att även nästa landsbygdprogram därför skall ha en hög miljöambition med fokus på effektiva insatser i syfte att nå uppsatta mål. Ett helhetsperspektiv på landsbygden med dess natur- och kulturmiljövärden som bas för utveckling och tillväxt skall eftersträvas i utformningen av programmet och synergier mellan olika insatser med mål att stödja en hållbar utveckling utvecklas. Som regeringen anför kan ett exempel på detta vara att med olika åtgärder direkt eller indirekt skapa förutsättningar för förvaltningen av landskapets natur- och kulturmiljövärden, som bl.a. innefattar Natura 2000. De areella näringarnas roll som förvaltare och utvecklare av landsbygdens natur- och kulturvärden ger enligt utskottets mening unika förutsättningar för att möta växande marknader för service, rekreation, naturvård, friskvård och turism.

Regeringen fäster, liksom Landsbygdskommittén och de flesta av remissinstanserna, stor vikt vid att det nya landsbygdsprogrammet utgår från en helhetssyn på landsbygden och dess förutsättningar. Denna uppfattning delas av utskottet. Som anføres i skrivelsen kommer landsbygdsprogrammet under perioden 2007–2013 därför inte att ha den ensidiga kopplingen till jordbruket som det nuvarande miljö- och landsbygdsprogrammet har. Även annat landsbygdsbaserat företagande och boende på landsbygden skall kunna delta i genomförandet av landsbygdsåtgärderna. Denna möjlighet är tydligast inom insatsområdet Livskvalitet på landsbygden och diversifiering av landsbygdens ekonomi och genom att Leader-åtgärderna integreras i landsbygdsprogrammet. I likhet med regeringen anser utskottet att en

utveckling av landsbygden förutsätter ett diversifierat näringsliv och bedömer därför att åtgärder med syfte att stimulera en diversifiering av landsbygdens näringsliv bör ges större utrymme än vad som är fallet med motsvarande åtgärder inom det nuvarande miljö- och landsbygdsprogrammet. Samtidigt är det enligt utskottets mening nödvändigt att företag inom de areella näringarna, och då framför allt inom jordbruket, kan utvecklas för att bli konkurrenskraftiga i den nya situation som den reformerade jordbrukspolitiken innebär. Om inte jord- och skogsbruket behåller sin konkurrensförmåga försämras också möjligheterna för annan verksamhet på landsbygden.

EU:s landsbygdspolitik och de nationella landsbygdsprogrammen har en nära koppling till den gemensamma jordbrukspolitiken, och reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken ger nya förutsättningar för det svenska jordbruket. En anpassning av produktionen till konsumenternas efterfrågan och till de krav som samhället ställer på hållbart nyttjande av naturresurserna är därför nödvändig. Ett livskraftigt svenskt jordbruk som med långsiktigt hållbara produktionsmetoder producerar livsmedel med hög kvalitet med omsorg om miljö och djurvälstånd och som förvaltar och utvecklar ett värdefullt odlingslandskap, i syfte att bidra till uppfyllelsen av miljö kvalitetsmålen, skall vara vägledande för åtgärdernas genomförande.

Utskottet delar regeringens uppfattning att åtgärderna inom insatsområdet för förbättring av miljön och landskapet bör bidra till att på ett effektivt sätt uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen med relevanta delmål och med koppling till lantbruket och landskapets natur- och kulturvärden. Miljöersättningar i syfte att uppfylla miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap är viktiga och kompenserar de areella näringarna för deras produktion av kollektiva nyttigheter i alla delar av landet. Andra miljö kvalitetsmål av betydelse är Ingen övergödning, Giftfri miljö, Ett rikt växt- och djurliv och Myllrande våtmarker. Som regeringen anför skall åtgärder som bidrar till att uppnå mål för ekologisk produktion rymmas inom insatsområdet. Miljöåtgärder i skogsbruket kommer att kunna finansieras inom landsbygdsprogrammet i syfte att bidra till att miljö kvalitetsmålet Levande skogar med vissa av dess delmål och skogspolitikens miljö mål kan uppfyllas samt till att skogens sociala värden tillvaratas.

Av skrivelsen framgår att regeringen, liksom Landsbygdskommittén, anser att de goda erfarenheter som finns i nuvarande miljö- och landsbygdsprogram skall tas till vara. Vidare anser regeringen att det är viktigt att åstadkomma en kontinuitet i de åtgärder och ersättningssystem som på ett effektivt sätt bidrar till att miljö kvalitetsmålen uppnås. För att bidra till att miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap uppnås i hela landet krävs dessutom att jordbruket i områden med svaga produktionsförutsättningar beroende på klimat eller andra naturgivna förutsättningar särskilt kompenseras. Utskottet gör samma bedömning.

Utskottet delar regeringens uppfattning att insatserna skall stödja en allmän utveckling av landsbygden, t.ex. vad gäller företagande och sysselsättning. Insatserna skall kunna nå fler målgrupper och i stor utsträckning bygga på lokalt deltagande och engagemang. Partnerskap genom Leader eller liknande metoder skall främjas, och programmet utformas så att det gynnar ett ökat deltagande av unga människor och svenskar med utländsk bakgrund. Programmet skall också bidra till att uppnå en jämställdhet mellan kvinnor och män.

Som regeringen anför förutsätter en levande och långsiktigt livskraftig landsbygd företag och produktion. De areella näringarna och efterföljande produktionsled är viktiga komponenter i den regionala ekonomin och bidrar till landets tillväxt, sysselsättning och export. Den jordbrukspolitiska reformen skapar jordbruksproduktion, och genom att stödet frikopplas från produktionen öppnas nya möjligheter att anpassa primärproduktion och förädling av jordbruksprodukter till marknadens efterfrågan. Professionaliteten som företagare kommer att bli en än viktigare framgångsfaktor.

Enligt utskottets mening ger den nya landsbygdsförordningen ökade förutsättningar att stödja jordbrukets anpassning till följd av den senaste jordbruksreformen och utvecklingen av landsbygdens företagande och näringsliv. I många fall är det fråga om att starta eller utveckla nya eller redan etablerade mindre företag. Som regeringen anför skall åtgärderna inom insatsområdet kunna medverka till att stärka konkurrenskraften hos företag inom de areella näringarna genom utveckling av kompetens och lärande, ny teknik och nya produkter. Detta ställer ökade och nya krav på såväl kunskapsöverföring som dess innehåll. Investeringar som förbättrar miljö och djurvälstånd skall fortsatt prioriteras, och de areella näringarnas potential som producenter av förnybar energi skall tas till vara. Därigenom bidrar åtgärderna inom detta insatsområde också till att uppfylla målsättningar inom insatsområdet för förbättring av miljön och landskapet. Åtgärderna skall enligt regeringens bedömning kunna tillämpas bredare och nå flera företag inom jord- och skogsbruk, rennäring samt livsmedels- och tjänsteproduktion med anknytning till de areella näringarna. Denna uppfattning delas av utskottet.

Som anförts i skrivelsen har företag med vidareförädling med traditionell eller innovativ inriktning en stor potential för utveckling. Möjligheten att stimulera produktion och samarbete kring marknadsföring av kvalitetsprodukter med särskilda mervärden, exempelvis ekologiska livsmedel eller övriga svenska mervärden i form av gott djurskydd, höga miljökrav och livsmedelssäkerhet, skall tas till vara. Behovet av stöd till småskalig förädling av livsmedel eller andra produkter skall också understrykas i detta sammanhang.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2004/05:MJ278 (v) yrkandena 1, 3 och 4, 2004/05:MJ297 (c) yrkande 3 delvis, 2004/05:N254 (fp) yrkande 27, 2005/06:MJ15 (fp) yrkandena 4–7, 2005/06:MJ16 (c) yrkande 1, 2005/06:MJ18 (m) yrkande 4, 2005/06:

MJ17 (kd) yrkande 1, 2005/06:MJ254 (c) yrkandena 1 och 2, 2005/06: MJ413 (c) yrkande 2, 2005/06:MJ441 (m) yrkande 11 och 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 11 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Mindre gynnade områden

Åtgärderna inom det nya landsbygdsprogrammet skall främja företagande, tillväxt och sysselsättning på landsbygden. Konkurrenskraft och utveckling inom jordbruket men också inom skogsbruk, rennäring, livsmedelsförädling och tjänsteproduktion med anknytning till de areella näringarna skall fortsatt stödjas. Regeringen framhåller kompetensutveckling och stöd till innovationer och entreprenörskap som viktiga komponenter i denna politik. Produktionsåtgärder inom skogsbruket, t.ex. plantering på skogsmark, röjning och gallring, skall inte kunna ersättas inom kommande landsbygdsprogram. Utskottet delar denna uppfattning.

I likhet med regeringen anser utskottet att en helhetssyn på landsbygdens näringsliv är nödvändig. Konkurrenskraftiga företag och ett diversifierat näringsliv på landsbygden ger goda förutsättningar för en hållbar landsbygdsutveckling. Åtgärderna inom insatsområde tre bör därför fokusera på att främja goda utvecklingsmöjligheter för företag, näringsliv och entreprenörskap på landsbygden. Genom sådana åtgärder förbättras förutsättningarna för landsbygden att anpassa näringslivet till de nya förutsättningar och möjligheter som följer av den nyligen genomförda jordbruksreformen, den tekniska utvecklingen och globaliseringen. För att kunna bidra till regionernas utveckling måste gles- och landsbygderna stärkas och synliggöras både utifrån ett företagandeperspektiv och ett tillväxtperspektiv och som en plats för ett attraktivt boende.

Utveckling av landsbygden förutsätter ett diversifierat näringsliv, och likaså regeringen anser utskottet därför att åtgärder med syfte att stimulera en diversifiering av landsbygdens näringsliv bör ges ett större utrymme än vad som är fallet med motsvarande åtgärder inom det nuvarande miljö- och landsbygdsprogrammet. Samtidigt är det, enligt regeringens bedömning, vilken utskottet ansluter sig till, nödvändigt att företag inom de areella näringarna, och då framför allt inom jordbruket, kan utvecklas för att bli konkurrenskraftiga i den nya situation som den reformerade jordbrukspolitiken innebär. Om inte jord- och skogsbruket behåller sin konkurrensförmåga försämras också möjligheterna för annan verksamhet på landsbygden.

Skogsbruket är, tillsammans med jordbruket och renskötseln, den största förvaltaren av landsbygdens natur- och kulturmiljöresurser och mycket viktigt för landsbygdens ekonomi och sysselsättning. Av skrivelsen framgår att den nya landsbygdsförordningen medger åtgärder för förbättrad konkurrenskraft genom exempelvis kompetensutveckling för ett hållbart nyttjande av den skogliga naturresursen och stöd till förädlingsföretag med upp till tio anställda, s.k. mikroföretag. De åtgärder som tillämpas i programmet skall syfta till att ge förutsättningar för ekonomiskt självbärande företag

inom olika utvecklingsområden. Som regeringen anför bör en ambition också vara att stödja nyrekrytering till landsbygdens företag bland unga människor och personer med utländsk bakgrund. Dessutom skall åtgärderna riktas så att de bidrar till att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män. Det ökade intresse som finns i dag för livsmedel och andra produkter med hög kvalitet, traditionella produktionsformer eller andra mervärden skapar enligt utskottets mening nya förutsättningar för entreprenörer med kunskaper och erfarenheter.

Av skrivelsen framgår att i den första åtgärdsgruppen ingår stöd till s.k. mindre gynnade områden (LFA-stöd), Natura 2000-områden och för åtgärder kopplade till ramdirektivet för vatten, miljövänligt jordbruk, stöd för djurens välbefinnande samt icke-produktiva investeringar, exempelvis investeringar som höjer rekreativvärdet i beteslandskapet för allmänheten. Målgruppen för dessa åtgärder är främst jordbruksföretag, men förordningen ger vissa öppningar för en breddning av målgruppen.

Sammantaget innebär det ovan anförda att utskottet gör samma bedömning som regeringen i fråga om landsbygdsprogrammets tillämpning i mindre gynnade områden. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2004/05: MJ402 (s) yrkandena 1 delvis och 2, 2004/05: MJ432 (c) yrkandena 1 delvis och 2, 2005/06: MJ334 (v) yrkande 10 och 2005/06: MJ413 (c) yrkande 3 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Hästpolitik

Regeringens skrivelse till riksdagen 2003/04:54 Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn innehöll förslag om en fortsatt utveckling av hästsektorn i Sverige. Med anledning av skrivelsen beslutade riksdagen att ge regeringen till känna att regeringen bör återkomma till riksdagen med konkreta förslag med anledning av den hästpolitiska utredningens betänkande (SOU 2000:109) och vad som anförts i motionerna om en livskraftig hästpolitik (bet. 2003/04: MJU15, res. 1, skr. 2003/04:203). Av budgetpropositionen för år 2006 (prop. 2005/06:1, utg.omr. 23) framgår bl.a. att nämnda skrivelse har följts upp med flera åtgärder. En samarbetsgrupp om hästfrågor med företrädare för myndigheter och organisationer tillsattes under året och skulle fortsätta sitt arbete även under år 2005. För att kartlägga hästhållningens betydelse för miljö- och jordbrukspolitiken samt den hästrelaterade näringsverksamheten på landsbygden fick Jordbruksverket i uppdrag att utreda hur den nya inriktningen av den gemensamma jordbrukspolitiken påverkar hästsektorn, ett uppdrag som redovisades den 1 februari 2005. I skrivelsen till riksdagen betonades vikten av säkerhet inom hästsporten och vid hantering av hästar. Av budgetpropositionen framgår vidare att Konsumentverket har haft ett särskilt uppdrag att inleda arbetet med en strategi för tjänstesäkerhet med utgångspunkt i bl.a. hästrelaterade aktiviteter, vilket redovisades i november 2004. Den 4 januari 2006 presenterade regeringen en satsning på hästnäringen i Sverige. Sammanlagt 15 miljoner kronor satsas på åtgärder för att stimulera och utveckla företagande, forsk-

ning inom hästområdet och till ett projekt för att främja säkerheten inom hästsport och ridning. Jordbruksverket får sex miljoner kronor som skall användas till att främja livskraftigt hästföretagande. De åtgärder som diskuteras är bl.a. en analys av näringens fördelar, att organisera ett nätverk av hästföretagare, insatser som stöder utveckling av hästturistföretag, utbildning och kompetensutveckling bland företagare, att ta fram förslag för att stimulera ridskoleverksamhet m.m. Formas får sju miljoner kronor för forskning inom hästområdet. Fem miljoner skall användas i projekt som samfinansieras med näringen som skall avsätta lika mycket. Tillsammans med Nationella Stiftelsen för Hästhållningens Främjande skall Formas ta fram ett gemensamt program för forskning inom hästområdet. Konsumentverket får två miljoner kronor till verksamheter som gynnar utvecklingen av säkerhetsfrågor inom hästsport och ridning, speciellt med inriktning på barn och ungdomar. Det kan t.ex. vara fråga om lokala projekt där kommuner, lokala LRF-avdelningar, Ridsportförbundets sektioner eller andra organisationer samarbetar för att förbättra säkerheten på hästgårdar och ridskolor. De 15 miljoner kronorna i satsning på hästnäringen är en del av de medel från handelsgödsel och bekämpningsmedelsskatterna som skall återföras till de gröna näringarna. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2004/05:MJ267 (c), 2004/05:MJ505 (kd) yrkandena 1, 7, 10 och 11, 2005/06:MJ17 (kd) yrkandena 18 och 19, 2005/06:MJ337 (c) och 2005/06: MJ528 (kd) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

Jämställdhetsperspektivet

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat frågan om ett främjande av jämställdheten inom jordbrukets näringar, senast våren 2004 (bet. 2003/04: MJU10 s. 60). Utskottet hänvisade därvid till riksdagsbehandlingen av regeringens skrivelse 2002/03:111 Landsbygdsolitik (bet. 2003/04: MJU2 s. 108) då bl.a. betydelsen av en näring som ger arbetsmöjligheter åt både kvinnor och män uppmärksammades. Bland annat framhölls betydelsen av att uppmärksamma jämställdheten vid utformningen och tillämpningen av åtgärderna inom miljö- och landsbygdsprogrammet. De kvinnliga nätverk och arbetsgrupper som vuxit fram under de senaste åren, inte minst inom ramen för gemenskapsinitiativet Leaderplus, arbetar med annorlunda och intressanta metoder i landsbygdsutvecklingen. Åtgärderna inom miljö- och landsbygdsprogrammet skall bidra till att ytterligare stödja en sådan utveckling. Åtgärderna måste även samverka med åtgärder som ingår i program som medfinansieras från strukturfonderna. När det gäller frågan om ökad jämställdhet inom skogsnäringen har utskottet tidigare hänvisat till att regeringen även inom denna sektor arbetar aktivt för ökad jämställdhet (bet. 2004/05: MJU9 s. 51).

Utskottet har inhämtat att förslaget om en särskild jämställdhetsplan för jord- och skogsbrukssektorn (Ds 2004:39) är föremål för fortlöpande beredning i Regeringskansliet. Jordbruksdepartementet har i linje med Regeringskansliets sammanhållna projekt om jämställdhetsintegrering antagit en

jämställdhetsplan för år 2006 vilken integrerats med den övriga verksamhetsplanen. Vidare kan nämnas att jordbruksministern särskilt har uppmärksammat möjligheter och problem för kvinnliga småföretagare på landsbygden genom sammankallandet av en referensgrupp – Grön kvinnokraft – med framgångsrika kvinnliga entreprenörer för dialog.

I regleringsbrevet för år 2006 till Jordbruksverket gavs Jordbruksverket i uppdrag att i samråd med länsstyrelserna, Glesbygdverket och andra relevanta myndigheter och organisationer utveckla samarbetsformer och indikatorer för arbetet med jämställdhetsfrågor inom ramen för livsmedels- och landsbygdspolitiken. Uppdraget skall redovisas senast den 1 september 2006. Utskottet vill även hänvisa till den ovan redovisade satsningen på hästnäringen som innebär att Statens jordbruksverk tilldelas sex miljoner kronor för att främja ett livskraftigt hästföretagande, bl.a. inom området hästturism. Många av dessa arbeten skapas inom små företag och förväntas vara av särskild betydelse för kvinnors möjlighet att leva och verka i gles- och landsbygd.

I den nu aktuella skrivelsen anför regeringen att landsbygdsprogrammet skall utformas så att det främjar ökat deltagande av unga människor och svenskar med utländsk bakgrund. Programmet skall också bidra till att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män. Regeringen skriver vidare att de åtgärder som tillämpas i programmet skall syfta till att ge förutsättningar för ekonomiskt självbärande företag inom olika utvecklingsområden. En ambition bör också vara att stödja nyrekrytering till landsbygdens företag bland unga människor och personer med utländsk bakgrund. Dessutom skall åtgärderna riktas så att de bidrar till att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män. Utskottet delar denna uppfattning liksom de synpunkter som förs fram i motion 2005/06: MJ334 (v), vilket innebär att jämställdhetsperspektivet skall finnas med som ett grundläggande värde i alla bedömningar och förslag i samband med utarbetandet och tillämpningen av det nya landsbygdsprogrammet. Utskottet vill även hänvisa till vad som anförs senare i detta betänkande under avsnittet Myndighetsorganisation m.m. Något särskilt uttalande från riksdagens sida med anledning av motionens yrkande 12 finner utskottet dock inte påkallat. Motionen i denna del bör därmed lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Inriktningen av åtgärder för förbättrad konkurrenskraft inom jord- och skogsbruket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i vad regeringen anför i skrivelsen och avstyrker nio motionsyrkanden om inriktningen av åtgärderna, 13 motionsyrkanden om produktion av bioenergi samt två motionsyrkanden om odling av sockerbetor samt ett motionsyrkande om odling av bruna bönor. Vidare avstyrker utskottet tre motionsyrkanden om startstöd och ett motionsyrkande om myndigheternas roll.

Jämför reservationerna 11 (m, fp, kd, c), 12 (m, fp, kd, c), 13 (m), 14 (kd), 15 (kd, c), 16 (fp), 17 (v, mp), 18 (kd), 19 (kd), 20 (kd) och 21 (kd).

Skrivelsen

Åtgärderna inom insatsområdet för förbättrad konkurrenskraft inom jord- och skogsbruket ger enligt regeringen goda förutsättningar för ett hållbart nyttjande av naturresurser. Vidare ger det goda förutsättningar för stöd till landsbygdens företagande, tillväxt och sysselsättning genom ökad kunskap, innovation och entreprenörskap. Regeringen anser att utveckling av såväl nya som befintliga företag bör stimuleras, och forskning och utveckling utgör en viktig bas för åtgärderna.

Motionerna

Inriktningen av åtgärderna

I motion 2005/06:MJ18 (m) påtalas behovet av begränsning av de branscher som kan få del av LBU-stöden. Det är enligt motionärerna viktigt att de areella näringarna är huvudavnämare av stöden (yrkande 7).

Enligt motion 2005/06:MJ15 (fp) bör alltid beaktas att användningen av statliga stödpengar, såsom LBU-medel, inte stör fungerande marknader genom snedvridning av konkurrensen mellan olika företagare (yrkande 1). Insatser inom insatsområde 1 till den skogliga näringen vad avser utbildning och informationsinsatser bör i huvudsak gå till företag som är en kombination av skogs- och jordbruksfastigheter (yrkande 10). LBU-medel bör användas för att förbättra tillgången på finansiellt kapital på landsbygden, t.ex. genom kreditgarantier eller mikrolån (yrkande 17).

Jordbrukspolitiken bör enligt motion 2004/05:N407 (kd) även i fortsättningen syfta till användning av åkermarken för livsmedelsproduktion eller energiråvara. Skogsbruket och den därmed sammanhängande förädlingsindustrin är sedan länge en viktig basnäring, och lokal vidareförädling av befintliga naturresurser måste stimuleras ytterligare (yrkande 10).

I motion 2005/06: MJ334 (v) anförs att investeringsstöd även fortsättningsvis bör ingå i kommande program. Det är viktigt att åtgärderna skapar utrymme för förädling av de areella näringarnas råvaror. Småskalighet, mikroföretagande och nyföretagande bör stödjas (yrkande 5 delvis). Eftersom det finns vissa möjligheter inom prioriteringsområde I för stöd till produktionshöjande åtgärder bör miljökrav kopplas till denna axel (yrkande 6). I det kommande landsbygdsprogrammet bör småskalig livsmedelsförädling, mikroföretagande, besöksnäring, turism och förädling inom basindustri lyftas fram (yrkande 15).

Enligt motion 2005/06: MJ518 (kd) bör landsbygdsprogrammet ge utrymme för förädlingsstöd till företag som vill utveckla produkter vars värde delvis består i att särskild djurhänsyn tagits (yrkande 1).

Jordbruket som producent av bioenergi

Med hänvisning till energiomställningen anförs i motion 2005/06: MJ15 (fp) att det, för att möta klimatförändringarna orsakade av växthuseffekten, krävs nya inslag i politiken, inte minst inom transportsektorn (yrkande 8). Det är enligt motionärerna väsentligt för både jordbrukets konkurrenskraft och miljön att jordbrukets oljeberoende minskar. Det bör därför vara möjligt att använda LBU-medel bl.a. för investeringar knutna till gårdsnära energiproduktion, t.ex. biogas eller lokal småskalig fjärrvärme (yrkande 9). I arbetet med att skapa en långsiktig och stabil marknad för bioenergi står enligt motion 2005/06: MJ16 (c) de gröna näringarna inför en historisk övergång från att framför allt ha fokuserat på produktion av livsmedel och skogsråvara till att bli producenter av framtidens hållbara energikällor. Denna övergång måste stödjas och eventuella övergångseffekter får inte äventyra den framtida produktionen av bioenergi (yrkande 4). Enligt motion 2005/06: MJ17 (kd) bör ersättningarna för odling av energi-grödor utformas så att de stimulerar ökad odling och skapar förutsättningar för lönsamhet för den som övergår från odling för livsmedelsproduktion till odling för energiändamål (yrkande 4). Satsningar på etanolfabriker i de regioner som berörs av EU:s sockerreform bör uppmuntras (yrkande 15).

I motion 2005/06: MJ384 (c) yrkande 2 framhålls behovet av att stimulera ökad odling av råvaror för framställning av biodrivmedel. När det gäller villkoren för stöd till industri- och energi-grödor anförs i motion 2005/06: MJ452 (c) att dagens stödsystem för energi-grödor inte är den stimulan till omställning av energisystem som det kunde vara eftersom systemet försvårar framför allt för små och medelstora energiföretag. För att underlätta övergången till energi-grödor för industri- och energiändamål är det rimligt att garantibeloppet för energi-grödor tas bort eller starkt reduceras. I motion 2005/06: MJ448 (mp, -) ställs krav på ett investeringsstöd för gårdsbaserad biogasproduktion inom ramen för LBU-programmet (yrkande 17).

Enligt motion 2004/05: MJ404 (s) bör ett anläggningsstöd införas för odling av åkerbränsle (rörflen) på nedlagd jordbruksmark.

Socketerbetsodlingens bidrag till bl.a. etanolproduktion uppmärksammas i flera motioner. Enligt motion 2005/06: MJ315 (c) bör Sverige vara föregångsland i omställningen mot ett miljömässigt hållbart samhälle. I detta arbete ingår omställningen från fossila bränslen. Enligt motion 2005/06: MJ388 (s) bör en försöksverksamhet för etanolframställning etableras. De sockerbetar som inte kan användas för sockerproduktion bör i stället kunna ingå i en kretsloppsanpassad etanolproduktion. När det gäller sockerbetsodlingen på Gotland framhålls i motion 2005/06: MJ429 (s) att det är möjligt att framställa bl.a. biogas eller etanol med sockerbeta som råvara. Den forskning som pågår på området bör tas till vara och påskyndas. Den alternativa användningen av sockerbetar uppmärksammas även i motion 2005/06: MJ507 (s). Enligt motionärerna är en intressant utveckling att sockerbetar i framtiden kan få en alternativ användning genom framställning av bl.a. etanol. Den forskning som pågår inom området bör påskyndas för att upprätthålla den svenska sockerbetsodlingen.

Odling av sockerbetar

Enligt motion 2005/06: MJ594 (kd) bör möjligheten till nyanslutning till miljövänlig odling av sockerbetar finnas kvar. Motionärerna anser det angeläget att bygga vidare på denna odlingsform och genom dialog med näringen finna vägar att öka miljönyttan och därigenom kostnadseffektiviteten i ersättningen (yrkande 10). Vikten av ersättning till miljövänlig betodling betonas även i motion 2004/05: MJ497 (kd) yrkande 12.

Odling av bruna bönor

I motion 2005/06: MJ344 (s) betonas vikten av stöd till fortsatt odling av bruna bönor på Öland, som i dag är den enda regionen i landet där bruna bönor odlas.

Startstöd

Enligt motionerna 2005/06: MJ17 (kd) yrkande 3 och 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 16 bör startstödet höjas, inkluderas i investeringsstödet och öronmärkas. Även åldersgränsen bör höjas. I motion 2005/06: MJ334 (v) anförs att startstöd bör finnas kvar i kommande program. Motionärerna anser det viktigt att åtgärden skapar utrymme för förädling av de areella näringarnas råvaror. Småskalighet, mikroföretagande och nyföretagande bör stödjas (yrkande 5 delvis).

Myndigheternas roll

I motion 2005/06: MJ17 (kd) anförs att myndigheternas roll vid tillhandahållandet av olika tjänster bör tydliggöras. Det finns enligt motionärerna risk för att vissa myndigheter för sin verksamhet blir beroende av intäkter från försäljning av tjänster till företag, vilket kan få oönskade effekter, bl.a. minskad trovärdighet. Det finns därför behov av andra huvudmän för

kompetensutveckling och tillhandahållande av tjänster med nära koppling till marknaden. Samma myndighet bör inte ha ansvar för tillsyn, lagtolkning och rådgivning (yrkande 14).

Utskottets ställningstagande

Inriktningen av åtgärderna

Den jordbrukspolitiska reformen skapar nya förutsättningar för att bedriva jordbruksproduktion. Genom att stödet frikopplas från produktionen skapas nya möjligheter att anpassa primärproduktion och förädling av jordbruksprodukter till marknads efterfrågan. Professionaliteten som företagare kommer att bli en än viktigare framgångsfaktor.

Som regeringen anför ger den nya landsbygdsförordningen ökade förutsättningar att stödja jordbrukets anpassning till följd av den senaste jordbruksreformen och utvecklingen av landsbygdens företagande och näringsliv. I många fall är det fråga om att starta eller utveckla nya eller befintliga mindre företag. Åtgärderna inom insatsområdet skall kunna medverka till att stärka konkurrenskraften hos företag inom de areella näringarna genom utveckling av kompetens och lärande, ny teknik och nya produkter. Detta ställer ökade och nya krav på såväl kunskapsöverföring som dess innehåll. Investeringar som förbättrar miljö och djurvälstånd skall fortsatt prioriteras, och de areella näringarnas potential som producenter av förnybar energi skall tas till vara. Därigenom bidrar enligt utskottets mening åtgärderna inom detta insatsområde också till att uppfylla målsättningar inom insatsområdet för förbättring av miljön och landskapet. Innovation och entreprenörskap skall främjas i syfte att öka nyföretagandet och vitalisera landsbygdens näringsliv. En starkare koppling till, och ökad kunskapsförmedling från, forskning och utveckling utgör en viktig bas för denna utveckling och innebär en långsiktig kvalitetssäkring av åtgärderna.

Åtgärderna skall enligt regeringens bedömning kunna tillämpas bredare och nå fler företag inom jord- och skogsbruk, rennäring samt livsmedels- och tjänsteproduktion med anknytning till de areella näringarna. Utskottet ansluter sig till denna bedömning.

Företag inriktade på vidareförädling med traditionell eller innovativ inriktning har en stor potential för utveckling. Möjligheten att stimulera produktion och samarbete kring marknadsföring av kvalitetsprodukter med särskilda mervärden, exempelvis ekologiska livsmedel eller övriga svenska mervärden i form av gott djurskydd, höga miljökrav och livsmedelssäkerhet, skall tas till vara. I likhet med regeringen vill utskottet i detta sammanhang understryka behovet av stöd till småskalig förädling av livsmedel eller andra produkter.

Som utskottet tidigare har framhållit är skogsbruket, tillsammans med jordbruket och renskötseln, den största förvaltaren av landsbygdens natur- och kulturmiljöresurser och mycket viktigt för landsbygdens ekonomi och sysselsättning. Utskottet gör bedömningen att den nya landsbygdsförord-

ningen medger åtgärder för förbättrad konkurrenskraft genom exempelvis kompetensutveckling för ett hållbart nyttjande av den skogliga naturresursen och stöd till förädlingsföretag med upp till tio anställda, s.k. mikroföretag. Som regeringen anför skall de åtgärder som tillämpas i programmet syfta till att ge förutsättningar för ekonomiskt självbärande företag inom olika utvecklingsområden. Det ökade intresse som i dag finns för livsmedel och andra produkter med hög kvalitet, traditionella produktionsformer eller andra mervärden skapar nya förutsättningar för entreprenörer med kunskaper och erfarenheter. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2004/05:N407 (kd) yrkande 10, 2005/06:MJ15 (fp) yrkandena 1 och 10, 2005/06:MJ18 (m) yrkande 7, 2005/06:MJ334 (v) yrkandena 5 delvis, 6 och 15, och 2005/06:MJ518 (kd) yrkande 1 avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Som anføres i skrivelsen är en viktig förutsättning för att företag skall kunna utvecklas och nya företag startas god tillgång till finansiellt kapital. De finansiella problemen för landsbygdsföretagen förstärks ibland eftersom bankerna ofta värderar vissa fasta tillgångar som säkerhet för lån lägre än motsvarande tillgångar i tätorterna. Tillgångar i fastigheter och byggnader bedöms ha ett lägre alternativvärde och begränsad alternativ användning i eventuella obeståndssituationer. Detta leder till att de enskilda företagen i betydande omfattning är hänvisade till att lämna personliga borgensåtaganden för att över huvud taget kunna få banklån. Utskottet delar alltså synpunkterna i motion MJ15 (fp) när det gäller vikten av tillgång till finansiellt kapital för landsbygdsföretagen. Något särskilt uttalande med anledning av motionens yrkande 17 finner utskottet emellertid inte påkallat. Motionsyrkandet bör avstyrkas i den mån det inte kan anses tillgodosett med vad utskottet anför.

Jordbruket som producent av bioenergi

Regeringen har tillkallat en särskild utredare med uppgift att analysera det svenska jordbrukets förutsättningar som producent av bioenergi. Vidare skall förslag till tydliggörande av samhällets syn på den roll som jordbruket bör ha som producent av bioenergi utvecklas (dir. 2005:85). Utredaren skall bl.a. undersöka vilka förutsättningar som krävs för att utveckla ett jordbruk som är konkurrenskraftigt som producent av bioenergi med beaktande av dagens generella styrmedel inom energiområdet, främst skatter och handel med elcertifikat, samt biologiska och odlingstekniska möjligheter. Analyser skall göras ur både ett samhällsekonomiskt och företagsekonomiskt perspektiv. Bioenergodlingens möjligheter att bidra till uppfyllande av miljömålen skall särskilt uppmärksammas, liksom eventuella konflikter mellan olika miljömål. Utredaren skall även beakta hushållningsprincipen att råvaror och energi skall användas så effektivt som möjligt. Med utgångspunkt från dessa analyser skall utredaren göra en bedömning av olika produktionsalternativ. Även annan jordbruksrelaterad produktion som kan ha betydelse för produktion av bioenergi skall uppmärksammas,

exempelvis animaliska biprodukter (ABP). Särskild hänsyn skall tas till reformarbetet inom den gemensamma jordbrukspolitiken och till andra internationella förhållanden och då särskilt WTO-aspekter. I bedömningen av konkurrenskraften skall ett långsiktigt perspektiv användas där möjligheten att uppnå en utveckling med en framtida situation baserad på ny teknik beaktas. Det är enligt direktiven också viktigt att bedöma konkurrenskraft i relation till biobränslen från skogsbruket och andra möjliga förnybara energikällor. Det framhålls som nödvändigt att väga in andra möjliga samhälls-ekonomiska effekter i bedömningen, såsom en förbättring av försörjnings-tryggheten, en minskad sårbarhet i energisystemet, en ökad sysselsättning och en diversifiering av berörd näringsverksamhet samt andra regionala effekter. Utredaren skall redovisa sitt uppdrag till regeringen senast den 1 september 2006. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2004/05: MJ404 (s), 2005/06: MJ15 (fp) yrkandena 8 och 9, 2005/06: MJ16 (c) yrkande 4, 2005/06: MJ17 (kd) yrkandena 4 och 15, 2005/06: MJ315 (c), 2005/06: MJ384 (c) yrkande 2, 2005/06: MJ388 (s), 2005/06: MJ429 (s), 2005/06: MJ448 (mp, -) yrkande 17, 2005/06: MJ452 (c) och 2005/06: MJ507 (s) nu lämnas utan vidare åtgärd.

Odling av sockerbetor

Den 24 november 2005 fattade ministerrådet en politisk överenskommelse om reformering av sockersektorn. Sammanfattningsvis innebär reformen prissänkning på socker och sockerbetor på 36 % respektive 39,7 % under en period på fyra år. Betodlarna kompenseras till 60 % under de två första åren och därefter till 64,2 % av prissänkningen av betpriset, och A- och B-kvoterna slås samman till en gemensam kvot. Isoglukoskvoten ökar med drygt 400 000 ton totalt, varav 300 000 ton till nuvarande producentländer. Till Italien, Litauen och Sverige som inte tidigare haft isoglukoskvoter ges 60 000, 8 000 respektive 35 000 ton isoglukoskvot till priset av 730 euro/ton. Ett omstruktureringsprogram införs för att få industrin att avsäga sig kvot och lägga ned produktion. Stödet för att avsäga sig kvot är 730 euro/ton under två år och sjunker sedan till 625 respektive 520 euro/ton de två sista åren. Omstruktureringsprogrammet finansieras via en avgift på resterande kvot som skall betalas under tre år och är 126,4, 173,8 respektive 113,3 euro/ton. Omstruktureringsfonden skall även användas till att finansiera diversifieringsåtgärder i regioner som drabbas hårt av reformen. För de medlemsländer som avsäger sig mer än 50 % av sin kvot ges möjlighet att betala ut ytterligare 30-procentig kompensation för prissänkningen som kopplat stöd. Vissa medlemsländer ges även möjlighet till nationellt stöd för betodling. Traditionella raffineringensländer får under en övergångsperiod behålla sina importkvoter för råsocker, och industrin ges möjlighet att använda ickekvotsocker till världsmarknadspris. Om sådant socker inte finns tillgängligt kommer produktionsbidrag att kunna betalas ut eller en tullfri importkvot att öppnas. Utskottet delar regeringens ståndpunkt att det är av stor vikt att den politiska överenskommelsen från

november hålls, och att ett formellt beslut om en reform kan fattas. Ett beslut är även nödvändigt för att både odlare och industri skall kunna få tydliga besked om vilka förutsättningar som kommer att gälla framöver. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2004/05:MJ497 (kd) yrkande 12 och 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 10 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Odling av bruna bönor

Inom nuvarande miljö- och landsbygdsprogram utgår ersättning för odling av bruna bönor motsvarande 2 700 kr/ha, och år 2004 var anslutningen 770 ha. Enligt vad utskottet har inhämtat från Regeringskansliet (Jordbruksdepartementet) har ersättningen av Länsstyrelsen i Kalmar län bedömts ha stor betydelse för den regionala utvecklingen, liksom för ett varierat och rikt odlingslandskap. I betänkandet Levande kulturlandskap – en halvtidsutvärdering av miljö- och landsbygdsprogrammet (SOU 2003:105) anser den särskilde utredaren emellertid att åtgärdens bidrag till miljö kvalitetsmålen Ingen övergödning och Giftfri miljö får anses begränsat. Utskottet har vidare inhämtat att, inför kommande programperiod, samtliga ersättningsformer kommer att ses över med avseende på måluppfyllelse, kostnadseffektivitet och administrationskostnader. För stödet till bruna bönor kommer även 2005 års jordbruksreform att påverka ersättningsnivån. Vad gäller främjande av odling av bruna bönor är det enligt Regeringskansliet viktigt att även analysera andra möjliga styrmedelsutformningar. Exempel på detta kan vara åtgärder för marknadsföring och information till konsumenter för att därigenom öka efterfrågan på bönorna. Med det anförda föreslår utskottet att motion 2005/06:MJ344 (s) lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Startstöd

När det gäller insatsområdet förbättrad konkurrenskraft inom jord- och skogsbruket framgår av skrivelsen att kompetensutveckling och informationsinsatser inklusive kunskaps spridning från forskning och innovativa metoder ingår i den första åtgärdsgruppen. Regeringen betonar att insatserna skall kunna nå alla dem som är engagerade inom jordbruks-, livsmedels- och skogssektorerna. Vidare ingår startstöd till unga jordbrukare. Som regeringen dessutom anför bör en ambition också vara att stödja nyrekrytering till landsbygdens företag bland unga människor och personer med utländsk bakgrund. Med det anförda finner utskottet syftet med motionerna 2005/06:MJ17 (kd) yrkande 3, 2005/06:MJ334 (v) yrkande 5 delvis och 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 16 i väsentliga delar tillgodosett. Motionsyrkandena bör inte föranleda någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

Myndigheternas roll

Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna i motion 2005/06: MJ17 (kd) om vikten av att myndigheternas roll vid tillhandahållandet av olika tjänster bör vara tydlig men delar inte de farhågor som förs fram i motionen, vars yrkande 14 avstyrks.

Inriktningen av åtgärder för förbättring av miljön och landskapet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i vad som anförs i skrivelsen och avstyrker 17 motionsyrkanden om inriktning av åtgärderna om utformning av målen, nio motionsyrkanden om ett resurshushållande konventionellt jordbruk och sju motionsyrkanden om alternativ odling. Vidare avstyrks tolv motionsyrkanden om åtgärder för ett öppet landskap, fem motionsyrkanden om fjällnära jordbruk, tre motionsyrkanden om fäbodbruk samt ett motionsyrkande om rovdjursstängsling. Slutligen avstyrks två motionsyrkanden om skogspolitiken som ett nationellt politikområde och fyra motionsyrkanden om skogliga åtgärder i landsbygdsprogrammet.

Jämför reservationerna 22 (fp), 23 (m, fp, kd, c), 24 (kd), 25 (m, fp), 26 (kd), 27 (m, kd, c), 28 (m), 29 (kd), 30 (fp), 31 (kd), 32 (kd) och 33 (m, fp, kd, c).

Skrivelsen

Åtgärderna inom insatsområdet för förbättring av miljön och landskapet bör enligt regeringen bidra till att på ett effektivt sätt uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen med relevanta delmål och med koppling till lantbruket och landskapets natur- och kulturvärden. Miljöersättningar i syfte att uppfylla miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap är viktiga och kompenserar de areella näringarna för deras produktion av kollektiva nyttigheter i alla delar av landet. Andra miljö kvalitetsmål av betydelse är Ingen övergödning, Giftfri miljö, Ett rikt växt- och djurliv och Myllrande våtmarker. Åtgärder som bidrar till att uppnå mål för ekologisk produktion skall rymmas inom insatsområdet.

Regeringen gör bedömningen att miljöåtgärder i skogsbruket kommer att kunna finansieras inom landsbygdsprogrammet i syfte att bidra till att miljö kvalitetsmålet Levande skogar med vissa av dess delmål och skogs politikens miljömål kan uppfyllas samt till att skogens sociala värden tillvaratas.

Regeringen anser vidare att höga natur- och kulturmiljövärden, exempelvis inom s.k. Natura 2000-områden, särskilt skall beaktas vid genomförandet av miljöåtgärder i odlingslandskapet. Åtgärder för att genomföra rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar och rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Natura 2000-direktiven) som i dag finansieras inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet bör även fortsättningsvis kunna finansieras inom ramen för landsbygdsprogrammet.

Behovet av ytterligare åtgärder för genomförandet av rådets direktiv 2000/60 av den 23 oktober 2000 (ramdirektivet för vatten) kan enligt regeringen i dagsläget inte bedömas utan kommer att prövas under programperioden.

Motionerna

Inriktningen av åtgärderna

Enligt motion 2005/06:MJ18 (m) bör LBU-stöden adderas till nationella stöd och ersättningar. I likhet med övriga EU-program får inte heller landsbygdsprogrammet användas för att ersätta nationella eller regionala stöd (yrkande 2).

I motion 2005/06:MJ15 (fp) framhålls att de stödformer som tas fram inte bör fungera som ett indirekt stöd till icke lönsam produktion med låg grad av kollektiva nyttigheter. Frikopplingen av jordbruksstöden har enligt motionärerna inneburit minskad styrning av lantbrukarens val av produktion, vilket ökar möjligheten att skapa ett konkurrenskraftigt, differentierat och innovativt jordbruk (yrkande 3). Landskapsvård och andra miljöinsatser, t.ex. Natura 2000-områden, som inte är direkt kopplade till generella ersättningar, t.ex. betesstöd, bör stödjas via statliga sektorsmedel (yrkande 11). Målen inom insatsområde 2 bör framför allt vara att gynna det öppna landskapet för biologisk mångfald främst vad avser rödlistade arter och minska läckaget av närsalter till vattnet, användningen av bekämpningsmedel och andra farliga kemikalier i jordbruket samt jordbrukets klimatpåverkan (yrkande 12).

Satsningar på LBU-åtgärder som når en bredare och större del av odlingslandskapet och betesmarkerna förordas i motion 2005/06:MJ16 (c) yrkande 5.

I motion 2005/06:MJ17 (kd) påtalas vikten av en särskild stödinsats utifrån behovet av fortsatt näringsverksamhet i skogs- och mellanbygder i syfte att bl.a. bidra till öppna landskap (yrkande 6). Reglerna för miljöstödet måste bli frikostigare, och de geografiska områdena bör utökas till att omfatta även Östergötland, Örebro län, Värmland och Mälardalen (yrkande 7). De regionala miljöersättningarna måste finnas kvar i någon form. Inte minst med tanke på sockerreformen är stödet till miljövänlig

odling av sockerbeter på Gotland viktigt (yrkande 11). Det nya landsbygdsprogrammet bör ta särskild hänsyn till det småskaliga jordbruket i skogs- och mellanbygden, glesbygden och fjälljordbruket (yrkande 12).

Enligt motion 2005/06: MJ260 (c) bör regeringen inför kommande miljöprogramperiod med kraft förhandla fram största möjliga miljöstödsram från EU samt föreslå ett paraply av riktade effektiva miljöersättningar i stället för dagens oprecisa paketlösningar (yrkande 2).

LBU-stödets betydelse betonas även i motion 2005/06: N482 (c). Det bästa sättet att stärka jord- och skogsbruket är enligt motionärerna höjningar av kompensationsersättningen och miljöersättningen till ett öppet och varierat odlingslandskap. Detta innebär att stödet bör riktas till produktionen och därmed till kulturlandskapet och matproduktionen (yrkande 2).

I motion 2005/06: MJ334 (v) framhålls att utgångspunkten för Sveriges positionering inför den kommande översynen av miljö- och landsbygdsprogrammet bör vara att ambitionsnivån från tidigare programperiod i fråga om miljön inte skall sänkas (yrkande 2). Sverige bör utforma kommande landsbygdsprogram genom att avsätta minst 60 % av budgeten inom prioriteringsområde 2 för mark och miljöförvaltning (yrkande 3). Den huvudsakliga uppgiften för landsbygdsprogrammet bör vara att ersätta brukare och livsmedelsproducenter för produktion av kollektiva nyttigheter som marknaden inte kan ersätta (yrkande 4). Miljömålen skall vara styrande och miljöåtgärder prioriterade i utformningen av LBU. Programmet har tidigare visat sig ha en mycket stor positiv inverkan på uppfyllandet av flera av de svenska miljö kvalitetsmålen men ökad ambition är nödvändig för att uppnå framför allt målen Ingen övergödning och Giftfri miljö (yrkande 7).

En utredning om landskapets förändring begärs i motionerna 2004/05: N254 (fp) yrkande 18 och 2005/06: N383 (fp) yrkande 15. Utredningen bör klargöra kunskapsläget när det gäller landskapets förändring och se över om de styr- och planeringsverktyg som finns i dag är tillräckliga.

Resurshushållande konventionellt jordbruk

Enligt motion 2005/06: MJ17 (kd) bör en långsiktig satsning göras på ett miljöanpassat jordbruk där konventionellt jordbruk och ekologiskt jordbruk kan bedrivas inom samma företag. Regelsystemet bör förenklas och satsningarna på forskning och utveckling öka (yrkande 10). I motion 2005/06: MJ448 (mp, -) efterlyses obligatoriska åtgärder, t.ex. växtodlingsplaner inklusive växtnärbalans och genomförd miljöhusesyn, för lantbruk som erhåller miljöersättningar (yrkande 10). Betydelsen av ett resurshushållande konventionellt jordbruk lyfts fram i motion 2004/05: MJ497 (kd) yrkande 15. Enligt motion 2005/06: MJ594 (kd) bör ett system med hushållande konventionellt jordbruk utifrån inriktningen i REJO-förslaget övervägas inför nästa LBU-programperiod (yrkande 14).

I motion 2004/05: MJ497 (kd) begärs mer frikostiga regler för s.k. LBU-stöd. Möjligheten till miljöstöd för träda, fångesgrödor, vårplöjning samt våtmarker måste utökas (yrkande 13). Stöd till odling av fångesgrödor bör

även beviljas för åtgärder som syftar till minskat näringsläckage till Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren (yrkande 21). Stödet till odling av fångstgrödor och andra åtgärder mot växtnäringsläckage uppmärksammas även i motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 19.

Enligt motion 2004/05:MJ459 (kd) bör i lagstiftningen införas krav på odlingsfria zoner på 5–10 meter längs vattendrag.

I motion 2005/06:MJ596 (kd) betonas vikten av att landsbygdsprogrammen utformas så att det blir möjligt att ge stöd för bevarande och nyanläggande av småbiotoper i odlingslandskapet (yrkande 31).

Alternativ odling

Enligt motion 2005/06:MJ18 (m) bör LBU-programmet inte användas för att särskilt gynna alternativt producerade livsmedel. Vilken produktionsmetod som används bör avgöras av efterfrågan på produkterna (yrkande 5). I motion 2005/06:MJ15 (fp) anförs att LBU-medlen inte bör användas för att uppnå mål för ekologisk odling. Målsättningen bör i stället inriktas på miljöeffekter och satsningarna göras där miljönyttan blir den största, oberoende av odlingsform (yrkande 14). Motionärerna i motionerna 2004/05: MJ497 (kd) yrkande 19, 2005/06:MJ17 (kd) yrkande 9, 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 17 framhåller angelägenheten av att regelverket förenklas. Bland annat måste systemet med s.k. positivlistor bytas ut mot mer principiella regler och omläggningstiden förkortas till ett år. Den ekologiska vallen och betesdriften bör inte knytas till ekologisk djurhållning utan endast till djurhållning.

I motionerna 2005/06:MJ445 (kd) yrkande 2 och 2004/05:Sk455 (kd) yrkande 5 begärs att det i miljöstöden inom LBU-programmets ram inkluderas dels ett stöd för resurshållande konventionell trädgårdsodling, dels ett nationellt stöd för ekologisk växthusodling.

Öppna landskap

I motion 2005/06:MJ18 (m) framhålls att landsbygdsprogrammet bör ha sin tyngdpunkt i vallodlingen. Eftersom vårt land har sämre förutsättningar för majsodling än större delen av EU finns i stället stödet till vallodling. Odling av fleråriga vallar minskar läckaget av näringsämnen till vatten. Dessa faktorer utgör motiv för att tyngdpunkten i landsbygdsprogrammet bör läggas på vallstödet (yrkande 3). Stödet till vallodling och betesmark tas upp även i motion 2005/06:MJ17 (kd). Det bör enligt motionärerna finnas en koppling mellan vallproduktion och betes- och/eller grovfoderbaserad djurhållning. Stöden bör öka, och omfattning och ersättningsnivå bör höjas (yrkande 8).

Vikten av öppna landskap betonas i motion 2004/05:MJ203 (m). Motionären påtalar att betesmarker, hagar och ängar växer igen. Enligt expertis skapar detta ett hot mot såväl djur- som växtvärld som har sitt hemvist i det öppna landskapet. I motion 2004/05:MJ497 (kd) anges ett antal nödvändiga förutsättningar för bevarandet av det öppna landskapet. Den svenska

mjök- och köttproduktionen måste värnas i alla forum där dess existens ifrågasätts eller äventyras. Även hästnäringens betydelse lyfts fram i motionen liksom möjligheten att odla vinterfoder. Vallodling och betesmarker kompletterar varandra, och båda dessa former för markanvändning bör därför finnas i hela landet (yrkande 3). Eftersom ansenliga natur-, miljö- och kulturvärden står på spel måste en ansvarsfull svensk jordbrukspolitik innebära att de öppna hagarna och betesmarkerna värnas (yrkande 5). En förenkling av ersättningsformerna måste ske inför nästa programperiod, vilket skulle innebära administrativa förbättringar och främjande av ett landskapsperspektiv (yrkande 14). Den stora betydelsen av betande djur och ersättningar till ängs- och betesmarker förs fram i motion 2004/05: MJ507 (c). Motionärerna förespråkar fortsatt tillämpning av ersättningen till markägaren för vård av det öppna landskapet, vilket är ett gemensamt samhällsintresse. Ersättningsnivåerna måste höjas och programmen utformas så att de på ett enklare sätt kan anpassas till lokala förhållanden (yrkande 16.) Behovet av insatser för att upprätthålla värdefulla ängar och hagar till nytta för artrikedomen inom såväl växt- som djurvärlden påtalas även i motion 2005/06: MJ303 (kd). I motion 2005/06: MJ594 (kd) anförs att alla ersättningar för betesmarker, slätterängar, landskapselement etc. bör samlas i en ersättningsform, vilket skulle innebära administrativa förenklingar och främjande av ett landskapsperspektiv (yrkande 12). Kvalifikationsgränsen för kulturbärande element i odlingslandskapet bör sänkas eftersom många värdefulla objekt inte kan anslutas därför att jordbrukaren inte når upp till denna gräns (yrkande 13).

I motion 2005/06: MJ15 (fp) begärs en översyn av samordningen av landskapsplaner och LBU-programmen. Enligt motionärerna får önskan att bevara inte leda till ett statiskt förhållande på landsbygden. Samtidigt finns det värden i landskapet som vi inte vill skall gå förlorade (yrkande 13). Enligt motion 2005/06: MJ350 (fp) bör avsaknaden av skötselplaner i Västsverige åtgärdas snarast. Det är av stor vikt att den pågående LBU-utredningen beaktar Västsveriges behov av fortsatt öppna marker (yrkande 4).

Fjällnära jordbruk

Ett flertal motionsyrkanden från Kristdemokraterna tar upp frågan om stöd till det fjällnära jordbruket. I motion 2004/05: MJ450 (kd) anförs att regeringen bör fullfölja uppdraget att utforma ett särskilt stöd till fjällnära områden (yrkande 2). Enligt motion 2004/05: MJ497 (kd) bör det småskaliga jordbruket och fjälljordbruket värnas (yrkande 23), och ett särskilt stöd införas till jordbruket i fjällnära områden (yrkande 28). Stödet för fjällnära jordbruk bör enligt motion 2005/06: MJ271 (kd) utökas till att även omfatta de kommuner som nämns i motionen, dvs. vissa kommuner i Västerbotten och Norrbotten (yrkande 2). I syfte att värna det småskaliga jordbruket och fjälljordbruket föreslås i motion 2005/06: MJ594 (kd) att

stöd till småskalighet särskilt beaktas inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet liksom i anslutning till det särskilda stödet för Norrlandsjordbruket (yrkande 21).

Fäbodbruk

I motion 2005/06:MJ17 (kd) begärs att ett särskilt fäbodsprogram inrättas. Som en del i ett sådant program bör ett nationellt centrum för fäbodbruk skapas (yrkande 13). En nationell handlingsplan för bevarande av levande sätrar och fäboddar efterlyses även i motionerna 2004/05:MJ497 (kd) yrkande 31 och 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 25.

Rovdjursstängsling

Stöd till rovdjursstängsling och andra åtgärder som syftar till att skydda tamdjur från rovdjur bör enligt motion 2004/05:MJ278 (v) vara bidragsberättigat genom landsbygdsprogrammet (yrkande 6).

Skogsbruk

I motion 2005/06:MJ16 (c) understryks att skogspolitiken även fortsättningsvis skall vara en nationell fråga och att EU-medel inte skall tillföras skogsnäringen. EU skall göras ”smalare och vassare” och därmed skall inte en näring som står på egna ben och som betalar sig själv ha bidrag och EU-regleringar (yrkande 6). Det är även enligt motion 2005/06: MJ17 (kd) angeläget att slå fast att skogspolitiken skall ligga på nationell nivå. Skogsinsatserna i landsbygdsprogrammet bör därför begränsas till miljöåtgärder som innebär samhällsnytta. Intrångsersättningar och andra ersättningar som följer av skogspolitikens mål skall inte tas från de medel som är avsatta för landsbygdsprogrammet, bl.a. Natura 2000-områden i skog och marina områden (yrkande 5).

Enligt motion 2004/05:MJ278 (v) bör skogspolitiska åtgärder till viss del ingå i kommande landsbygdsprogram. Eftersom det finns ett nära samband mellan jordbruk och skogsbruk och många insatser för miljö- och landsbygdsutveckling behöver göras inom skogen anser motionärerna det lämpligt att en större andel av LBU-medlen används inom skogssektorn (yrkande 5). I motion 2005/06:MJ334 (v) anfördes att LBU-medel inte bör användas till formella områdesskydd enligt miljöbalken eller till naturvårdsavtal för att uppfylla miljömålet Levande skogar. I stället bör exempelvis förädling av miljöanpassade produkter eller lokal förädling prioriteras (yrkande 14). Enligt motionerna 2004/05:MJ434 (mp) yrkande 37 och 2005/06:MJ449 (mp) yrkande 48 bör även skogsbrukare ha reell åtkomst till LBU-medel. När de nya miljöstöden beslutas bör man därför på nationell nivå tillse att lämpliga EU-medel kan komma skogsbrukare till del. Bevarandet av kulturmiljöer i skogsbrukslandskapet bör ges samma vikt och samhälleliga stöd som kulturmiljöer i jordbrukslandskapet.

Utskottets ställningstagande

Inriktningen av åtgärderna m.m.

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation kunna överlämna ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Arbetet för att uppnå detta mål bedrivs inom ramen för de nationella miljö-kvalitetsmålen. Att dessa mål kan uppnås är av intresse för samhället som helhet och har hög prioritet i regeringens arbete. I likhet med regeringen anser utskottet att miljöåtgärder inom landsbygdsprogrammet skall bidra till att de nationella miljö-kvalitetsmål, med relevanta delmål, som rör de areella näringarna kan uppnås. Halvtidsutvärderingen av miljö- och landsbygdsprogrammet för perioden 2000–2006 visar att programmets omfattande miljöåtgärder på ett påtagligt sätt bidragit till uppfyllelsen av miljö-kvalitetsmålen Ett rikt odlingslandskap och Ingen övergödning. Åtgärderna har även, enligt halvtidsutvärderingen, bidragit till uppfyllelsen av andra relevanta miljö-kvalitetsmål. För att det öppna och varierade odlingslandskapet med dess mångfald av värden skall kunna bevaras och utvecklas och miljö-kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap skall kunna nås, måste jordbrukarna fortsatt ha en roll som naturvårdsentreprenörer och producenter av kollektiva nyttigheter, vilket ytterligare bör utvecklas och stödjas. Det är viktigt att arbetet med att bevara och utveckla odlingslandskapet och dess värden tar sin utgångspunkt i landskapet som helhet. Enligt den nya landsbygdsförordningen bör även andra markförvaltare, om det är motiverat för att uppnå miljö-kvalitetsmålen, kunna beviljas ersättning. Rennäringen är ett sådant exempel som genom sin verksamhet och kulturella grund bidrar till att bibehålla fjälllandskapets särpräglade natur- och kulturvärden och därmed till att uppnå miljö-kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö. Arbetet för att uppnå miljö-kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap avspeglas i de omfattande miljö-satsningarna inom miljöprogrammet för jordbruket åren 1995–1999 och miljö- och landsbygdsprogrammet åren 2000–2006. Dessa stora investeringar är ett uttryck för den långsiktiga ambitionen att upprätthålla odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden. Som regeringen anför skall de goda erfarenheter som finns i nuvarande miljö- och landsbygdsprogram tas till vara. Denna uppfattning delas även av Landsbygdskommittén. Vidare är det viktigt att åstadkomma en kontinuitet i de åtgärder och ersättningssystem som på ett effektivt sätt bidrar till att miljö-kvalitetsmålen uppnås. För att bidra till att miljö-kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap uppnås i hela landet krävs dessutom att jordbruket i områden med svaga produktionsförutsättningar beroende på klimat eller andra naturgivna förutsättningar särskilt kompenseras.

Mot bakgrund av svårigheterna att uppnå vissa delmål i miljö-kvalitetsmålet Levande skogar anser utskottet i likhet med regeringen att vissa ersättningar för åtgärder inom miljöområdet på skogsmark även i fortsättningen bör omfattas av det kommande landsbygdsprogrammet. Produktionsåtgärder, t.ex. plantering på skogsmark, röjning och gallring, skall inte

kunna ersättas och de åtgärder som ersätts måste gå utöver gällande nationell miljölagstiftning. Som regeringen anför bör åtgärderna vara selektiva och omfatta aktiva hävdinsatser för att förstärka den biologiska mångfalden och skyddet av skogens kulturmiljöer. Åtgärderna bör inte omfatta sådana åtgärder som i dag finansieras nationellt utan i stället komplettera de nationella åtgärder som även i fortsättningen kommer att utgöra den absoluta merparten av miljöåtgärder på skogsmark. Regeringen delar dock Landsbygdskommitténs och flera remissinstansers bedömning att de satsningar inom Natura 2000 som redan i dag finansieras med nationella medel inte bör prioriteras i det kommande landsbygdsprogrammet. Utskottet gör samma bedömning. Som regeringen anför skapar den jordbrukspolitiska reformen nya förutsättningar för jordbruksproduktion. Genom att stödet frikopplas från produktionen öppnas nya möjligheter att anpassa primärproduktion och förädling av jordbruksprodukter till marknadens efterfrågan.

För att det öppna och varierade odlingslandskapet med dess mångfald av värden skall kunna bevaras och utvecklas och miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap skall kunna nås, måste jordbrukarna fortsatt ha en roll som naturvårdsentreprenörer och producenter av kollektiva nyttigheter, vilka bör utvecklas och stödjas ytterligare. Det är viktigt att arbetet med att bevara och utveckla odlingslandskapet och dess värden tar sin utgångspunkt i landskapet som helhet. Enligt den nya landsbygdsförordningen bör även andra markförvaltare, om det är motiverat för att uppnå miljö kvalitetsmålen, kunna beviljas ersättning. Som utskottet anför ovan är rennäringen ett sådant exempel.

Landskapets struktur har stor betydelse för hur vi upplever landskapet ur ett rekreativt, estetiskt och kulturhistoriskt perspektiv, men också från ekologiska utgångspunkter. Landskapets struktur ger oss kunskap om hur det tidigare agrara landskapet såg ut och fungerade. På många håll kan det vara svårt att förstå den historiska dimensionen i dagens fragmenterade landskap med isolerade betes- och slåttermarker. Kulturmiljöerna och det brukade landskapet innehåller ofta stora biologiska värden. Kulturlandskapet utgör för många människor vackra landskapsbilder, men är också viktigt för friluftslivet. Små och isolerade betesmarker får dock sällan besök medan områden med flera betesmarker som ligger nära varandra ofta utgör populära utflyktsmål. Som regeringen anför skulle det rekreativa värdet av landskapet alltså öka genom större sammanhängande betesområden.

I proposition 2004/05:150 Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag, gjordes bedömningen att ett hållbart brukande av naturresurser bör ske i ett landskapsperspektiv. Skälen för detta är att skog, jordbruksmark och vattendrag förekommer i en mosaik och att det är viktigt med en helhets-syn på landskapet i arbetet med biologisk mångfald. I skrivelsen framhåller regeringen att regionala landskapsstrategier är ett verktyg som bör prövas. Utskottet delar denna uppfattning. Syftet med strategierna är att

effektivisera och integrera de åtgärder som krävs för ett hållbart brukande och bevarande av biologisk mångfald och där hela landskapet beaktas vid planering och nyttjande. Som framgår av skrivelsen har regeringen uppdragit åt några länsstyrelser att samordna arbetet med att ta fram regionala landskapsstrategier för biologisk mångfald på länsnivå. Arbetet skall redovisas i februari 2007.

Sammantaget innebär det ovan anförda att utskottet avstyrker motionerna 2004/05:N254 (fp) yrkande 18, 2005/06:MJ15 (fp) yrkandena 3, 11 och 12, 2005/06:MJ16 (c) yrkande 5, 2005/06:MJ17 (kd) yrkandena 6, 7 11 och 12, 2005/06:MJ18 (m) yrkande 2, 2005/06:MJ260 (c) yrkande 2, 2005/06:MJ334 (v) yrkandena 2–4 och 7, 2005/06:N383 (fp) yrkande 15 och 2005/06:N482 (c) yrkande 2 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Resurshushållande konventionellt jordbruk

Som utskottet anført ovan avspeglas arbetet för att uppnå miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap i de omfattande miljösatningarna inom miljöprogrammet för jordbruket åren 1995–1999 och miljö- och landsbygdsprogrammet åren 2000–2006. Investeringarna är ett uttryck för den långsiktiga ambitionen att upprätthålla odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden. I likhet med regeringen anser utskottet att de goda erfarenheter som finns i nuvarande miljö- och landsbygdsprogram skall tas till vara. Som framgår ovan delas denna uppfattning även av Landsbygdskommittén. Vidare är det viktigt att åstadkomma en kontinuitet i de åtgärder och ersättningssystem som på ett effektivt sätt bidrar till att miljökvalitetsmålen uppnås. De synpunkter som framförs i motionerna under detta avsnitt ligger enligt utskottets mening väl i linje med vad som framförs i skrivelsen och med vad utskottet anförde hösten 2005 med anledning av propositionen om de svenska miljömålen (prop. 2004/05:150, bet. 2005/06: MJU3, rskr. 2005/06:48 och 2005/06:49).

Av skrivelsen framgår att det fortsatta programarbetet kommer att bedrivas i särskilda arbetsgrupper under Jordbruksdepartementet. Arbetssättet skall vara öppet och inbjuda till ett brett partnerskap. Den nationella strategin skall ligga till grund för det färdiga program som, under förutsättning att Sveriges andel av landsbygdsfonden för perioden 2007–2013 är fastställd i tid, skall lämnas under sommaren 2006 för godkännande av kommissionen inför ikraftträdandet år 2007.

Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2004/05:MJ459 (kd), 2004/05:MJ497 (kd) yrkandena 13, 15 och 21, 2005/06:MJ17 (kd) yrkande 10, 2005/06:MJ448 (mp, –) yrkande 10, 2005/06:MJ594 (kd) yrkandena 14 och 19 samt 2005/06:MJ596 (kd) yrkande 31 avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Alternativ odling

Miljökvalitetsmålen Ingen övergödning, Giftfri miljö och Myllrande våtmarker berör de areella näringarna men även andra samhällssektorer. Framför allt när det gäller målet Ingen övergödning är måluppfyllelsen också beroende av att åtgärder genomförs i andra länder. För att nå dessa miljökvalitetsmål används i större utsträckning åtgärder utanför miljö- och landsbygdsprogrammet än vad som är fallet när det gäller miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Som regeringen anför visar dock halvtidsutvärderingen av programmet att de åtgärder som genomförts för att framför allt miljökvalitetsmålet Ingen övergödning skall kunna uppnås har varit framgångsrika, och insatser bl.a. inom landsbygdsprogrammet kommer även fortsättningsvis att vara viktiga verktyg i detta arbete. Utskottet behandlar för närvarande regeringens skrivelse 2005/06:88 Ekologisk produktion och konsumtion – Mål och inriktning till 2010. I skrivelsen anför regeringen att åtgärder i programmet som syftar till att främja den ekologiska produktionen kommer att vara viktiga för att uppnå målen till år 2010. Eftersom det saknas slutgiltigt beslut om budgeten och delvis om regelverket för kommande landsbygdsprogram är det enligt regeringen inte möjligt att i nuläget närmare precisera utformningen och omfattningen av åtgärderna för den del som avser ekologisk produktion. Strävan bör vara att premiera för produktion vars omläggning innebär stor miljönytta och resulterar i certifierade ekologiska produkter på marknaden. I arbetet med det kommande miljö- och landsbygdsprogrammet bör också förutsättningarna för en utvecklad förädling av ekologisk produktion i hela landet beaktas. Regeringen anser att den ekologiska produktionen bör stödjas genom stöd för forsknings-, försöks- och utvecklingsverksamhet, och forskning skall fortsättningsvis bedrivas inom de ramar som har beskrivits i regeringens proposition Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289). Med hänvisning till det anförda bör motionerna 2004/05:Sk455 (kd) yrkande 5, 2005/06:MJ15 (fp) yrkande 14, 2004/05:MJ497 (kd) yrkande 19, 2005/06:MJ17 (kd) yrkande 9, 2005/06:MJ18 (m) yrkande 5, 2005/06:MJ445 (kd) yrkande 2, 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 17 lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Öppna landskap

Våren 2005 överlämnade regeringen proposition 2004/05:150 Svenska miljösmål – ett gemensamt uppdrag till riksdagen. I propositionen gjorde regeringen bedömningen att delmålet om skötsel av ängs- och hagmarker sannolikt kommer att nås och regeringen avsåg att ge Statens jordbruksverk i uppdrag att i samarbete med berörda myndigheter införa kvalitetsuppföljning för ängs- och hagmarker samt småbiotoper. Kvalitetsaspekter borde enligt regeringen i ökad utsträckning beaktas vid genomförandet. Det kan exempelvis betyda att samhället bör prioritera marker med högre värden, i syfte att få största möjliga naturvårdsnytta för de medel som sat-

sas. Möjligheten till tilläggsersättning som infördes för ett antal år sedan ansågs vara ett steg i den riktningen. Utskottet delade regeringens uppfattning (bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48 och 2005/06:49).

Enligt direktiven skall Landsbygdskommittén i sitt arbete prioritera övergripande och strategiska frågeställningar (dir. 2004:87). Det ingår inte i kommitténs uppdrag att lämna förslag till detaljerade åtgärdsprogram eller ekonomiska ramar för olika insatser inom ramen för landsbygdspolitiken.

Med hänvisning till det anförda och till vad utskottet i tillämpliga delar anför tidigare under detta avsnitt föreslår utskottet att motionerna 2004/05: MJ203 (m), 2004/05: MJ497 (kd) yrkandena 3, 5 och 14, 2004/05: MJ507 (c) yrkande 16, 2005/06: MJ15 (fp) yrkande 13, 2005/06: MJ17 (kd) yrkande 8, 2005/06: MJ18 (m) yrkande 3, 2005/06: MJ303 (kd), 2005/06: MJ350 (fp) yrkande 4 och 2005/06: MJ594 (kd) yrkandena 12 och 13 avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Fjällnära jordbruk

Av skrivelsen framgår att landsbygdsprogrammet kommer att utgöras av ett nationellt program för hela landsbygden där åtgärderna utformas och tillämpas med hänsyn till de varierande förutsättningarna i olika landsbygdsområden i landet. Som regeringen anför kan detta exempelvis åstadkommas genom en flexibilitet i genomförandet som medger att prioriteringar görs på regional och lokal nivå eller genom att åtgärder avsedda att lösa specifika problem endast riktas mot vissa områden i landet. Den regionala och lokala nivåns inflytande över planering och tillämpning av landsbygdsprogrammets åtgärder bör därför stärkas. Erfarenheterna från arbetet med de regionala utvecklings- och tillväxtprogrammen liksom från det regionala och lokala miljömålsarbetet bör utnyttjas. I likhet med regeringen anser utskottet att en viktig utgångspunkt för landsbygdsprogrammet därför bör vara att ingå som en del av de statliga insatserna för regional utveckling i hela landet. Samtidigt är det viktigt att krav på likformiga förutsättningar i hela landet för tillämpningen av vissa åtgärder kan tillgodoses. Det är också angeläget att effektiva styrnings- och uppföljningsinstrument tillämpas. Av skrivelsen framgår att dessa frågor kommer att analyseras ytterligare i det fortsatta arbetet med utformningen av programmet.

Vidare anser utskottet i likhet med regeringen att det är viktigt att åstadkomma en kontinuitet i de åtgärder och ersättningssystem som på ett effektivt sätt bidrar till att miljökvalitetsmålen uppnås. För att bidra till att miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap uppnås i hela landet krävs dessutom att jordbruket i områden med svaga produktionsförutsättningar beroende på klimat eller andra naturgivna förutsättningar särskilt kompenseras. Med det anförda finner utskottet syftet med motionerna 2004/05: MJ450 (kd) yrkande 2, 2004/05: MJ497 (kd) yrkandena 23 och 28, 2005/06: MJ271 (kd) yrkande 2 och 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 21 i väsentliga delar tillgodosett. Motionsyrkandena bör inte medföra någon ytterligare riksdagens åtgärd.

Fäbodbruk

Bevarandet av fäbodbruket är en fråga av nationellt intresse och ingår i miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Inom nuvarande miljö- och landsbygdsprogram finns möjlighet till ersättning för att bevara fäbodarnas natur- och kulturvärden med syfte att bidra till uppfyllelse av miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. För fäbodarnas del har målet preciserats till att antalet fäbodor skall öka till att omfatta 250 stycken. Under år 2004 fanns drygt 220 fäbodor inom ersättningsformen, vilket är en ökning med ca 8 % sedan år 2000. Det är länsstyrelserna som fastställer vilka fäbodor och hur mycket betesmark som berättigar till ersättning. Enligt Jordbruksdepartementet visar utvärderingar att arealen fäbodbete har ökat. Det är emellertid framför allt antalet djur vid fäbodarna som ökat medan antalet fäbodor i bruk inte har ökat i samma omfattning. I arbetet med kommande LBU-program är frågan om bevarande av fäbodor aktuell. Konkreta förslag till åtgärder för att bevara och stärka kvaliteten på fäbodarna analyseras för närvarande. Huvudinriktningen i detta arbete är att få fler fäbodor i bruk samt att i högre grad bevara och förstärka dessa fäbodars specifika natur- och kulturvärden. Genom åtaganden inom LBU-programmet förbinder sig brukaren att bruka och bevara fäboden under minst fem år, och erfarenheterna visar att ersättningen faktiskt bidrar till att öka antalet fäbodor i bruk. Incitamenten genom LBU-ersättningen bedöms tillräckliga för att bevara fäbodarna och, enligt vad utskottet har inhämtat, finns för närvarande inga planer inom Jordbruksdepartementet på att upprätta en nationell handlingsplan för bevarande av fäbodor. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2004/05: MJ497 (kd) yrkande 31, 2005/06: 17 (kd) yrkande 13 och 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 25 lämnas utan åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Rovdjursstängsel

I budgetpropositionen för år 2006, utgiftsområde 23, anför regeringen att inventeringarna av järv, lo och varg visar att antalet ökar, och för åtminstone vargstammen förväntas denna utveckling fortsätta kommande år. Även fortsättningsvis är det därför viktigt att en metodisk satsning görs för att introducera rovdjursstängsel i rovdjurens naturliga utbredningsområde. Insatsen görs för att så långt som möjligt undvika den konflikt som annars kan uppstå mellan rovdjursetablering och betesdrift. Av den orsaken kommer en fortsatt omfördelning att ske inom ramen för anslag 42:5 Ersättning för viltskador m.m. för att stärka insatserna utanför renbetesområdet för att förebygga skador på tamdjur. I sammanhanget vill utskottet erinra om att det är Naturvårdsverket som fördelar medlen till länsstyrelserna för skador utanför renskötselområdet. Utskottet har inhämtat att ca 8 miljoner kronor har betalats till bidrag och ersättning för rovdjursskador år 2004. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2004/05: MJ278 (v) yrkande 6 i den mån motionsyrkandet inte kan anses tillgodosett.

Skogsbruk

Till skillnad från jordbrukssektorn är skogsbrukssektorn inte ett gemensamt politikområde i EU. Det samarbete som förekommer utgår från EU:s skogsstrategi från år 1998 som lägger tonvikten på subsidiaritetsprincipen och som för närvarande är under omarbetning. Strategin framhåller den betydelse som skogens mångsidiga roll och ett hållbart skogsbruk har för samhällets utveckling och fastställer ett antal viktiga beståndsdelar som skall ligga till grund för strategins genomförande. Politiken för landsbygdsutveckling har varit det viktigaste verktyget för att genomföra EU:s skogsstrategi på EU-nivå.

I skrivelsen konstaterar regeringen att inriktningen med en avreglerad skogspolitik ligger fast, och Sverige arbetar för att marknadsstörande stöd inte skall förekomma. Detta gäller inte minst i ett EU-perspektiv. Regeringen avser att verka för att EU:s skogsstrategi inte utvecklas till en gemensam skogspolitik. Enligt regeringen förklarar denna inriktning till en del varför skogssektorn, trots sin nationella betydelse, har haft en liten roll i det svenska landsbygdsprogrammet, även i jämförelse med andra EU-länder med mindre konkurrenskraftiga skogssektorer. De skogsinsatser som har genomförts i Sverige har inriktats mot kompetensutvecklingen och miljöområdet, under förutsättningar av att det legat väl i linje med den svenska skogspolitiken. Av skrivelsen framgår således att regeringen inte har någon annan uppfattning än motionärerna i motionerna 2005/06: MJ16 (c) och 2005/06: MJ17 (kd) om att skogspolitiken även i fortsättningen skall vara en nationell fråga. Enligt utskottets mening skall skogspolitiken fortfarande vara en nationell angelägenhet, och EU-medel skall därför inte tillföras skogsnäringen. Något särskilt riksdagens uttalande med anledning av motionernas yrkanden 6 respektive 5 delvis finner utskottet emellertid inte påkallat. Motionerna i dessa delar bör därmed lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

När det gäller insatsområdet Förbättring av miljön och landskapet framgår av skrivelsen att åtgärdsgruppen för ett hållbart nyttjande av skogsmark omfattar stöd för en första skogsplantering på jordbruksmark såväl som på annan mark, introduktion av blandat jord- och skogsbruk på jordbruksmark, Natura 2000-områden, miljövänligt skogsbruk, återställande av produktionspotentialen i skogsbruket inklusive förebyggande åtgärder samt stöd för icke-produktiva investeringar. Medan flertalet åtgärder i gruppen som avser jordbruket är väl beprövade i Sverige inom ramen för det nuvarande miljö- och landsbygdsprogrammet konstaterar regeringen att gruppen åtgärder som avser skogsmark inte har använts tidigare i vårt land. Jämfört med dagens regelverk har skogsbruket och skogsmarken getts en mer framträdande roll i den nya rådsförordningen. Mot bakgrund av svårigheterna att uppnå vissa delmål i miljö kvalitetsmålet Levande skogar anser regeringen att vissa ersättningar för åtgärder inom miljöområdet på skogsmark fortsatt bör omfattas av det kommande landsbygdsprogrammet. Däremot skall produktionsåtgärder, t.ex. plantering på skogsmark, röjning och gall-

ring, inte kunna ersättas och de åtgärder som ersätts måste gå utöver gällande nationell miljölagstiftning. Åtgärderna bör vara selektiva och omfatta aktiva hävdinsatser för förstärkning av den biologiska mångfalden och skydd av skogens kulturmiljöer. De bör inte omfatta sådana åtgärder som i dag finansieras nationellt utan i stället komplettera de nationella åtgärder som även i fortsättningen kommer att utgöra den absoluta merparten av miljöåtgärder på skogsmark. Utskottet delar denna uppfattning. Som anförs i motion 2005/06:MJ17 (kd) bör därför skogsinsatserna i landsbygdsprogrammet begränsas till miljöåtgärder som innebär s.k. kollektiva nyttigheter medan intrångsersättningar och andra ersättningar som följer av skogspolitikens mål inte skall tas från de medel som är avsatta för landsbygdsprogrammet. Något särskilt uttalande med anledning av motionen i denna del finner utskottet emellertid inte påkallat. Med det ovan anförda föreslår utskottet att motionerna 2004/05:MJ278 (v) yrkande 5, 2004/05: MJ434 (mp) yrkande 37, 2005/06:MJ17 (kd) yrkande 5 delvis, 2005/06: MJ334 (v) yrkande 14 och 2005/06:MJ449 (mp) yrkande 48 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Inriktningen av åtgärder för främjande av livskvalitet på landsbygden och diversifiering av landsbygdens ekonomi

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i vad regeringen anför i skrivelsen och avstyrker fem motionsyrkanden om livskvalitet på landsbygden och delaktighet i beslutsprocessen, ett motionsyrkande om jordbruket i norra Sverige samt två motionsyrkanden om landsbygdsturism.

Jämför reservationerna 34 (fp), 35 (m, fp, kd, c) och 36 (fp, kd).

Skrivelsen

Målet för åtgärderna inom insatsområdet för främjande av livskvalitet på landsbygden och diversifiering av landsbygdens ekonomi bör enligt regeringen vara att främja företagande, tillväxt och innovationer på landsbygden. Åtgärderna syftar till att förstärka företagets konkurrenskraft och främja en diversifiering av landsbygdens näringsliv och därigenom bidra till inkomstbringande sysselsättning och ett hållbart nyttjande av landsbygdens naturresurser. Lokalt entreprenörskap, företagande, miljöintegrerade produktionsmetoder och utvecklingsarbete skall stimuleras.

Regeringen anser vidare att åtgärderna bör tillämpas utifrån en helhets-syn på landsbygdens utveckling, där landsbygdsprogrammets åtgärder sam-verkar med andra insatser från samhällets sida för att stärka landsbygdens attraktionskraft och dess hållbara utveckling. En anpassning måste ske till de stora skillnaderna i förutsättningar som råder mellan olika delar av lan-det. På regional och lokal nivå bör behoven av åtgärder utifrån en helhets-syn på landsbygdens utveckling återspeglas i de regionala och kommunala utvecklingsprogrammen.

Motionerna

Enligt motion 2005/06:MJ15 (fp) bör även åtgärder som syftar till bättre livskvalitet på landsbygden vara en del av det svenska programmet, fram-för allt inom insatsområde 3 (yrkande 2). Riksdagens bedömning av målen för insatsområde 3 bör överensstämma med vad som har föreslagits av Landsbygdskommittén (yrkande 15). Insatser för att stärka infrastruktur och lokal service måste prioriteras. Vissa insatser måste byggas upp på annat sätt än med LBU-medel, men dessa medel ingår till viss del (yrkande 16). Besluten om programmen, särskilt under insatsområde 3, bör i huvudsak fattas med stort lokalt inflytande, och beslutsprocessen måste ta till vara varje regions speciella förhållanden (yrkande 18). I motion 2004/05:MJ437 (m) anförs att förutsättningar för en socialt hållbar utveck-ling på landsbygden måste skapas för att göra det möjligt att bo kvar på landet. Nyttänkande och alternativa verksamheter är många gånger det som är avgörande (yrkande 8).

Möjligheterna att använda jordbruket i norra Sverige för att stärka till-växt, biologisk mångfald och öppet landskap påtalas i motion 2005/06: MJ413 (c). I dag behövs inga betydande insatser utan vad som krävs är ett regelverk som skapar förutsättningar för utveckling men också ett regel-verk som gör det möjligt att ta del av de samhällsinsatser och medel som redan finns (yrkande 1).

I motion 2005/06:MJ17 (kd) anförs att landsbygdsprogrammet bör stödja lokala initiativ som syftar till att fånga upp det ökande intresset för turism på den svenska landsbygden. Därigenom kan programmet bidra till en differentiering av näringsverksamheten (yrkande 16). Fiskevårdande insatser för att stödja fisketurismen i dess olika former bör ingå i program-met (yrkande 17).

Utskottets ställningstagande

Som anförs i skrivelsen är en helhetssyn på landsbygdens näringsliv nöd-vändig. Konkurrenskraftiga företag och ett diversifierat näringsliv på lands-bygden ger goda förutsättningar för en hållbar landsbygdsutveckling. Åtgärderna inom insatsområde 3 bör därför fokuseras på att främja goda utvecklingsmöjligheter för företag, näringsliv och entreprenörskap på lands-bygden. Genom sådana åtgärder förbättras förutsättningarna för landsbyg-den att anpassa näringsliv till de nya förutsättningar och möjligheter som

följer av den nyligen genomförda jordbruksreformen, den tekniska utvecklingen och globaliseringen. För att kunna bidra till regionernas utveckling måste gles- och landsbygderna stärkas och synliggöras både utifrån ett företagande- och ett tillväxtperspektiv och som en plats för ett attraktivt boende. Även om många av dessa frågor inte kan hanteras inom ramen för landsbygdsprogrammet bedömer utskottet, i likhet med regeringen, att den strategiska inriktningen av åtgärderna inom insatsområde 3, liksom inom övriga insatsområden, sammantaget kommer att bidra till att öka landsbygdens attraktionskraft i enlighet med Landsbygdskommitténs förslag. För en långsiktigt hållbar utveckling av landsbygden krävs dock ett diversifierat näringsliv där utveckling av nya företag och företagsidéer går hand i hand med utvecklingen av de traditionella näringsgrenarna.

När det gäller motion 2005/06:MJ15 (fp) om lokalt inflytande och de olika regionernas speciella förhållanden vill utskottet härutöver hänvisa till Landsbygdskommitténs delbetänkande På väg mot ... En hållbar landsbygdsutveckling (SOU 2005:36) där kommittén föreslår att, förutom nuvarande möjlighet att söka stöd för diversifierad verksamhet för enskilda företag, möjligheten bör öppnas för en helhetssyn på landsbygdens utveckling också för en större målgrupp. Enligt kommittén bör prioriteringsområdet riktas mot att allmänt stimulera lokalt entreprenörskap, företagande och lokalt utvecklingsarbete liksom insatser som stärker landsbygdens attraktionskraft inom t.ex. livskvalitets-, boende- och arbetsmiljöområdet. Generellt skall sådana åtgärder som stärker den allmänna utvecklingen och därmed den långsiktiga hållbarheten lyftas fram. Kommittén betonar betydelsen av att åtgärderna tar sin utgångspunkt i den lokala nivåns förutsättningar och i ett brett partnerskap mellan privata, offentliga och ideella aktörer. I kommitténs fortsatta arbete är sådana åtgärder som väsentligen kan hänföras till detta prioriteringsområde viktiga. Kommittén avser att återkomma till detta i sitt slutbetänkande.

Av skrivelsen framgår vidare att en viktig utgångspunkt för planering och genomförande av det nya landsbygdsprogrammet skall vara de lokala förutsättningarna och åtgärdsbehoven. Erfarenheterna av den metod för lokal förankring och inflytande genom ett aktivt samarbete mellan offentliga, ideella och privata aktörer som utvecklats under tidigare programperioder inom ramen för Leader och liknande arbetssätt bör nu kunna utnyttjas i hela landet. Hittills har Leaderplus och dess föregångare bedrivits som en av EU initierad försöksverksamhet med begränsad geografisk omfattning. Utskottet gör samma bedömning som Landsbygdskommittén att metoden i fortsättningen bör vara tillämpbar i hela landet. Denna uppfattning delas av regeringen. Fortfarande måste naturligtvis utgångspunkten vara att det finns intresse och förutsättningar för att tillämpa metoden lokalt och för att utveckla ett aktivt samarbete mellan privata och offentliga aktörer.

Det kan tilläggas att satsningar på landsbygdsturism har blivit en allt viktigare komponent i utvecklingen av landsbygdens näringsliv. Den framväxande turistnäringen består huvudsakligen av deltidsentreprenörer/kombi-

nationsföretag, men också av ett växande antal små turistföretag. Andelen kvinnor är hög bland dessa företagare, och verksamheterna bedrivs ofta i liten skala med naturen och landsbygdens kultur som bas.

I sitt delbetänkande På väg mot ... En hållbar landsbygdsutveckling (SOU 2005:36) föreslår kommittén att landsbygdsprogrammet medverkar till att stärka de areella näringarnas konkurrensförmåga och främja deras funktion som samtida förvaltare och utvecklare av landsbygdens natur- och kulturvärden, vilket också ger unika förutsättningar att möta växande marknader för service, rekreation, friskvård och turism. I likhet med regeringen anser utskottet att samhällets efterfrågan på en aktiv natur- och kulturlandskapsvård i jord- och skogsbrukslandskapet i framtiden kan bli en allt viktigare förutsättning för näringsidkare och skapa sysselsättning inom t.ex. rekreation, turism och hälsa. Utvecklingen av kommersiellt turistföretagande kan ha en stor betydelse för sysselsättningen och livskraften i t.ex. glesbygder med ett vikande antal arbetstillfällen inom jord- och skogsbruket. Utöver de etablerade möjligheterna inom de areella näringarna innebär de grundläggande resurserna i form av mark, vatten och kulturhistoriska bebyggelsevärden att landsbygden har goda förutsättningar för ökad företagsamhet inom bl.a. upplevelseturismen. Flera miljoner personer fiskar varje år i svenska vatten (Naturvårdsverket och Fiskeriverket 2005, Förutsättningar för fisketurismens utveckling i Sverige). Även andra typer av turism som bygger på utnyttjande av mark och vatten skapar förutsättningar för landsbygden. Det finns potentialer för landsbygdsföretagen att utnyttja de utvecklingsmöjligheter som turismen kan innebära för en bättre ekonomi och ökad sysselsättning i många landsbygdsområden. I dag finns också ett stort intresse bland allmänheten för mat med tydligt ursprung, vilket ger företag inom livsmedelsförädling utökade möjligheter. I likhet med regeringen anser utskottet att svenska lantbruksprodukter i högre grad än i dag skulle kunna anknyta till kulturhistorien, regionala identiteter och till bilden av det svenska natur- och kulturlandskapet. Åtgärderna skall kunna tillämpas bredare och nå flera företag inom jord- och skogsbruk, rennäring samt livsmedels- och tjänsteproduktion med anknytning till de areella näringarna.

I den nyligen framlagda skrivelsen Vissa fiskeripolitiska frågor (skr. 2005/06:171) anför regeringen att fritidsfiske och fisketurism har positiva folkhälsofaktorer och kan utövas av alla befolkningskategorier. Aktiviteterna bidrar även till ett biologiskt kunskapsbildande som är positivt för en hållbar utveckling. Det finns enligt regeringen goda förutsättningar för sportfiske i naturnära storstadsområden där både intresset och en ökad fisketurism till landsbygden kan främjas. Utvecklingsmöjligheterna är goda eftersom det finns en stor svensk och europeisk efterfrågan, samtidigt som resursen generellt tål ett ökat fiske i outnyttjade vatten och av outnyttjade arter. Verksamheten bidrar av naturgivna skäl till en levande landsbygd med Sveriges stora tillgång till fiskevatten runt om i hela landet. Enligt regeringen kan en utveckling därmed även ge regionala sysselsättningseff-

fekter, inte bara genom det direkta fisket utan även genom efterfrågan på övriga tjänster, t.ex. mat, logi och utrustning. De fisketuristiska företagens kombinationsmöjligheter med traditionellt yrkesfiske, vattenbruk, jaktturism och annan naturbaserad turism är sannolikt en potential för ökat företagande. Regeringen anser att det därför borde finnas möjligheter till produktutveckling och prisdifferentiering för entreprenörer på landsbygden. Skrivelsen bereds i utskottet.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2004/05: MJ437 (m) yrkande 8, 2005/06: MJ15 (fp) yrkandena 2, 15, 16 och 18, 2005/06: MJ17 (kd) yrkandena 16 och 17 samt 2005/06: MJ413 (c) yrkande 1 i den mån motionsyrkandena inte kan anses tillgodosedda.

Metod för lokal utveckling (Leader) och lokal medverkan

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i vad regeringen anför i skrivelsen och avstyrker två motionsyrkanden om delaktighet i programmen på lokal nivå, ett motionsyrkande om nya metoder för landsbygdsutveckling samt ett motionsyrkande om bidrag till anställning av nyckelpersoner.

Jämför reservationerna 37 (fp) och 38 (kd).

Skrivelsen

Enligt regeringen bör det finnas goda möjligheter för privata, ideella och offentliga aktörer på lokal nivå att påverka och ta ansvar för mål, prioriteringar och genomförande av det nya landsbygdsprogrammet. Värdefulla erfarenheter av den metod för lokal förankring och inflytande som utvecklats inom ramen för Leader skall tas till vara, och metoden bör bli tillämpbar i hela landet. Även andra former för lokal samverkan bör främjas. Regeringen anser att det är viktigt att alla delar av näringslivet såväl som kommunerna medverkar aktivt i partnerskapen. En annan förutsättning för att metoden skall fungera är en bred och aktiv medverkan från lokala, ideella organisationer, som representerar olika intressen och befolkningsgrupper. Metoden har hittills främst tillämpats för sådana insatser som ingår i insatsområde 3. Leader-metoden eller andra liknande metoder för lokal förankring och inflytande bör kunna tillämpas även inom insatsområdena 1 och 2. Enkelhet i det administrativa genomförandet skall eftersträvas.

Motionerna

I motion 2005/06:MJ15 (fp) begärs en översyn av eventuella hinder för en fungerande delaktighet i programmen på lokal nivå, t.ex. problem med finansiering före utbetalning av medlen och byråkratiska hinder (yrkande 19). Samernas valda organisationer bör ha ett stort inflytande över hur LBU-medel används inom deras områden (yrkande 20).

När det gäller utformningen av den framtida landsbygdspolitiken bör enligt motion 2005/06:MJ403 (c) gemenskapsinitiativet Leader för stöd till att utveckla nya metoder för landsbygdens utveckling användas i samtliga axlar inom det kommande LBU-programmet där inga formella hinder finns.

Enligt motion 2005/06:MJ17 (kd) bör landsbygdsprogrammet användas för bidrag till anställning av nyckelpersoner (yrkande 20).

Utskottets ställningstagande

Enligt skrivelsen skall en viktig utgångspunkt för planering och genomförande av det nya landsbygdsprogrammet vara de lokala förutsättningarna och åtgärdsbehoven. Erfarenheterna av den metod för lokal förankring och inflytande genom ett aktivt samarbete mellan offentliga, ideella och privata aktörer som utvecklats under tidigare programperioder inom ramen för Leader och liknande arbetssätt bör enligt regeringen nu kunna utnyttjas i hela landet. Hittills har Leaderplus och dess föregångare bedrivits som en av EU initierad försöksverksamhet med begränsad geografisk omfattning. Regeringen gör samma bedömning som Landsbygdskommittén (SOU 2005:36) att metoden i fortsättningen bör vara tillämplig i hela landet. Fortfarande måste naturligtvis utgångspunkten vara att det finns intresse och förutsättningar för att tillämpa metoden lokalt och för att utveckla ett aktivt samarbete mellan privata och offentliga aktörer. Utskottet delar denna uppfattning.

I skrivelsen anför regeringen att i kriterierna för den s.k. Leader-dimensionen ingår bl.a. att lokala utvecklingsstrategier skall utarbetas för väl definierade landsbygdsområden och att lokala partnerskap bildas med deltagare från såväl den offentliga som den privata sektorn med beslutanderätt att utarbeta och genomföra lokala utvecklingsstrategier. Vidare ingår en sektorsövergripande strategi som bygger på att samverka mellan aktörer och åtgärder från olika sektorer i den lokala ekonomin utformas och genomförs, och innovativa arbetsformer skall tillämpas.

I likhet med regeringen anser utskottet att det är en viktig uppgift för de berörda myndigheterna, näringslivet och de ideella organisationerna att medverka till att metoden kan tillämpas på ett effektivt sätt. Vidare är ett aktivt deltagande från näringslivet och från den lokala offentliga sektorn liksom från den ideella sektorn en förutsättning för att tillämpningen av Leader-metoden eller liknande arbetssätt skall bli effektiv och framgångsrik.

I sitt betänkande pekar Landsbygdskommittén på att Leader-metoden kan underlätta för nya invånare på landsbygden att komma in i den sociala gemenskapen. Liksom regeringen fäster utskottet stor vikt vid att organisationer som representerar olika grupper och intressen på landsbygden är representerade i de lokala partnerskapen.

Utskottet gör samma bedömning som regeringen att det huvudsakliga tillämpningsområdet gäller planering och genomförande av åtgärder inom det tredje insatsområdet. Leader-metoden eller andra former för ökat lokalt inflytande vid planering och tillämpning av programmet bör dock inte uteslutas för åtgärder med främsta syfte att förbättra jordbrukets konkurrensförmåga eller miljön. Frågan om räckvidd och metod måste avgöras från fall till fall i det kommande programarbetet.

En viktig utgångspunkt för det fortsatta arbetet är enligt utskottets mening att de lokalt planerade och genomförda åtgärderna bidrar till uthållig sysselsättning, hållbart nyttjande av naturresurser samt ekonomiskt bärkraftig verksamhet. Innovationer för att utveckla landsbygdens näringsliv bör tillmätas stor vikt. En annan viktig utgångspunkt är att de administrativa lösningar som väljs blir kostnadseffektiva och säkerställer att offentliga medel hanteras på ett säkert sätt.

Med anledning av motion 2005/06:MJ15 (fp) vill utskottet härutöver hänvisa till Rennäringspolitiska kommitténs betänkande En ny rennäringspolitik (SOU 2001:101) där kommittén föreslår att målet för stödet till rennäringen skall vara att stödet skall främja samernas egna strävanden att utveckla sin näring och optimalt betesutnyttjande, förbättra de ekonomiska resultaten inom rennäringen samt främja en hållbar utveckling av fjällen och renskötselområdet i övrigt med beaktande av natur- och kulturmiljövärden. I proposition 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande, som för närvarande behandlas av riskdagen, anför regeringen att det är lämpligt att de mål som kommittén föreslår används som utgångspunkter för stödhanteringen. Regeringen anser också, liksom kommittén, att det är viktigt att initiativ från näringen tas till vara när staten finansierar olika typer av projekt. Det är vidare naturligt att stöden skall ligga i linje med de utgångspunkter för rennäringspolitiken som behandlas i propositionens avsnitt 5, där regeringen anför att samernas strävan att bevara och utveckla rennäringen och andra traditionella samiska näringar som en grund för samisk kultur bör främjas. Samerna bör vidare så långt möjligt ha förutsättningar för att utveckla och upprätthålla ett samiskt näringsliv med renskötselrätten som grund. Verksamheter som bedrivs med stöd av renskötselrätten bör utövas under hänsynstagande till naturresursernas långsiktiga produktionsförmåga, den biologiska mångfalden, natur- och kulturmiljövärden samt värden för friluftslivet. Detta innebär bl.a. att betetrycket långsiktigt bör anpassas till betestillgången och att renantalet vid renskötsel bör anpassas till de naturgivna betesresurserna. Vidare anføres att, som kommittén påpekar, det är lämpligt att stöden så långt möjligt administreras av samma myndighet. Stöden bör vidare utformas så att samerna själva får ett stort

inflytande över stöd användningen. Detta möjliggörs genom att ansvaret för administrationen av stöden så långt det är möjligt flyttas över till Sametinget. Likaså bör Sametinget överta den föreskriftsrätt som Naturvårdsverket i dag har enligt viltskadeförordningen (2001:724) vad gäller bidrag och ersättningar inom renskötselområdet. Genom att ansvaret för administrationen av stöden koncentreras till en myndighet bör stödhanteringen vidare kunna samordnas och förenklas. I propositionen anför regeringen också att rennäringen även bör få del av andra stöd än de som särskilt riktas till denna näring, t.ex. startstöd och andra stöd inom ramen för det svenska miljö- och landsbygdsprogrammet. Beslutsfattandet beträffande samma stödform bör som huvudregel inte splittras på olika beslutsfattare, och rennäringens utövare bör kunna söka sådana stöd under samma förutsättningar som andra. Ansvaret för stöd som inte enbart riktar sig till rennäringen och andra samiska näringar bör därför inte överflyttas till Sametinget. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2005/06:MJ15 (fp) yrkandena 19 och 20, 2005/06:MJ403 (c) och 2005/06:MJ17 (kd) yrkande 20 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Resursfrågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i vad regeringen anför i skrivelsen och avstyrker sju motionsyrkanden om finansieringsnivån och 13 motionsyrkanden om resursernas inriktning. Utskottet avstyrker även ett motionsyrkande om möjligheterna till extern medfinansiering, ett motionsyrkande om regelverkets utformning samt ett motionsyrkande om parlamentarisk förankring av landsbygdsprogrammets utformning.

Jämför reservationerna 39 (m), 40 (kd), 41 (m, kd, c), 42 (kd), 43 (m) och 44 (m, fp, kd, c).

Skrivelsen

Enligt regeringen bör det kommande landsbygdsprogrammet utgå från en helhetssyn på landsbygden. Därmed är det viktigt att de tre dimensionerna av hållbar utveckling samverkar på ett effektivt sätt. Genom den nya landsbygdsförordningen föreslås en bredare inriktning av programmet.

De närmare budgetmässiga förutsättningarna för nästkommande landsbygdsprogram är inte fastställda i nuläget. Omfattningen av den nationella medfinansieringen är bl.a. avhängig av tilldelningen av EU-medel till det svenska programmet. Regeringen avser att återkomma till de finansiella frågorna. Oavsett tilldelningen från EU har regeringen för avsikt att bedriva en fortsatt ambitiös landsbygds politik.

Regeringen anser att miljöåtgärderna även fortsättningsvis bör väga budgetmässigt tungt i programmet och därmed bidra till att uppfylla relevanta miljö kvalitetsmål.

Motionerna

I motion 2005/06:MJ18 (m) anförs att Sverige fullt ut skall dra nytta av LBU-stöden, vilket kräver full medfinansiering över den svenska statsbudgeten (yrkande 1). Kostnaderna för att uppnå de nationella miljömålen bör finansieras med nationella medel och inte med gemenskapsmedel (yrkande 6). Behovet av snabba besked avseende totalnivån för LBU-medlen betonas i motion 2005/06:MJ16 (c). Det finns enligt motionärerna en stor osäkerhet på landsbygden och bland dess företagare om vad den nya programperioden kommer att innebära (yrkande 2). I motion 2004/05: MJ402 (s) anförs att möjligheterna till full svensk medfinansiering av de modulerade medlen bör utnyttjas (yrkande 1 delvis). Även enligt motion 2004/05: MJ432 (c) bör möjligheterna till full svensk medfinansiering av de modulerade medlen utnyttjas och höjning av kompensationsersättningen och miljöersättningen till odlingslandskapet prioriteras (yrkande 1 delvis). I motion 2004/05: MJ497 (kd) anförs att de modulerade medlen bör användas inom landsbygdsprogrammen men utan att de nationella resurserna till programmet minskas. Ytterligare medfinansiering från svensk sida bör övervägas (yrkande 18).

När det gäller inriktningen på miljö- och landsbygdsprogrammet bör, enligt motion 2005/06: MJ448 (mp, -), en eventuellt minskad EU-andel i programmet kompenseras med en högre nationell andel. Därigenom kan den nuvarande volymen på LBU-programmet bibehållas och även utökas med tanke på de nya komponenter som nu införs (yrkande 28). Utformningen av det svenska programmet bör domineras av ersättningsformer som stimulerar miljöanpassad och djuretisk produktion, t.ex. ekostöd, samt åtgärder som främjar en decentraliserad lantbruksnäring (yrkande 29).

Enligt motion 2005/06: MJ17 (kd) bör investeringsstödet utökas i förhållande till nuvarande LBU-program och kombineras med projektstöd. Det bör även inriktas mot att befästa mervärden i den svenska produktion, t.ex. god djuromsorg (yrkande 2). EU-medel bör inte ersätta utgifter som rätteligen skall bekostas av stat och kommun som en del av deras ordinarie arbete (yrkande 21). Det nya landsbygdsprogrammet bör för svensk del tillskjutas ytterligare medel, dels genom ökade EU-medel, dels genom ökad svensk medfinansiering (yrkande 22).

I motion 2004/05: MJ278 (v) begärs att minskad EU-finansiering av miljöåtgärder kompenseras med nationella medel. Sverige kan och bör via graden av nationell medfinansiering "styra tillbaka" vissa medel till miljöåtgärder, exempelvis stöd till ekjordbruk och betesmarksersättning (yrkande 2). Enligt motion 2005/06: MJ260 (c) bör regeringen förhandla fram största möjliga miljöstödsram från EU (yrkande 1) och säkerställa att medel säkras för fortsatt utbyggnad av de miljöeffektiva skyddszonerna

längs vattendragen (yrkande 3). Enligt motion 2005/06:MJ594 (kd) bör landsbygdsprogrammet tillföras maximal medfinansiering. Samtidigt bör de kollektiva forsknings- och utvecklingsinsatserna för jordbruksnäringen fortsätta men bör även i fortsättningen finansieras med återförd skatt (yrkande 26).

Landsbygdsprogrammet bör enligt motion 2005/06:MJ334 (v) ha sin utgångspunkt i de femåriga stöd som har haft god anslutning och måluppfyllelse. För att få kontinuitet bör stöden, liksom tidigare, löpa under en femårsperiod (yrkande 11).

Medelstilleddningen ur landsbygdsprogrammet till bl.a. Gotlands, Kalmar och Södermanlands län tas upp i motion 2005/06:MJ402 (c). För att möjliggöra en utvecklande landsbygd, som skall vara med och skapa tillväxt, arbetstillfällen, miljövärden och omställning till ett långsiktigt hållbart energisystem, måste ytterligare medel tillföras.

I motionerna 2004/05:MJ497 (kd) yrkande 16 och 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 15 begärs en höjning av nivån på kompensationsbidraget till mindre gynnade områden för att på ett bättre sätt kompensera för merkostnaderna i dessa områden.

Enligt motion 2005/06:MJ334 (v) bör regeringen se över möjligheten att låta kommuner eller andra intressenter vara medfinansierare för åtgärder inom landsbygdsprogrammet (yrkande 13).

I motion 2005/06:MJ16 (c) framhålls att regeringen bör eftersträva enkla och tydliga regler för de företagare som genomför åtgärder inom LBU-programmet (yrkande 3).

Regional anpassning av stöden får inte, enligt vad som anförs i motion 2005/06:MJ18 (m), leda till konkurrensnedvridning av produktionsförutsättningarna (yrkande 8).

Eftersom motionärerna anser det viktigt att den svenska regeringens agerande inom EU är parlamentariskt förankrat anförs i motion 2005/06: MJ17 (kd) att regeringen bör samråda med riksdagen om landsbygdsprogrammets utformning (yrkande 23).

Utskottets ställningstagande

Nuvarande landsbygdsprogram finansieras dels med EU-medel ur EU:s jordbruksfond, dels med nationella medel. Som regeringen anför är de närmare budgetmässiga förutsättningarna för nästkommande landsbygdsprogram ännu inte fastställda. Ett beslut om EU:s s.k. långtidsbudget (finansiella perspektivet) och den budgetkategori ur vilken landsbygdsåtgärderna skall finansieras fattades av Europeiska rådet i december 2005, men den slutliga nationella tilldelningen från EU är ännu inte fastlagd. Omfattningen av den nationella medfinansieringen är bl.a. beroende av tilldelningen av EU-medel till det svenska programmet. I skrivelsen uttalar regeringen sin avsikt att återkomma till de finansiella frågorna och ämnar, oavsett tilldelningen från EU, bedriva en fortsatt ambitiös landsbygdspolitik.

Den nya landsbygdsförordningen anger regler för den finansiella balansen mellan de fyra prioriteringsområdena avseende EU-finansieringen. Ansvaret för finansieringen av åtgärderna för landsbygdsutveckling kommer, precis som hittills, att delas mellan EU-budgeten och respektive medlemslands nationella budget. EU-finansieringen kommer att ske genom en samlad fond för landsbygdens utveckling, vilket är en förändring jämfört med dagens finansieringsmodell där landsbygdsåtgärderna har två finansieringskällor i EU-budgeten: jordbruksfondens garanti- respektive utvecklingssektion. Den nya finansieringsmodellen medför också att åtgärder som tidigare har genomförts inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet, mål 1-program och Leader-program kan samlas i ett gemensamt program.

För att säkerställa konkurrensneutralitet och fokusering på de gemensamma övergripande målsättningar och principer som läggs fast i det gemensamma regelverket och i EU-strategin för landsbygdens utveckling ställer landsbygdsförordningen krav på en viss balans mellan insatsområdena inom varje landsbygdsprogram. Detta gäller användningen av medel från EU:s budget. Inom insatsområdena för förbättrad konkurrenskraft inom jord- och skogsbruket respektive livskvalitet på landsbygden och diversifiering av landsbygdens ekonomi måste vardera minst 10 % av resurserna från EU-budgeten användas. För insatsområdet Förbättring av miljön och landskapet är motsvarande siffra minst 25 %. Det innebär att 45 % av medlen från EU-budgeten är förutbestämda för något av dessa tre insatsområden. Minst 5 % av medlen från EU:s budget är dessutom reserverade för åtgärder som genomförs med Leader-metodiken. Medlemsländerna har således stora möjligheter att anpassa fördelningen mellan de tre insatsområdena efter varje lands särskilda förutsättningar.

Mot bakgrund av den betydelse som programmets miljöåtgärder har för de miljö kvalitetsmål som rör de naturresurser som jord- och skogsbruket förvaltar anser utskottet i likhet med regeringen att miljöåtgärderna även bör dominera budgetmässigt i det kommande programmet.

Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår utskottet att motionerna 2004/05: MJ278 (v) yrkande 2, 2004/05: MJ402 (s) yrkande 1 delvis, 2004/05: MJ432 (c) yrkande 1 delvis, 2004/05: MJ497 (kd) yrkande 18, 2005/06: MJ16 (c) yrkande 2, 2005/06: MJ17 (kd) yrkandena 2 och 21, 2005/06: MJ18 (m) yrkandena 1 och 6, 2005/06: MJ260 (c) yrkandena 1 och 3, 2005/06: MJ334 (v) yrkandena 11 och 13, 2005/06: MJ402 (c) och 2005/06: MJ448 (mp, -) yrkandena 28 och 29 nu lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Återförd skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel har förstärkt jordbruksnäringens insatser för bl.a. forskning, information, utbildning, rådgivning och utvecklingsarbete för att främja hållbar produktion inom jordbruket och trädgårdsnäringen. Stöd lämnas bl.a. till åtgärder för att minska växtnäring förlusterna från jordbruket och miljöriskerna inom växtskyddsområdet. Av budgetpropositionen för år 2006, utg.omr. 23, framgår att

delar av den fr.o.m. år 2004 uppburna skatten på handelsgödsel kommer att återföras dels i form av nationell medfinansiering i miljö- och landsbygdsprogrammet, dels för verksamhet som främjar en hållbar utveckling av svenskt jordbruk samt bidrar till att konkurrens och tillväxtförmåga stärks.

I skrivelsen framhåller regeringen att det finns ett stort behov av analyser och underlag som rör landsbygdens utvecklingsfrågor och att en utvecklad forskning behövs som bas för landsbygdspolitikens utformning. Regeringen har mot denna bakgrund givit Formas i uppdrag att ta fram ett nationellt program för forskning om landsbygdsutveckling. Uppdraget skall redovisas i november 2006. Med hänvisning härtill och till vad utskottet i tillämpliga delar anfört ovan bör även motionerna 2005/06: MJ17 (kd) yrkande 22 och 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 26 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Miljöersättningarna och kompensationsbidraget tillämpas i stödberättigade områden i hela landet inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet. Övriga åtgärder tillämpas i de s.k. mål 1-programmen i detta geografiska område, vilket omfattar de fyra nordligaste länen samt delar av Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län. Miljö- och landsbygdsprogrammet inklusive nationell finansiering av lantbruksanknutna åtgärder inom ramen för mål 1-programmen har en total kostnadsram för hela programperioden 2000–2006 på ca 23 miljarder kronor. Därutöver tillkommer den förstärkning av miljö- och landsbygdsprogrammet på 400 miljoner kronor årligen som genomförs fr.o.m. år 2005. I budgetpropositionen för år 2006, utgiftsområde 23, gör regeringen bedömningen att anslutningen till miljö- och landsbygdsprogrammet under programperioden har varit god, vilket har medfört att de ekonomiska ramarna för programmet är ansträngda. Med anledning av detta beslutade regeringen i april 2004 att tillföra miljö- och landsbygdsprogrammet ytterligare ca 75 miljoner kronor, vilket möjliggjorde att flertalet miljöersättningar hölls öppna för nya anslutningar år 2005.

Den 15 november 2003 överlämnades betänkandet Levande kulturlandskap – en halvtidsutvärdering av miljö- och landsbygdsprogrammet (SOU 2003:105) till regeringen. I betänkandet konstateras att programmets insatser bidrar till att hålla kulturlandskapet levande och utgör en viktig förutsättning för uppfyllelse av flera miljö kvalitetsmål. Mot bakgrund av de förslag som lämnades i betänkandet och i regeringens skrivelse till riksdagen om genomförande av EU:s jordbrukspolitik i Sverige (skr. 2003/04: 137) beslutade regeringen om ändringar i miljö- och landsbygdsprogrammet fr.o.m. den 1 januari 2005. Ändringarna omfattar en förstärkning av kompensationsbidraget i mindre gynnade områden med 110 miljoner kronor inklusive en särskild satsning på jordbruket i det fjällnära området. Vidare höjs miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar (75 miljoner kronor). En miljöersättning till vallodling införs i vissa delar av landet (100 miljoner kronor). Dessutom förstärks satsningarna på bl.a. investeringar inom djurvälståndsområdet, småskalig livsmedelsproduktion, rådgiv-

ning och förnyelsebar energi genom stöd på totalt 115 miljoner kronor årligen. Slutligen genomförs en förstärkning av kompetensutvecklingsåtgärder på miljöområdet riktade mot skogsbruket. Förstärkningen finansieras av s.k. modulering, dvs. överföring av EU-medel från direktstöd till miljö- och landsbygdsprogrammet, och återföring av delar av skatten på handelsgödsel och skall enligt regeringens skrivelse träda i kraft år 2005 med utbetalning först år 2006. Av administrativa skäl kommer delar av förstärkningen att utbetalas år 2005 och finansieras av den ursprungliga budgeten för miljö- och landsbygdsprogrammet med motsvarande förskjutningar av utbetalningar för andra åtgärder i programmet från år 2005 till år 2006. Till detta kan läggas att kommissionen den 15 juli 2004 lade fram ett förslag till regelverk för programperioden. En översyn av kriterierna för stöd till mindre gynnade områden (LFA) kommer enligt förslaget att genomföras till år 2010. Detta innebär enligt skrivelsen att Sverige tills vidare behåller nuvarande områdesindelning. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2004/05: MJ497 (kd) yrkande 16 och 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 15 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

I likhet med regeringen anser utskottet att följande skall gälla som utgångspunkter för programarbetet. Programmet skall eftersträva enkelhet och tydlighet i utformning och regler, och antalet åtgärder skall mot denna bakgrund begränsas till dem som bedöms mest effektiva. Denna ambition skall prägla hela program- och planeringsarbetet. Ökad vikt skall läggas vid kostnadseffektivitet vid val av åtgärder och i planering, genomförande och uppföljning med ambitionen att begränsa programmets kostnader. Uppföljning och utvärdering av programmets insatser skall underlättas, t.ex. genom ökad användning av indikatorer. Med det anförda finner utskottet syftet med motion 2005/06: MJ16 (c) yrkande 3 tillgodosett utan någon vidare riksdagens åtgärd.

Med anledning av motion 2005/06: MJ17 (kd) vill utskottet erinra om att, enligt 4 kap. 11 §, en statlig myndighet skall lämna upplysningar och avge yttrande då ett utskott begär det. Denna skyldighet har dock regeringen endast i fråga om arbetet inom Europeiska unionen. Med det anförda finner utskottet syftet med motionens yrkande 23 i allt väsentligt tillgodosett. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionen i denna del finner utskottet inte påkallad.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker tre motionsyrkanden om tilläggsdirektiv till Landsbygdskommittén och hänvisar till gällande direktiv. Utskottet, som hänvisar till tidigare ställningstaganden, avstyrker även ett motionsyrkande om översyn av stödområdesindelningen i Dalarna, ett motionsyrkande om stöd för omarronderingsprojekt samt ett motionsyrkande om åtgärder för kallblodstravarens överlevnad.

Motionerna

Enligt motionerna 2005/06:N481 (c) yrkande 15 och 2005/06:N482 (c) yrkande 3 bör ett tilläggsuppdrag ges till Landsbygdskommittén om formerna för stimulanser som syftar till höjning av förädlingsvärden i landsbygdens företag. Enligt motion 2005/06:N481 (c) bör kommittén även få i uppdrag att finna former för en ökad statlig samverkan med det civila samhället och näringslivet för landsbygdsutveckling (yrkande 21).

I motion 2004/05:MJ321 (c) anförs att, inför kommande landsbygdsprogram, en översyn bör göras av stödområdesindelningen i Dalarna (yrkande 2).

Eftersom motionären anser det angeläget att omarronderingsverksamheten bedrivs fortlöpande bör, enligt motion 2004/05:MJ292 (c), i miljö- och landsbygdsprogrammet införas en möjlighet att erhålla stöd för omarronderingsprojekt.

Behovet av att säkerställa kallblodstravarens överlevnad som ras uppmärksammas i motion 2005/06:MJ300 (mp).

Utskottets ställningstagande

Enligt sina direktiv skall Landsbygdskommittén identifiera såväl hinder som utvecklingsmöjligheter för företag på landsbygden inklusive småföretag. Behovet av strategiska insatser för att stödja diversifiering och utveckling av ny produktion inom såväl livsmedelssektorn som andra områden skall övervägas. Vidare skall myndigheternas roller och former för samarbete i frågor som rör landsbygdens utveckling analyseras. Uppdraget skall slutredovisas senast den 30 november 2006 (dir. 2004:87). Som utskottet anfört tidigare i betänkandet föreslår kommittén i sitt delbetänkande På väg mot ... En hållbar landsbygdsutveckling (SOU 2005:36) att landsbygdsprogrammet bör medverka till att stärka de areella näringarnas konkurrensförmåga och främja deras funktion som samtida förvaltare och utvecklare av landsbygdens natur- och kulturvärden, vilket också ger unika förutsättningar att möta växande marknader för service, rekreation, friskvård och turism. Landsbygdsprogrammet bör vidare underlätta en omställning av lantbruket som leder till att produktionen svarar mot vad konsumenterna

efterfrågar samt betala för de kollektiva nyttigheter som den areella näringen producerar. Som övergripande ramar för kommitténs arbete gäller i övrigt beslutade mål och strategier för regional tillväxt och utveckling, bl.a. de nationella miljökvalitetsmålen (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02: MJU3, rskr. 2001/02:36), regeringens strategi för hållbar utveckling (skr. 2003/04:129), regeringens arbete med en samlad naturvårdspolitik (skr. 2001/02:173, bet. 2001/02: MJU24, rskr. 2001/02:316). Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2005/06:N481 (c) yrkandena 15 och 21 samt 2005/06:N482 (c) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Enligt EU:s nya landsbygdsförordning kommer en översyn av kriterierna för stöd till mindre gynnade områden (LFA) att genomföras till år 2010. Av budgetpropositionen för år 2006, utg.omr. 23, framgår att detta innebär att Sverige tills vidare behåller nuvarande områdesindelning (bet. 2005/06: MJU2, rskr. 2005/06:107 och 2005/06:108). Med det anförda avstyrker utskottet motion 2004/05: MJ321 (c) yrkande 2 i den mån motionsyrkandet inte kan anses tillgodosett.

I samband med sin behandling av budgetpropositionen för år 2006, utg.omr. 23, gjorde utskottet följande uttalande (bet. 2005/06: MJU2, rskr. 2005/06:107 och 2005/06:108). I samband med beredningen av 2003 års ekonomiska vårproposition (prop. 2002/03:100, bet. 2002/03: MJU2y) betonade utskottet vikten av att den omarronderingsverksamhet som bekostas från förevarande anslag kan bedrivas i oförändrad omfattning. Riksdagen beslutade därefter efter förslag av regeringen i tilläggsbudget för år 2003 (prop. 2003/04:1 vol. 1 s. 250, bet. 2003/04: FiU11, rskr. 2003/04:43 m.fl.) att anslaget för år 2003 skulle ökas till ungefär samma nivå som nu föreslås av regeringen. Inom ramen för miljö- och jordbruksutskottets arbete med uppföljning av riksdagens budgetbeslut beslutade utskottet i januari 2004 att inhämta information från Länsstyrelsen i Dalarna angående omarronderingsverksamheten i länet och eventuella effekter av riksdagens anslagsbeslut. Länsstyrelsen redovisade i en skrivelse till utskottet den 9 mars 2004 att effekterna av riksdagens beslut att återställa nivån på bidraget till 3 miljoner kronor bl.a. innebar att lantmäteriet fick förutsättningar att anställa personal och att markägarna vid informationer inför nya projekt kunde få besked om deras kostnad. Tiden för genomförandet ansågs emellertid bli alltför lång vid nuvarande bidragsnivå. Länsstyrelsen beräknade tidsåtgången för att omarrondera ca 120 000 hektar i Siljansbygden till 12 år vid ett årligt bidrag om 10,5 miljoner kronor. Utskottet har med hänvisning till att hela anslaget numera avser omarronderingsverksamheten godtagit den medelstilldelning som regeringen föreslagit för kommande budgetår. Utskottet, vars ställningstagande kvarstår, avstyrker mot den bakgrunden motion 2004/05: MJ292 (c).

När det gäller motion 2005/06: MJ300 (mp) om kallblodstravaren vill utskottet inledningsvis hänvisa till sitt betänkande våren 2004 Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn (bet. 2003/04: MJU15) där utskottet

bl.a. erinrade om att Sverige år 1993 undertecknade FN:s konvention om biologisk mångfald. Anslutningen innebär bl.a. ett åtagande att förvalta husdjursgenetiska resurser på ett ansvarsfullt sätt. Huvudansvaret för detta arbete vilar på Statens jordbruksverk. Inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet har föreningar för rasbevarande inom en rad olika djurslag möjlighet att ansöka om medel för utbildnings-, rådgivnings- och informationsinsatser. Bland de hästraser för vilka medel söktes och beviljats finns gotlandsruss, nordsvensk brukshäst och ardenner. Den hästpolitiska utredningen föreslår att stöd för bevarande av utrotningshotade husdjursraser inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitikerna skall omfatta även hästar (SOU 2000:109). Utskottet ansåg att det är av stor vikt att åtgärder för att bevara de utrotningshotade arterna genomförs. På det husdjursgenetiska området pågår för närvarande arbete med att ta fram ett nationellt målprogram för förvaltning av husdjursgenetiska resurser. Jordbruksverket har på uppdrag av regeringen utarbetat ett förslag till program. Verket framhåller att ett ökat hänsynstagande till utrotningshotade raser är betydelsefullt och betonar att användbarheten och ett hållbart nyttjande av raserna är viktiga för deras fortlevnad. Utskottet delade regeringens uppfattning att det i samband med utarbetandet av programmet är lämpligt att även ta ställning till eventuella åtgärder för bevarande av hotade hästraser och förutsatte att bl.a. kallblodstravaren tas med i programmet. Regeringens avsikt var att presentera det nationella programmet i en skrivelse till riksdagen under år 2004.

Våren 2005 behandlade utskottet regeringens skrivelse 2004/05:73 Husdjursgenetiska resurser (bet. 2004/05:MJU13) och påpekade bl.a. när det gällde frågan om bevarande av hästraser att inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet har föreningar för rasbevarande inom en rad olika djurslag möjlighet att ansöka om medel för utbildnings-, rådgivnings- och informationsinsatser. Bland de hästraser för vilka medel söktes och beviljats finns gotlandsruss, nordsvensk brukshäst och ardenner. Regeringen gav dessutom, i samband med sin skrivelse 2003/04:54 Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn, Jordbruksverket i uppdrag att i samarbete med berörda myndigheter och organisationer bl.a. analysera relevanta faktorer som bidrar till utvecklingspotentialen i hästsektorn och som beskriver hästsektorns roll och förutsättningar för näringsverksamhet i landet. Detta uppdrag redovisades i februari 2005 och bereds nu i Regeringskansliet. Utskottet instämde vid sin behandling av skrivelse 2003/04:54 (bet. 2003/04: MJU15) i regeringens uppfattning att det, i anslutning till arbetet med att bevara våra husdjursgenetiska resurser, är lämpligt att även ta ställning till eventuella åtgärder för bevarande av hotade hästraser. Som utskottet tidigare anfört förutsätter utskottet att bl.a. kallblodstravaren uppmärksammas i det fortsatta arbetet. Med hänvisning till det anförda och till vad utskottet i tillämpliga delar anfört ovan under avsnittet Hästpolitik finner utskottet

syftet med motion 2005/06:MJ300 (mp) i väsentliga delar tillgodosett. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionen finner utskottet inte påkallad.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett antal motioner (m, fp, kd, v, mp, –) om den fortsatta reformeringen av EU:s jordbrukspolitik med hänvisning till det fortsatta arbetet i enlighet med de utgångspunkter som redovisades i prop. 1997/98:142. Fyra yrkanden (s, mp) som ifrågasätter EU:s tobakstöd avstyrks med åberopande av bl.a. den klara svenska ståndpunkten att stödet till tobaksproduktionen skall avvecklas. Vidare avstyrks motioner (s, mp) om upphävande av stöd till vinodling och vinomvandling. Slutligen avstyrks en motion (fp) om avveckling av det s.k. skolmjölksstödet bl.a. med hänvisning till kommande översyn.

Jämför reservationerna 45 (m), 46 (fp), 47 (v), 48 (mp) och 49 (fp).

Motionerna

Moderaterna framhåller i motion 2005/06:U290 yrkande 16 att den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) är under reformering, men att processen går för långsamt. Enligt motionärerna är grundläggande reformer av jordbrukspolitiken en förutsättning för att kunna begränsa och effektivisera EU:s budget samt minska byråkratin. Övergångsvis behövs också en omläggning av stödformerna, bort från de mest skadliga handelshindren som exempelvis exportsubventioner och produktkvoter. Även i motion 2004/05:L291 (m) uppmärksammas behovet av en reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken. Den bör avregleras. CAP har visat sig vara kontraproduktivt, genom att priserna på livsmedel för konsumenter har blivit onödigt höga. Målet måste vara att integrera den europeiska jordbrukspolitiken med världsmarknaden. Detta skulle leda till en stabilisering av världsmarknadspriset samt lägre priser och ett mer konsumentinriktat utbud i Europa (yrkande 8).

Folkpartiet liberalerna har i ett antal motioner framfört synpunkter på behovet av en reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken. Enligt motion 2005/06:U336 (fp) yrkande 16 bör Sverige inom EU verka för en avreglering av den gemensamma jordbrukspolitiken samt ett borttagande av tullar, kvoter och subventioner, till senast år 2015. Motsvarande krav framförs även i motion 2004/05:U226 (fp) yrkande 15. Enligt motion 2004/05:MJ332 (fp) yrkande 2 bör jordbrukspolitiken reformeras utifrån ett konsumentperspektiv. I motion 2004/05:MJ508 (fp) framhålls att EU:s

jordbrukspolitik måste avregleras i snabbare takt (yrkande 2) och att det bör utvärderas utifrån ett konsumentperspektiv (yrkande 7). Vidare bör konsumentperspektivet kompletteras i den gemensamma jordbrukspolitiken (yrkande 8).

Kristdemokraterna anför i motion 2005/06:MJ594 yrkande 27 att man inom EU bör harmonisera avgifter och skatter för jordbruket. Enligt motion 2004/05:U313 (kd) yrkande 8 bör EU:s jordbrukspolitik marknadsanpassas och exportstöden på sikt avvecklas.

Vänsterpartiet framhåller i motion 2005/06:MJ334 yrkande 1 att Sverige i förhandlingar inom EU bör driva frågan om en ökad åternationalisering av jordbrukspolitiken. Härigenom underlättas möjligheterna för Sverige att vidta åtgärder i kommande programperiod som innebär en bibehållen miljöambitionsnivå för miljö- och landsbygdsprogrammet (LBU). Även i motion 2005/06:U339 (v) yrkande 7 framförs kravet att regeringen i EU agerar för att jordbrukspolitiken till allra största del skall återföras till medlemsländerna. Enligt motion 2004/05:MJ277 (v) bör Sverige kraftfullt verka för att EU:s subventioner till animalieindustrin minskar (yrkande 2). Vidare föreslås att riksdagen begär att regeringen i EU initierar ett utredningsarbete i syfte att med hjälp av miljöavgifter stimulera en minskad köttkonsumtion (yrkande 3).

Även Miljöpartiet framhåller i motion 2005/06:MJ448 (mp, -) yrkande 22 att jordbrukspolitiken bör nationaliseras. Vidare anføres att EU:s jordbrukspolitik bör reformeras till en politik i samklang med samhällets mål för jordbruket och med hög grad av transparens (yrkande 23). En sådan reform skall även leda till att överskott av jordbruksprodukter inom EU-området inte dumpas på världsmarknaden (yrkande 24). Enligt yrkande 25 skall regeringen verka för att den första pelaren inom CAP avvecklas, med exportsubventioner och interventionsuppköp som första prioritet. Vidare skall regeringen inom EU verka för att det nuvarande gårdsstödet omformas till en arealbaserad brukningsersättning som skall vara lika inom hela EU-området. Inom detta system skall även finnas en djurersättning för får och nötkreatur, kopplad till beteskrav och krav på en grovfoderbaserad foderstat (yrkande 26). Vidare bör regeringen enligt yrkande 27 inom EU verka för att moduleringen utökas.

Enligt motion 2005/06:MJ455 (s) skall Sverige arbeta för att EU:s stöd till tobaksodling skall avvecklas. Enligt motionären har Sverige arbetat intensivt för att inom EU ge folkhälsoarbetet en större tyngd. Samtidigt kan konstateras att EU inom ramen för den inre marknaden stödjer bl.a. tobaksodling med stora belopp. I motion 2004/05:MJ490 (s) yrkas att man inom EU arbetar för att stödet till tobaksodling och vinomvandling upphör. I motion 2005/06:MJ582 (mp) yrkas att EU:s jordbrukspolitikens negativa inverkan på folkhälsan analyseras. Fina folkhälsomål har formulerats för att skydda hälsan samtidigt som man bedriver en jordbrukspolitik för

att stödja sådan produktion som motverkar dessa mål. Det är orimligt (yrkande 1). EU:s subventioner till vin- och tobaksodling avvecklas. Regeringen bör verka för att detta stöd upphör i EU (yrkande 2).

Enligt motion 2005/06:MJ519 (fp) yrkande 4 bör EU:s mjölksubventioner till skolor upphöra.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om avreglering av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) vill utskottet erinra om att riksdagen har godkänt de riktlinjer regeringen presenterat i propositionen Riktlinjer för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU (prop. 1997/98:142, bet. 1997/98:JoU23, rskr. 1997/98:241). Riktlinjerna innebär att jordbruks- och livsmedelsproduktionen skall främjas genom en reform av jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU med särskilt avseende på successivt borttagande av EG:s marknadsordningar och på en avveckling av gränsskyddet med hänsyn till internationella åtaganden. Utskottet uttalade bl.a. att en gemensam politik på jordbruks- och livsmedelsområdet innebär bl.a. en prövning av på vilken nivå den gemensamma politiken skall beslutas, vilka områden som skall vara harmoniserade och möjligheterna att förenkla regelverket.

Utskottet framhöll vidare att utskottet, i likhet med regeringen, anser att den gemensamma jordbrukspolitiken på lång sikt i grunden måste förändras. Jordbruks- och livsmedelsföretagens produktion skall styras av konsumenternas efterfrågan och produktionen skall vara långsiktigt hållbar från såväl ekologiska som ekonomiska utgångspunkter. EU skall också medverka till global livsmedelssäkerhet, bl.a. genom att hävda frihandelsprinciper även på livsmedelsområdet. Som framhålls i propositionen innebär regeringens förslag till ny jordbruks- och livsmedelspolitik att marknadsordningarna successivt tas bort samt att gränsskyddet avvecklas i takt med internationella handelsavtal. En sådan successiv avveckling av marknadsordningarna skapar också utrymme för insatser för att underlätta omställningen så att reformen kan genomföras under socialt acceptabla former. En reform bör inriktas på att inom den gemensamma marknaden skapa förutsättningar för näringen att agera på liknande villkor som råder inom andra avreglerade branscher. En avveckling av marknadsordningarna utan att det samtidigt vidtas riktade åtgärder för miljön, landsbygden och särskilt utsatta regioner kan dock på kort sikt medföra en oacceptabel minskning av sysselsättningen i framför allt norra Sverige och i skogsbygderna. I likhet med regeringen anser utskottet det angeläget att vidta särskilda åtgärder för att beakta sådana konsekvenser.

Vidare uttalades (bet. 1997/98:JoU23 s. 16) att den framtida politiken måste utgå från konsumenternas efterfrågan och ge dem bättre möjligheter att påverka inriktningen och storleken på produktionen av livsmedel och andra jordbruksvaror. Samtidigt är det angeläget att förutsättningar skapas för jordbruksföretagen att agera på en konkurrensutsatt marknad. Därmed

kan jordbrukspolitiken övergå från att i huvudsak ha varit producentstyrd till att främst styras av konsumenternas efterfrågan. De livsmedel som erbjuds konsumenterna skall dessutom vara säkra från hälsosynpunkt. Det är företagens uppgift att ansvara för att inte några livsmedel som kan skada människors hälsa släpps ut på marknaden. Samhället bör dock genom lagstiftning formulera vissa grundkrav avseende livsmedlens kvalitet. Vidare bör marknadsmässiga och från konsumentsynpunkt skäliga priser ingå som ett mål för jordbrukspolitiken. Priserna på jordbruksprodukter och livsmedel skall i första hand bestämmas av utbud och efterfrågan på marknaden. I detta sammanhang bör även tillgängligheten när det gäller viktig information om t.ex. prisskillnader och livsmedlens olika kvalitetsegenskaper uppmärksammas. Sverige bör vidare inom EU verka för att en hållbar jordbruks- och livsmedelsproduktion uppnås. Som framhålls i propositionen är jordbruks- och livsmedelssektorn viktig i omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle, eftersom all jordbruks- och livsmedelsproduktion förutsätter ett brukande av naturresurserna. En ekologiskt hållbar jordbruks- och livsmedelsproduktion är en produktion som är resursbevarande, miljöanpassad och etiskt godtagbar.

Som anförs i budgetpropositionen för år 2006 (prop. 2005/06:1, utgiftsområde 23, s. 84) är reformbehoven av GJP trots genomförda reformer uppenbara då budgetkostnaderna är stora, konsumentpriserna till vissa delar är höga samtidigt som det sker en betydande överproduktion och byråkratin är omfattande. De höga produktionsstöden har drivit upp intensiteten i jordbruksproduktionen, vilket har skapat ett ensidigt jordbruk. Den 26 juni 2003 träffade EU:s jordbruksministrar en politisk överenskommelse om den framtida jordbrukspolitiken. I Sverige trädde reformen i kraft den 1 januari 2005. Reformen innebär en övergång från produktionsbaserade stöd till ett frikopplat gårdsstöd, vilket medför att de generella jordbruksstöden ersatts av stöd som i stor sett är helt frikopplade från produktionen. Överenskommelsen gav medlemsstaterna möjligheter att anpassa reformen efter de nationella förutsättningarna. Sverige driver i det fortsatta reformarbetet de principer som anges i ovanstående punkter.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2004/05:L291 (m) yrkande 8, 2004/05:MJ277 (v) yrkandena 2 och 3, 2004/05:MJ332 (fp) yrkande 2, 2004/05:MJ508 (fp) yrkandena 2, 7 och 8, 2004/05:U226 (fp) yrkande 15, 2004/05:U313 (kd) yrkande 8, 2005/06:MJ334 (v) yrkande 1, 2005/06:MJ448 (mp, -) yrkandena 22–27, 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 27, 2005/06:U290 (m) yrkande 16, 2005/06:U336 (fp) yrkande 16 och 2005/06:U339 (v) yrkande 7 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

I april 2004 träffades en ny överenskommelse om tobaksstöden. Vid förhandlingarna inför beslutet redovisade Sverige återigen den tidigare svenska förhandlingslinjen att stödet till tobaksodling skall avskaffas och hänvisade därvid bl.a. till att detta är förkastligt ur ett folkhälsoperspektiv. Vidare framhölls att stödet undergräver det förebyggande arbetet mot tobakskonsumtion. Sverige röstade mot förslaget. Beslutet, som gäller

fr.o.m. år 2006, innebar att så mycket som 60 % av stödet även i fortsättningen kommer att vara ett direkt bidrag till produktionen av tobak. Resterande andel ges som ett inkomststöd. Först år 2011 kommer man nå full frikoppling då de kopplade stöden görs om till ett omstruktureringsstöd. I samband med tidigare omförhandlingar avseende marknadsordningen för tobak har utskottet vid riksdagsbehandling av frågan om en avveckling hänvisat till den klara svenska ståndpunkten att stödet till tobak skall avvecklas. Bland annat har framhållits att de mycket höga stödnivåerna inom tobaksregleringen begränsar viljan till att ställa om till annan produktion och att omställningsstöd till de tobaksodlare som avvecklar produktionen borde övervägas (se bet. 2000/01:MJU15). Utskottet, som vidhåller denna uppfattning, föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2004/05:MJ490 (s) delvis, 2005/06:MJ455 (s) och 2005/06:MJ582 (mp) yrkandena 1 och 2 delvis lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet är inte heller berett att föreslå något uttalande med anledning av de i motionerna 2004/05:MJ490 (s) delvis och 2005/06:MJ582 (mp) yrkande 2 delvis framförda förslagen beträffande vinomvandling och subventioner till vinodling. Motionerna avstyrks i berörda delar.

I syfte att främja mjölkkonsumtionen bland barn inrättade EU år 1977 ett skolmjölkstöd. I juli 1999 uttryckte rådet sitt enhälliga stöd för att skolmjölkssystemet skulle fortsätta. Trots detta föreslog kommissionen i sitt ursprungliga budgetförslag för år 2000 att anslaget till skolmjölk skulle halveras. En majoritet av medlemsländerna var emot kommissionens förslag. Under hösten 2000 diskuterades frågan i förvaltningskommittén, och detta ledde till att stödnivån sänktes från 95 % till 75 % av riktpriiset och produktlistan utökades med lättmjölk, lättfil och lättoghurt. Produktlistan utökades med ytterligare tre kategorier (två avseende mjölk och en avseende ost) i samband med utvidgningen 2004. Stödet för helmjölk är fastställt i rådets förordning (EG) 1255/1999 om den gemensamma organisationen av marknaden för mjölk och mjölkprodukter, och för övriga produkter fastställs stödnivån med hänsyn till innehåll av mjölkbeståndsdelar. I och med halvtidsöversynen kommer stödnivåerna för skolmjölken att sänkas successivt från den 1 juli 2004 till den 1 juli 2007. Enligt vad utskottet inhämtat visar utnyttjandet av skolmjölkstödet i Sverige en uppåtgående trend. Kvantiteten för vilken stöd beviljats har ökat med 31 % mellan åren 1995 och 2004. Då mjölkreformen är fullt genomförd år 2008 skall kommissionen presentera en utvärdering och eventuellt kan detta leda till att kommissionen kommer med ytterligare förslag till reform av marknadsregleringen. Kommissionen har antytt att man ska göra en översyn av de olika rabattstöden (efter år 2008) mot bakgrund av de sänkningar av EU:s stödpriiser på mjölkområdet som beslutades år 2003 och genomförs åren 2004–2008. Det är troligt att även skolmjölkstödet kommer att omfattas av en sådan översyn. Mot bakgrund av det anförda avstyrks motion 2005/06:MJ519 (fp) yrkande 4.

Nationell jordbrukspolitik m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet finner syftet med ett antal motioner (s, m, fp, kd, c, mp, –) om Sveriges jordbrukspolitik tillgodosett med hänvisning till redovisade grunder för denna politik.

Jämför reservationerna 50 (m), 51 (kd), 52 (c) och 53 (mp).

Motionerna

Moderaterna framhåller i motion 2005/06:MJ441 yrkande 6 att det är viktigare att verka för att det finns aktivt jordbruk kvar än att stödja ekologiskt jordbruk. Enligt motionärerna är det viktigt för Sverige att det finns ett aktivt jordbruk kvar framöver. Oavsett vilken produktionsform som väljs, konventionellt eller ekologiskt, är det svenska djur och marker som berörs. Därför är det märkligt att regeringen stöder konkurrensnedvidande verksamhet i Sverige och så hårt tagit ställning för den ekologiska produktionen. I motion 2005/06:MJ524 (m) uppmärksammas betydelsen av en vital skånsk näring. Skånskt jordbruk har goda förutsättningar att bli en än viktigare framtidsnäring. Men konkurrensen hårdnar alltmer och vill vi bevara en inhemsk produktion gäller det att säkerställa en likvärdig konkurrens för dessa företag. En avreglering och marknadsanpassning av jordbrukspolitiken är nödvändigt. Dessutom skall det inte vara möjligt att inom ramen för en sådan avreglering länderna tillför produktionen dolda subventioner (yrkande 1). Motsvarande synpunkter redovisas även i motion 2004/05: MJ437 (m) yrkande 1 delvis. I motion 2004/05:Sk405 (m) anförs att ändrade miljöregler och djurhållningsregler i första hand bör genomföras på EU-nivå. Sverige skall inte införa nya mer långtgående restriktioner. Tillämpningen av miljöregler och djurhållningsregler måste förenklas (yrkande 6).

Enligt folkpartimotionen 2005/06:MJ525 yrkande 2 skall krav ställas på ekologisk hållbarhet vid olika former av stimulans och stödersättningar. Detta är enligt motionärerna en viktig principiell hållning.

Kristdemokraterna anför i motion 2004/05:MJ497 yrkande 1 att svensk jordbrukspolitik måste ge möjlighet att bedriva jordbruk i hela landet och med fullt utnyttjande av åkermarken. Motionärerna framhåller att jord- och skogsbruket är hörnstenen för en levande landsbygd. Tryggheten av dessa näringars ställning är en förutsättning för fortsatt bosättning samt ekonomisk, social och kulturell utveckling på den svenska landsbygden. Det stöd som samhället betalar till jordbruket är inte att betrakta som allmosor, utan betalning för produkter och tjänster som efterfrågas av samhället. Samhället är intresserat av att garantera att livsmedelsförsörjningen kan fungera, inte bara för stunden, utan också i en krissituation. Ur såväl globalt som nationellt perspektiv är det långsiktigt nödvändigt att åkermarken i Sverige och övriga Europa kan nyttjas för livsmedelsproduktion eller

annan produktion som lätt kan avbrytas och återgå till livsmedelsproduktion. Det finns alltså ett värde i att ha den trygghet som ett existerande jordbruk innebär.

Centerpartiet framhåller i motion 2004/05: MJ297 yrkande 4 att svenskt jord- och skogsbruk ger samhällsnyttor i form av god djuromsorg, säker mat, öppna landskap och god miljöhänsyn, som skall ersättas från samhällets sida. Vidare yrkas att Sverige skall nyttja EU-medlemskapet optimalt för att skapa goda möjligheter för svenskt lantbruk (yrkande 5). Enligt motionärerna kommer den stundande reformeringen av EU:s jordbrukspolitik att ha stor påverkan på jordbruket, även om reformen är nödvändig och bra på lång sikt. Enskilda företagare kommer att stå inför stora ekonomiska omställningar. Hur svenska företagare kommer att drabbas beror till stor del också på hur övriga länder väljer att genomföra den nationella implementeringen. Säkert är i vilket fall, att det kommer att finnas enskilda företagare som kommer att drabbas oskäligt hårt. Det krävs en rimlig övergångsperiod för att inte enskilda företagare eller produktionsgrenar skall slås ut. I motion 2004/05: MJ430 (c) uppmärksammas behovet av en politik för öppna landskap i Stockholms- och Mälarenregionen. Så mycket som 40 % av åkermarken i Svealands slättbygder kommer att tas ur bruk. Detta beroende på att lönsamheten i det svenska jordbruket försämras så kraftigt. Bakom betade skogsbryn och öppna slätter finns en bonde som kämpar för en lönsamhet i produktionen. Det är de gröna näringarna som håller odlingslandskapet i hävd. Det finns således skäl att söka utveckla politiken för att åtgärda dessa frågor så att också särskilda hänsyn kan tas till de speciella förutsättningar som gäller för de gröna näringarna i storstadens omland.

Enligt Miljöpartiets motion 2005/06: MJ448 bör ett jordbrukspolitiskt mål antas (yrkande 1). Detta mål skall syfta till en hållbar landbygdsutveckling där uppfyllande av miljökvalitetsmålen står i fokus och där produktionen bidrar till en hög självförsörjningsgrad när det gäller baslivsmedel. Vidare framhålls betydelsen av ett decentraliserat jordbruk som är verkamt inom såväl traditionella som nya näringar, som t.ex. produktion av ekosystemtjänster (yrkande 4).

I motion 2004/05: MJ527 (s) uppmärksammas frågan om kooperativa enheter inom svenskt jordbruk. Enligt motionärerna finns det på många mindre jordbruk i Sverige en stor utvecklingspotential. Om vi inte utnyttjar denna kommer det att leda till nedläggning av gårdar, arbetslöshet och avfolkning av många orter. Ett sätt att motverka denna utveckling kan vara att tre fyra små granngårdar bildar kooperativa enheter och satsar på odling av nischgrödor. Finansiering av dyrbara gemensamma maskiner och anläggningar kan då finansieras med stats- och EU-bidrag samt med eget kapital och egna banklån.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i flera sammanhang tidigare framhållit att jord- och skogsbruket har stor betydelse för kultur- och miljöbevarandet på landsbygden, att svensk jordbrukspolitik bör syfta till att ge möjlighet att bedriva jordbruk i hela landet och att jordbruket har del i omställningen mot ett ekologiskt hållbart samhälle. (se bl.a. bet. 2003/04:MJU10). Inriktning och syfte med de stöd som på lång sikt skall främja en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling inom jordbruket och på landsbygden beslutats av riksdagen vid behandling av bl.a. proposition 1997/98:142 Riktlinjer för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom Europeiska unionen (bet. 1997/98:JoU23, rskr. 1997/98:241). En hållbar jordbruks- och livsmedelsproduktion skall främjas genom bl.a. konkurrenskraftiga företag, höga etiska krav på djurhållningen, landsbygdsutveckling och regionala åtgärder. Utskottet uttalade att åtgärder för att utveckla landsbygden bör anpassas till nationella och regionala förhållanden inom ramen för ett gemensamt regelverk. Vidare framhölls att jordbrukets strukturförändringar samt livsmedelsindustrins och andra näringars utveckling av ekonomiska, miljömässiga och sociala skäl även i fortsättningen bör stödjas i de ekonomiskt minst utvecklade regionerna. Utskottet framhöll också att finansieringen i första hand bör delas mellan gemenskapen och berört medlemsland men att skäl också kan finnas för enbart nationell finansiering.

Det finns ett antal av EU medfinansierade åtgärder som skall medverka till att stärka den ekonomiskt och socialt hållbara utvecklingen av landsbygden. Syftet är att åtgärderna skall underlätta och främja en diversifiering av näringslivet på landsbygden genom en ny och konkurrenskraftig användning av de resurser och den kompetens som livsmedelsproduktionen och skogsbruket och därtill knutna verksamheter inte längre behöver utnyttja. Det övergripande målet är att främja fortsatt sysselsättning, tillväxt och bosättning på landsbygden (jfr bet. 2001/02:MJU15 s. 48).

Som framgår av budgetpropositionen för år 2006 (prop. 2005/06:1, utgiftsområde 23, s.84) eftersträvar Sverige en jordbrukspolitik som främjar konkurrenskraftig produktion baserad på långsiktigt hållbara produktionsformer. Med hållbara produktionsformer avses sådana som är resursbevarande, uthålliga, miljöanpassade och etiskt godtagbara. En utveckling av jordbrukspolitikens förutsätter en övergång från marknadsprisstöd till riktade insatser på miljö- och landsbygdsområdet. Produktionen skall styras av konsumenternas efterfrågan. Svenskt jordbruk har goda förutsättningar för produktion av högkvalitativa livsmedel. De svenska mervärdena, som skapats bl.a. genom nationella regelverk för miljö- och djurskydd, är här av stor vikt. I en situation med en öppen marknad är det av avgörande betydelse att dessa mervärden tydliggörs så att den ökande medvetenheten om dessa värden kan komma till uttryck i såväl offentlig som privat konsumtion. För att uppnå målet för en ekologisk, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion kan det, som regeringen framhåller i budgetpropositionen, vara motiverat att gå in med stöd och ersättningar för att

tillfredsställa samhällets krav och behov av kollektiva nyttigheter som marknaden inte förmår att tillfredsställa men som jordbruket kan bidra med. Vidare eftersträvas en sänkning av de samhällsekonomiska kostnaderna samt budgetkostnaderna för jordbrukspolitiken. När det gäller ekologisk hållbarhet bör även uppmärksammas att Jordbruksverket enligt sitt regleringsbrev för år 2006 har i uppdrag att utveckla och precisera begreppet hållbart utnyttjande i enlighet med propositionen Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag (2004/05:150) och regeringens skrivelse En samlad naturvårdspolitik (skr. 2001/02:173). Enligt utskottets mening kan man redan i dag säga att ekologisk hållbarhet beaktas i de olika stödformerna. Detta gäller framför allt miljöersättningarna men i viss mån även gårdsstödet. Gårdsstödet ställer exempelvis krav på hur arealen skall skötas även utan produktion och det ställs krav på att betesarealerna verkligen betas etc. Vidare finns de specifika verksamhetskraven som skall börja tillämpas efter hand. De nu redovisade grunderna för den svenska jordbrukspolitiken tillgodoser enligt utskottets mening i allt väsentligt syftet med motionerna 2004/05:MJ297 (c) yrkandena 4 och 5, 2004/05:MJ430 (c), 2004/05: MJ437 (m) yrkande 1 delvis, 2004/05:MJ497 (kd) yrkande 1, 2004/05: MJ527 (s), 2004/05:Sk405 (m) yrkande 6, 2005/06:MJ441 (m) yrkande 6, 2005/06:MJ448 (mp, -) yrkandena 1 och 4, 2005/06:MJ524 (m) yrkande 1 och 2005/06:MJ525 (fp) yrkande 2. Med hänsyn härtill och till vad som anförts ovan om den strategiska inriktningen av landsbygdsprogrammet föreslår utskottet att berörda motionsyrkanden lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

MTR-reformens genomförande m.m.

Utskottets förslag i korthet

En motion (fp) om MTR-reformens betydelse för övergödningen avstyrks med hänvisning bl.a. till redan gjorda satsningar och till sådana åtgärder som kan inkluderas i kommande landsbygdsprogram. Med hänvisning till gällande regelverk avstyrks två motioner (m) om inrättandet av s.k. beträdor. Vidare föreslås att två motioner (kd) om tvärvillkor lämnas utan vidare åtgärd med hänvisning till tidigare uttalanden i frågan. Även ett förslag (kd) om överlåtelse av vissa stödrätter föreslås lämnas utan vidare åtgärd. Slutligen avstyrks en motion (kd) om det nationella kuvertet och två motioner (kd, c) om den nationella reserven bl.a. med hänvisning till kommande omprövning och att de i övrigt kan anses tillgodosedda.

Jämför reservationerna 54 (fp) och 55 (kd).

Motionerna

Enligt motion 2005/06:MJ276 (m) yrkande 1 bör reglerna för arealuttag kompletteras. Ett sätt att kombinera modernt lantbruk med föredömlig miljövärd är att verka för införande av "beträdor" inom EU:s regler för arealersättning inom jordbruket. I stora delar av Skåne liksom i andra delar av landets slättbygder är tillgången på allemansrättslig mark starkt begränsad. Enligt motionen bör riksdagen begära att regeringen lägger fram förslag till ändring av regelsystemet för arealuttag i enlighet härmed (yrkande 2). Motsvarande förslag återfinns även i motion 2004/05:MJ335 (m) yrkandena 1 och 2.

Enligt motion 2005/06:MJ519 (fp) yrkande 29 är det nödvändigt att MTR-reformens påverkan på övergödningsproblematiken uppmärksammas. Med en 10-procentig minskning av spannmålsarealen samt en motsvarande ökning av vall torde läckaget ha minskat. Resultatet av halvtidsöversynen vad gäller påverkan på övergödningsproblematiken måste således analyseras ordentligt samt ligga till grund för eventuella åtgärder.

När det gäller gemensamma regler för tvärvillkor framhålls i motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 6 att det är viktigt att det finns gemensamma regler för vilka krav som skall ställas på jordbruksföretagen för att erhålla de nya EU-stöden. De krav som anges i direktiv och förordningar till följd av jordbruksministrarnas överenskommelser bör gälla som grund för kontroll, sanktioner och utbetalning av frikopplade ersättningar. Överträdelse av svensk lagstiftning där den går utöver EU:s krav bör hanteras av svenskt rättsväsende. Motsvarande synpunkter framförs även i motion 2004/05:MJ497 (kd) yrkande 7.

Enligt motion 2004/05:MJ497 (kd) yrkande 9 bör särskilda stödrättigheter för grönsaker kunna överlätas mellan jordbrukare redan det första året som MTR-reformen genomförs. Blandmodellen innebär en kvoteringsseffekt på gårdsnivå för grödor som potatis och grönsaker. Det uppstår en fastlåsnings på gårdsnivå vad gäller val av gröda. Då förhindras en god växtföljd. Särskilda stödrättigheter för grönsaker bör kunna överlätas mellan jordbrukare redan det första året som reformen genomförs. Vidare yrkas att plantskoleproduktionen inkluderas i stödsystemet. När det gäller plantskoleproduktion klassas denna enligt EU:s regelverk som permanent gröda och faller därmed utanför stödsystemet. Regeringen bör i förhandlingar med kommissionen komma överens om justeringar. Sverige behöver få ett undantag från denna diskriminering av plantskolorna (yrkande 10). När det gäller det nationella kuvertet framhålls att det av skrivelsen Genomförande av EU:s jordbrukspolitik i Sverige (skr. 2003/04:137) framgår att regeringen i fortsättningen avser att höja andelen av direktstöden för detta ändamål. Detta skapar enligt motionärerna ytterligare osäkerhet om de framtida produktionsförutsättningarna och ett sådant förslag om att höja avsättningarna till det nationella kuvertet bör avvisas (yrkande 24). Enligt yrkande 25 behövs den nationella reserven och den bör vara 3 % av de frikopplade direktersättningarna. Det är rimligt att de som får en minsk-

ning med över 20 % och som ej kompenseras inom befintliga föreskrifter kan ansöka om stöd från den nationella reserven. Även nytillkomna jordbrukare och jordbrukare som utökat sin produktion eller ändrar inriktning bör kunna få del av medel ur den nationella reserven.

Enligt motion 2004/05:MJ478 (c) krävs kompensation till jordbruksföretag som hårt drabbas av den svenska tillämpningen av EU:s jordbruksreform. Den nationella reserven är ett instrument för att under ett antal år kompensera de drabbade för de ekonomiska påfrestningarna vilket också bör leda till att gjorda investeringar i mark och byggnader kan utnyttjas vidare.

Utskottets ställningstagande

I samband med behandlingen av regeringens skrivelse om en nationell strategi för havsmiljön i november 2005 (skr. 2004/05:173, bet. 2005/06: MJU4, s. 49) framhöll utskottet att de av människan orsakade vattenburna utsläppen av kväve och fosforföreningar till stor del har sitt ursprung i läckage från jordbruksmark. För att minska läckaget har en rad åtgärder vidtagits bl.a. inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet 2000–2006. Programmet omfattar även utbildning och rådgivningsinsatser för att minska växtnäringsförlusterna. Dessutom har nyligen ändringar gjorts avseende reglerna för miljöhänsyn i jordbruket, vilket bl.a. består av skärpta regler för djurtäthet och införandet av generella regler för lagringskapacitet för stallgödsel i hela landet. Regeringens skrivelse om det svenska genomförandet av EU:s jordbrukspolitik lämnades utan erinran av riksdagen i juni 2004 (skr. 2003/04:137, bet. 2003/04: MJU22, rskr. 2003/04:282). Genomförandet kommer som regeringen framhåller (skr. 2004/05:173) att medföra att läckaget från jordbruksmark minskar ytterligare. Som regeringen anför föreligger det dock behov av ytterligare insatser såsom åtgärder för minskat växtnäringsläckage inklusive bl.a. kompetensutvecklingsinsatser om målet skall uppnås. Som framgår av skrivelsen kommer möjligheterna att inkludera sådana åtgärder i nästa landsbygdsprogram för perioden 2007–2013 att analyseras i det fortsatta arbetet med att utforma detta program. Som regeringen anför är satsningar avseende utveckling av miljövänliga jordbruksmetoder även fortsättningsvis av vikt för att minska näringsläckaget. Det anförda tillgodoser i allt väsentligt syftet med motion 2005/06: MJ519 (fp) yrkande 29. Utskottet föreslår därmed att motionen lämnas utan vidare åtgärd i berörd del.

Vid införandet av det s.k. gårdsstödet år 2005 ersatte det arealersättningen och därmed ersättningen för uttagen areal. Inom gårdsstödet får träda inte vara mindre till storleken än 0,1 ha och 10 meter breda. I välgrundade undantagsfall kan trädor som är minst 0,05 ha och 5 meter breda godtas. Detta undantag utnyttjas i Sverige om trädan ligger utmed permanenta vattendrag eller sjöar. Det finns således inga möjligheter att med

nuvarande EG-regler gå under dessa gränser. Med hänvisning härtill avstyrks motionerna 2004/05: MJ335 (m) yrkandena 1 och 2 samt 2005/06: MJ276 (m) yrkandena 1 och 2.

Våren 2004 behandlade utskottet frågställningar kring den legala grunden för vissa tvärvillkor (2003/04: MJU22, s. 37) Som då anfördes delar utskottet uppfattningen att till grund för tvärvillkoren bör den svenska lagstiftningen ligga i de fall denna är mer långtgående än EU:s regler. Med det anförda förslår utskottet att motionerna 2004/05: MJ497 (kd) yrkande 7 och 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Enligt vad utskottet inhämtat kan stödrätter med tillstånd överlåtas mellan jordbrukare inom samma region. Vidare har Sverige i olika sammanhang arbetat för en smidigare lösning för transaktioner av dessa stödrätter utan att få gehör hos kommissionen. Med det anförda förslås att motion 2004/05: MJ497 (kd) yrkande 9 lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet har i samband med behandlingen våren 2004 av regeringens skrivelse om genomförande av EU:s jordbrukspolitik behandlat frågan om avsättningarna till det s.k nationella kuvertet (skr. 2003/04:137, bet. 2003/04: MJU22) Utskottet instämde bl.a. i att möjligheten att uppnå miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap avseende hävden av naturbetesmarker inte nämnvärt kommer att påverkas de närmaste åren med den föreslagna blandmodellen i kombination med ett kopplat handjursbidrag, de stöd till betesmark som under innevarande programperiod utgår inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet samt de förstärkningar av detta program som aviseras i det följande. Utskottet delar uppfattningen att om ytterligare insatser krävs bör Sverige dock ha möjlighet att utnyttja det nationella kuvertet. Detta behov får som anförts i skrivelsen (skr. 2003/04:137) prövas mot bakgrund av vunna erfarenheter av reformen och då klarhet erhållits beträffande nästa programperiod för miljö- och landsbygdsutveckling som inleds år 2007. Regeringens förslag om att försäkra sig om en användning av det nationella kuvertet riktat till betesmarkerna bedöms vara förenligt med de krav som gäller för att få tillämpa ett nationellt kuvert av betydligt större omfattning. Utskottet instämmer i att det dock av andra anledningar kan finnas behov av att genomföra vissa justeringar av regelverket för att säkerställa att det nationella kuvertet kan tillämpas på det sätt som regeringen föreslår. Utifrån de diskussioner som förts och utifrån de synpunkter som framförts från flera andra medlemsstater bedömer regeringen att det finns goda möjligheter att få till stånd sådana justeringar och regeringen avser att arbeta för detta i den fortsatta processen med att utveckla regelverket på EU-nivå. Det nationella kuvertet bör inledningsvis, i mindre omfattning, kunna utnyttjas för offensiva satsningar till stöd för bl.a. kvalitets- och marknadsfrämjande åtgärder. Sverige införde 2005 ett nationellt kuvert som skall användas till säljfrämjande åtgärder av svenska jordbruksprodukter. Det nationella kuvertet utgör 0,45 % av det maximala stödbeloppet som Sverige kan dela ut i gårdsstöd, handjursbidrag och mjölkbidrag. Av

budgetpropositionen för år 2006 framgår bl.a. följande. En del av det frikopplade stödet, ca 25 miljoner kronor, används till att införa stöd för vissa kvalitets- och säljfrämjade åtgärder, det s.k. nationella kuvertet. Genom det nationella kuvertet kan jordbrukare få upp till 50 000 kr för kvalitets- och marknadsföringsåtgärder för förbättring av kvaliteten hos livsmedel och jordbruksprodukter samt organisering och deltagande i jordbruksutställningar och livsmedelsmässor inom EU. Dessutom kan brukare få 2 000 kr vid anslutning till system för kvalitetscertifiering inom primärproduktionen, t.ex. ekologisk produktion och svenskt sigill samt ytterligare stöd baserat på storleken på den kvalitetscertifierade arealen. Behovet av nationellt kuvert fr.o.m. år 2007 kommer att prövas mot bakgrund av vunna erfarenheter av reformen, framför allt då det gäller naturbetesmark och då klarhet erhållits beträffande nästa programperiod för landsbygdsutvecklingsprogrammet som inleds år 2007 (se prop. 2005/06:1, utgiftsområde 23, s. 64). Med det anförda avstyrker utskottet motion 2004/05: MJ497 (kd) yrkande 24.

Enligt Jordbruksverket finns det en nationell reserv för stödrätter. Fr.o.m. år 2006 kan i första hand följande jordbrukare få tilldelning av stödrätter ur den nationella reserven:

- Jordägare som hade mark utarrenderad år 2005 och som själva brukar marken under det år som de ansöker om stödrätter ur den nationella reserven.

- Om det finns pengar kvar i den nationella reserven efter att ovanstående jordbrukare har tilldelats stödrätter kan också följande jordbrukare få tilldelning ur den nationella reserven. Den som har restaurerat betesmarker eller slätterängar som inte tidigare legat till grund för tilldelning av stödrätter. Den som har åkermark på vilken det var plantskola år 2005 och som inte tilldelades några stödrätter år 2005 på grund av att det då inte fanns sådan odling som berättigade till stödrätter. Hur stor tilldelningen av stödrätter blir beror på hur mycket pengar som finns kvar.

Med det anförda finner utskottet att motionerna 2004/05: MJ478 (c) och 2004/05: MJ497 (kd) yrkandena 10 och 25 i allt väsentligt kan anses tillgodosedda. Motionerna avstyrks därmed i berörda delar.

Konkurrensvillkor m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett antal motioner (s, m, fp, kd, c,) om konkurrensvillkoren för svenskt jordbruk i den mån de inte kan anses tillgodosedda. Vidare avstyrks fem motioner (s, kd, c) om den svenska kycklingnäringens konkurrenskraft med hänvisning till bl.a. vidtagna åtgärder och beslut. Vidare avstyrks fyra motioner (kd) om jordbruket i norra Sverige bl.a. med hänvisning till vidtagna åtgärder och kommande analys av utvecklingen under den senaste femårsperioden. Vidare avstyrks motioner om mjölkregleringen (c), konservärtor (s) och rennäringspolitik (fp, kd, mp) med hänvisning till fortsatt reformarbete och kommande förslag på berörda områden.

Jämför reservationerna 56 (m, fp, kd, c), 57 (kd), 58 (fp), 59 (mp) och 60 (kd, mp).

Motionerna

Konkurrensvillkoren för svenskt jordbruk

I motion 2005/06:MJ233 (m, fp, kd, c) yrkande 2 framhålls att svenska lantbrukare i framtiden måste få rimliga och förutsägbara villkor jämbördiga med konkurrentländer. Motsvarande synpunkter redovisas även i motion 2004/05:MJ208 (m, fp, kd, c) yrkande 2. Enligt Moderaternas motion 2005/06:MJ441 yrkande 1 skall de institutionella förutsättningar för att driva jordbruk i Sverige vara lika bra som i våra konkurrentländer. Lantbruksnäringen behöver långsiktiga politiska beslut (yrkande 4). Även i motion 2004/05:MJ437 (m) yrkande 6 betonas vikten av konkurrens på lika villkor. Vidare framhålls betydelsen av ett gott företagsklimat och tillväxthämmande skatter (yrkande 7). Folkpartiet framhåller i motion 2005/06: MJ463 (fp) yrkande 1 att de konkurrensackdelar som svenskt lantbruk lider av jämfört med övriga EU-länder måste undanröjas. I motion 2004/05: MJ508 (fp) yrkande 5 uppmärksammas vikten av långsiktiga spelregler, förenklade företagarregler samt bättre konkurrensvillkor för de areella näringarna. Även i motion 2004/05:N401 (fp) yrkande 10 anförts att de areella näringarna behöver bättre villkor. Centerpartiet anser i motion 2004/05: MJ297 (c) yrkande 1 att svenskt jordbruks konkurrenskraft på en global livsmedels- och energimarknad behöver stärkas. Vidare anförts att det behöver skapas förutsättningar för bättre villkor för lantbruksföretagaren och ökad lönsamhet i lantbruksföretagen (yrkande 2). Även i motion 2004/05: MJ355 (c) uppmärksammas behovet av lika konkurrensvillkor för svenskt lantbruk. I motion 2004/05: MJ531 (s) framhålls vikten av att ta till vara och utveckla den svenska livsmedelsindustrins potential till att bli en framtidsbransch.

I ett antal motioner uppmärksammas den livsmedelsproducerande sektorns betydelse för olika delar av landet. Enligt motion 2005/06:MJ423 (kd, m, c) yrkande 1 bör tillväxt på landsbygden främjas genom att undanröja de konkurrensnackdelar som svenskt lantbruk, och därmed Skaraborg, belastas av. I motion 2005/06:MJ524 (m) yrkande 2 framhålls betydelsen av en skånsk livsmedelsproduktion. Utöver framgångsrika lantbruksföretag finns ett stort behov av en framgångsrik livsmedelsindustri. Skånes geografiska läge ger utomordentligt goda förutsättningar för en sådan utveckling och tillväxt. Inte bara för produktion av livsmedel utan också för att säkerställa en ökad livsmedelssäkerhet. En nyckelfaktor för livsmedelsproduktionen är volymen. Utan tillräckliga volymer kommer inte förädlingsindustrin att vara lönsam. Motsvarande synpunkter redovisas även i motion 2004/05: MJ437 (m) yrkande 1 delvis. Även i motion 2004/05:N403 (fp, kd, m, c) yrkande 17 uppmärksammas behovet av rättvisa spelregler för den Skånska livsmedelsproduktionen. Enligt motion 2004/05: MJ363 (c, m, fp, kd) krävs det åtgärder för att stärka konkurrenskraften hos livsmedelsproduktionen och -industrin i Östergötland och Sverige.

Svensk kycklingnäring

Enligt motion 2005/06: MJ298 (kd) bör en utredning tillsättas för att titta närmare på hur man kan förbättra villkoren och konkurrenssituationen för svensk kycklingnäring. Även i motion 2005/06: MJ304 (kd) uppmärksammas behovet av åtgärder för att ge svensk kycklingnäring lika konkurrensvillkor som omvärlden har. Det berör bl.a. djurskyddsregler, salmonellakontroll, märkning skatter samt påverkan från det finska nationella stödet. Motsvarande krav framförs även i motion 2004/05: MJ216 (kd). Enligt motion 2005/06: MJ225 (c) måste den svenska kycklingnäringens konkurrenskraft stärkas. Åtgärder som bör aktualiseras är märkning, ändring av förslag till skydd för slaktkyckling samt förändring av berörda skatter. I motion 2004/05: MJ529 (s) framhålls behovet av åtgärder för att ge kycklinguppfödningen goda konkurrensmöjligheter.

Jordbruket i norra Sverige

I motion 2005/06: MJ271 (kd) yrkande 1 uppmärksammas de särskilda villkoren för jordbruket i norra Sverige. Enligt motionen bedrivs jordbruket i norra Sverige under specifika produktionsförhållanden och måste mot den bakgrunden ha särskilda regler. Samtidigt går det inte att ha samma målsättningar för jordbruket och jordbrukspolitiken i detta område som i övriga Europa. Motsvarande synpunkter redovisas även i motion 2004/05: MJ450 (kd) yrkande 1. Enligt motion 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 22 bör referenssättningsnivån för nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige omförhandlas. Stödet till jordbruket i norra Sverige bör ligga så nära referenssättningsnivån som möjligt (yrkande 23). Dessa förslag återfinns även i motion 2004/05: MJ497 (kd) yrkandena 26 och 27.

Övriga frågor

Enligt motion 2004/05:MJ479 (c) måste den svenska mjölkproduktionen bevaras. Mjölkproduktionen är av särskilt stor betydelse för det öppna landskapet genom sitt användande av vall och betesmarker i främst skogs- och mellanbygderna. Staten måste göra allt vad som står i dess makt för att inom EU:s regelverk stödja en fortsatt livskraftig svensk mjölkproduktion. Mjölkreformen är alltför radikal och prispresen alltför hård.

Enligt motion 2005/06:MJ502 (s) bör konservärter klassificeras som lantbruksgröda. I vissa delar av landet utgör ärtodling ett viktigt underlag för livsmedelsproduktionen. Ärtodling är också bra för lantbruket ur växtföljdsynpunkt. Samtidigt innebär reglerna i EU:s jordbruksstöd att villkoren för ärtodling inte är anpassade för svenska förhållanden. Om konservärter omklassificerades skulle villkoren förbättras. Det krävs för att kunna säkerställa fortsatt ärtodling och därtill sammankopplad livsmedelsproduktion i Sverige.

I motion 2005/06:MJ449 (mp) yrkande 50 framförs krav om att regeringen låter utreda hur renskötande samer skall kunna ges ökad delaktighet gällande ingrepp i renbetesmarker. Genom ökade samrådskrav förbättras möjligheterna att minska konflikter och förbättra skogsbrukets och rennäringens möjligheter att verka sida vid sida. Motionärerna anser att skogsvårdslagen bör ändras så att samrådsplikt för större markägare inom hela renskötselområdet skall gälla. Vid vilken typ av ingrepp i skogsbruket samrådet skall gälla bör utredas snarast. Enligt motion 2005/06:MJ519 (fp) yrkande 21 är det angeläget att markfrågan och andra frågor kopplade till rennäringen får en snar lösning. Det är viktigt att de frågor som direkt och indirekt berör renskötseln och renskötselrätten utgår från en fastlagd statlig same- och rennäringspolitik. Lokala samrådsgrupper mellan direkt berörda är oftast den bästa lösningen. När detta inte räcker finns behov av att lösa markkonflikterna genom en rättsprocess. I motion 2005/06:MJ527 (kd) yrkas att ett parlamentariskt beredningsorgan för rennäring- och samefrågorna tillsätts (yrkande 1). Enligt motionärerna är det knappast aktuellt med någon samlad proposition om rennäringen och samepolitiken förrän efter valet år 2006. I mellantiden behövs någon form av politisk kontinuitet i form av ett beredningsorgan av parlamentarisk karaktär. Detta beredningsorgan bör göra en samlad bedömning av politikområdet, lämna förslag på möjliga delreformer, följa pågående utredningsarbete samt bereda underlag för en samlad proposition så att denna kan presenteras snarast möjligt efter valet år 2006.

Utskottets ställningstagande

Konkurrensvillkoren för svenskt jordbruk

Som redovisas i budgetpropositionen för år 2006 (prop. 2005/06:1, utgiftsområde 23, s. 64 f.) innebär reformen av EU:s jordbrukspolitik att jordbruksstöden frikopplas från produktionen. Det medför en väsentlig

förändring av grunderna för jordbruksföretagens ekonomi. Det övergripande syftet med att frikoppla produktionen är att öka möjligheterna till att producera det som konsumenterna efterfrågar. Men en frikopplad produktion leder också till att bl.a. produktionsmedelsskatter och lagstiftning får större relativ tyngd vid beslut om fortsatt produktion och om nyinvesteringar inom jordbruket. Samtidigt innebär frikopplingen större frihet för jordbrukarna att ändra sin produktion och reagera på marknadens krav utan att förlora sitt stöd. Frikopplingen ger därför jordbruket stora möjligheter att anpassa sig till konsumenternas efterfrågan och att producera med lönsamhet. Därigenom kommer jordbrukarna att på sikt bli mindre beroende av stödsystemen. På lite längre sikt ger reformen alltså möjligheter till ökad lönsamhet i jordbruket. En utveckling mot fler mindre deltidsjordbruk med ett ökat inslag av diversifiering vid sidan om de större specialiserade företagen är en möjlig framtidsutsikt som också kan innebära en positiv utveckling av landsbygden som helhet. Det kan röra sig om kompletterande sysselsättningar såsom småskalig livsmedelsförädling, turism och hästhållning.

Vidare framhålls att riksdagen har beslutat (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:FiU1, rskr. 2003/04:137) att skatten på dieselolja, miljöklass 1, som används i jordbruket, skogsbruket och vattenbruket skall sänkas. Nedsättningen medges med 77 % av koldioxidskatten på dieselolja som används i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2005. Det innebär en sänkning med 2 kr per liter från 2005 års nivå. För jordbruket och skogsbruket betyder det ca 710 miljoner kronor brutto och 520 miljoner kronor netto i minskade kostnader. För att bl.a. underlätta generationsskiften i företag avskaffades arvs- och gåvoskatten med verkan fr.o.m. den 17 december 2004.

Som framhålls i budgetpropositionen (prop. 2005/06:1, utgiftsområde 23, s. 80) beslutades i samband med reformen av EU:s jordbrukspolitik även om att delar av skatten på handelsgödsel skall återföras inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet fr.o.m. år 2006. Ytterligare uppburren skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel avseende år 2004 skall återföras för verksamhet som främjar en hållbar utveckling av svenskt jordbruk samt bidrar till att konkurrens- och tillväxtförmågan stärks.

Livsmedelsindustrins förmåga att marknadsföra och sälja i Sverige producerade jordbruksråvaror och livsmedel på export samt förmågan att kunna konkurrera med import är viktig för jordbrukets konkurrenskraft. Den svenska livsmedelsproduktionen karakteriseras av mervärden som säker mat, god djuromsorg och miljöhänsyn. På senare år har handelskedjornas egna märkesvaror (EMV) ökat och har i dag 15 % av den svenska marknaden. Information om produkten och om produktens och råvarornas ursprungsland är ofta sämre på EMV-varor jämfört med andra varor. Som framgår av budgetpropositionen avser regeringen att följa denna utveckling. Regeringen har även för avsikt att noga följa konsekvenserna av jordbruksreformen och utvecklingen inom konkurrensområdet och därvid

även analysera skillnaderna mellan länder vad avser produktionspriser och avräkningspriser. Behovet av ett gediget underlag inför svenska ställningstaganden för fortsatta reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken kommer att vara stort.

Med det anförda avstyrks motionerna 2004/05:MJ208 (m, fp, kd, c) yrkande 2, 2004/05:MJ297 (c) yrkandena 1 och 2, 2004/05:MJ355 (c), 2004/05:MJ437 (m) yrkandena 6 och 7, 2004/05:MJ508 (fp) yrkande 5, 2004/05:MJ531 (s), 2004/05:N401 (fp) yrkande 10, 2005/06:MJ233 (m, fp, kd, c) yrkande 2, 2005/06:MJ441(m) yrkandena 1 och 4, 2005/06:MJ463 (fp) yrkande 1 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Med det anförda avstyrks även motionerna 2004/05:MJ363 (c, m, fp, kd), 2004/05:MJ437 (m) yrkande 1 delvis, 2004/05:N403 (fp, kd, m, c) yrkande 17, 2005/06:MJ423 (kd, m, c) yrkande 1 och 2005/06:MJ524 (m) yrkande 2.

Svensk kycklingnäring

Ett antal motioner uppmärksammar olika frågor som har betydelse för den svenska kycklingnäringens konkurrenskraft. Bland de frågor som tas upp kan nämnas märkning, djurskydd, det finska nationella stödet, salmonella-kontroll och skatter. Med anledning härav vill utskottet anföra följande.

När det gäller frågan om märkning är det en självklar princip att märkningen skall vara korrekt och inte vilseledande. Märkning är allt som finns på en förpackning – text, symboler, bilder, färger – och förpackningen skall ses som en helhet. Vidare bör framhållas att detta område är harmoniserat inom EU genom bl.a. direktiv 2000/13/EG av den 20 mars 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om märkning och presentation av livsmedel samt om reklam för livsmedel. Av direktivet följer att uppgift om den plats där livsmedlet är producerat eller varifrån det kommer skall anges i fall då underlåtenhet att lämna sådana uppgifter kan vilseleda konsumenten i fråga om livsmedlets rätta ursprung eller härkomst. Medlemsstaterna får inte fastställa krav som är mer detaljerade än de som framgår av direktivet. För vissa livsmedel gäller specialregler och det är redan i dag obligatoriskt att ange ursprung – nötkött, ägg, honung och färsk frukt och grönsaker. Det är även obligatoriskt att ange fångstområde för färsk och förpackad fisk. Kommissionen har aviserat en översyn av det generella märkningsdirektivet som nämns ovan, och då kommer frågan om olika aspekter av ursprungsmärkning att komma upp till diskussion. Denna översyn har blivit försenad och kommissionens förslag väntas i början av år 2007. Vidare bör uppmärksammas att regeringen nyligen har gett Livsmedelsverket i uppdrag att dels genomföra ett nationellt tillsynsprojekt om hur märkningsreglerna efterlevs, dels genomföra en informationsinsats riktad till konsument som informerar om vad de olika elementen i märkningen innebär (SE-märket är t.ex. ingen ursprungsangivelse, utan talar om för tillsynsmyndigheten exakt i vilken anläggning livsmedlet är producerat, så att myndigheten kan agera snabbt om problem

uppstår). Uppdraget skall redovisas i samband med årsredovisningen för år 2006. Enligt vad utskottet erfarit finns det inget hinder för branschöverenskommelser om frivillig ursprungsmärkning t.ex. förutsatt att den information som ges är korrekt och inte vilseleder konsumenten. Svensk Fågel har t.ex. ett eget märke som på ett enkelt sätt talar om att kycklingen är svensk. Beträffande tillsatt vatten och främmande proteiner i kycklingprodukter har frågan varit uppe i Ständiga kommittén för livsmedel och djurhälsa (SKLD) ett flertal gånger för att man på gemenskapsnivå skall komma fram till hur frågan skall hanteras och kontrollen ske så att konsumenten inte blir vilseledd.

De strängare djurskyddsregler som relativt sent börjat antas inom EU kommer att utökas och skärpas. Närmast i tiden ligger en förordning om transporter av djur och ett direktiv om inhysningssystem för slaktkyckling. Enligt Jordbruksdepartementet kan, förutom förbättringarna för Europas livsmedelsproducerande djur, en successiv utjämning av Europas animalieproducenters ekonomiska förutsättningar förväntas ske. Troligtvis kommer vissa grupper av de europeiska bönderna att göra samma erfarenheter som de svenska i huvudsak har bakom sig, och kommer därmed även få kostnadsökningar i inledningsskedet vid införande av nya regler. När ökade krav beträffande i synnerhet djurskydd, men även smittskydd och foder, ställs på olika produktionsgrenar inom EU har Sverige fördelar eftersom vi i de flesta avseenden redan uppfyller nya och strängare regler som antas. De svenska lantbrukarna behöver därmed ofta inte göra ytterliga investeringar vilket i så fall blir en framtida konkurrensfördel. En reduktion av de svenska djur- och smittskyddsreglerna skulle vara en förlust av de ekonomiska och kunskapsmässiga insatser som redan genomförts. Dessutom skulle trovärdigheten för ”den svenska modellen” kraftigt minska. På samma sätt skulle, om konsumenten upplever det som om de svenska producenterna inte längre motsvarar deras värderingar i fråga om etik och djurens värde, detta kunna innebära att import (från tredje land) och införsel från EU av olika produkter skulle öka. De svenska produkterna skulle då inte ge några mervärden.

Det finns en rad delar av den gemensamma jordbrukspolitiken där nationella val kan göras vid implementeringen. I samband med medlemskapsförhandlingarna fick Finland möjlighet att betala nationellt stöd enligt artikel 141. Syftet med stödet var att undvika allvarliga svårigheter till följd av Finlands anslutning och att underlätta deras integration i den gemensamma jordbrukspolitiken. Stödet upphörde att gälla år 1999 men omförhandlades till att gälla till år 2003 och sedan också till år 2007. Enligt Jordbruksdepartementet är kommissionens inställning hittills till det finska stödet enligt artikel 141 att det skall avvecklas genom en utfasning. Den senaste gången som stödet förlängdes (2003) gjordes också en minskning av stödet med 27 %. Den svenska regeringen har vid revisioner av detta stöd

och även i andra sammanhang klart deklarerat att Sverige anser att det finska stödet enligt artikel 141 i Anslutningsfördraget bör avvecklas. Regeringen bevakar frågan löpande.

När det gäller salmonellakontroll kan konstateras att en ny kommissionsförordning om mikrobiologiska kriterier i livsmedel trädde i kraft den 1 januari 2006. Den innehåller betydligt strängare krav på salmonellaundersökningar än nu gällande lagstiftning. Endast salmonellafria köttberedningar får försättas i fri cirkulation på den inre marknaden. För de länder som har en mycket stor förekomst av salmonella ges möjlighet att t.o.m. år 2009 under vissa omständigheter sälja köttberedningar som inte är bevisat salmonellafria på den inhemska marknaden. Förutsättningen är att köttberedningarna tydligt märks så att de går att särskilja från de köttberedningar som får säljas i hela unionen. I de fall då salmonella konstateras i Sverige i köttberedningar från annan medlemsstat kontaktar Livsmedelsverket behörig myndighet i landet och inleder en dialog i syfte att säkerställa att endast salmonellafria beredningar skickas till Sverige. Inga salmonella-smittade livsmedel tillåts i livsmedelskedjan. Vidare bör uppmärksammas att det är förbjudet enligt svensk lag att släppa ut salmonellasmittade livsmedel på marknaden.

Som redovisats ovan har under senare år olika åtgärder vidtagits för att fortsatt stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Flera skattelättnader har genomförts för det svenska jordbruket. Från den 1 januari 2005 genomfördes sänkningen av skatten på dieselolja inom bl.a. yrkesmässig jordbruksverksamhet. Dessutom har jordbrukarna sedan tidigare nedsatta skattenivåer för eldningsolja, el och är fordonsskattebefriade för jordbrukstraktorer på den egna gården. Med anledning av förslag i budgetpropositionen för år 2006 har riksdagen dessutom beslutat om en återföring av skatt på handelsgödsel till näringen om 100 miljoner kronor. Dessa medel bör bl.a. användas för att bidra till att konkurrens- och tillväxtförmågan hos svenskt jordbruk stärks (prop. 2005/06:01, bet. 2005/06:MJU2, rskr. 2005/06:107–108).

Avslutningsvis konstaterar utskottet att en rad åtgärder vidtagits under senare år som är väl ägnade att även stärka den svenska kycklingnäringen och dess konkurrenskraft. Enligt uppgift följer regeringen dessutom löpande utvecklingen för olika jordbrukssektorer/näringsar och några särskilda skäl för att tillsätta en utredning för kycklingnäringen kan därmed inte anses föreligga. Utskottet är mot bakgrund av det anförda inte berett att föreslå något riksdagsuttalande med anledning av motionerna 2004/05: MJ216 (kd), 2004/05: MJ529 (s), 2005/06: MJ225 (c), 2005/06: MJ298 (kd) och 2005/06: MJ304 (kd). Berörda motionsyrkanden avstyrks.

Jordbruket i norra Sverige

Sverige får enligt anslutningsfördraget till EU lämna ett nationellt stöd för att säkerställa jordbruksverksamhet i norra Sverige (stödområdena 1–3). Stödet kan ses som ett komplement till åtgärder i Miljö- och landsbygds-

programmet och kan lämnas för slaktsvin, suggor, getter, ägg, potatis, bär och grönsaker samt som pristillägg och transportstöd för mjölk. Stödet är beräknat utifrån förutsättningen att den totala stödnivån före EU-medlemskapet inte skall överskridas. Stödet lämnas i huvudsak som pristillägg för mjölk. Enligt EU-kommissionens beslut från den 16 juni 2005 får även statligt stöd lämnas för merkostnader till följd av kadaverhanteringen i norra Sverige. Det framförhandlade beslutet om rätt för Sverige att lämna nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige innehåller ramar för högsta stödberättigade produktion, högsta tillåtna stöd totalt och per producerad enhet. Därför krävs en omförhandling om någon av dessa parametrar skall ändras. Enligt Jordbruksdepartementet har hittills produktionen med ett par undantag under enstaka år i enskilt stödområde hållit sig inom de i kommissionens beslut angivna ramarna. En viss successiv minskning av produktionen, i första hand i stödområdena 1 och 3, har gett finansiellt utrymme för att inom anslagsposten finansiera ersättningar för merkostnader för insamling av kadaver i norra Sverige i enlighet med tillämpligt beslut av EU-kommissionen om statligt stöd. Indexuppräknning av stödnivåer är inget som ryms inom ramen för kommissionens beslut om stödet och är heller inte något som tillämpas för övriga jordbruksstöd. För att motverka minskningen av produktionen inom stödområde 1 infördes fr.o.m. den 1 januari 2005 en höjning av kompensationsbidraget i det fjällnära området. Sverige skall under år 2006 till EU-kommissionen lämna en rapport om det nationella stödet som skall innehålla en analys av utvecklingen under den senaste femårsperioden. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2004/05:MJ450 (kd) yrkande 1, 2004/05:MJ497 (kd) yrkandena 26 och 27, 2005/06:MJ271 (kd) yrkande 1 och 2005/06:MJ594 (kd) yrkandena 22 och 23.

Övriga frågor

Mjölkbidraget kommer att frikopplas år 2007 i stället för år 2005 för att minimera effekterna av reformen. Genom denna senareläggning ges mjölksektorn samma förutsättningar som övriga sektorer där produktionsstöden frikopplas först efter att prissänkningar genomförts. Mjolkproducenterna ges därmed bättre möjlighet att anpassa sig till nya prisnivåer. En ytterligare åtgärd för att minska effekterna för mjölkproducenterna är att Sverige valt att låta 67,5 % av mjölkbidraget ingå i gårdsstödet vid frikopplingen i stället för att helt regionalisera stödet. De yttre påtryckningarna på en reform av mjölksektorn är stora. Genom förhandlingarna i WTO kommer exportbidragen att fasas ut och tullarna med största sannolikhet att sänkas ytterligare. Detta innebär att det inte längre kommer att vara möjligt att bibehålla de höga interna mjölkpriser som blivit resultatet av EG:s mjölkreglering. Även utvidgningen av EU sätter press på mjölkregleringen och medför en påfrestning på EU-budgeten. Reformen kan ses som en nödvändighet och behovet av ytterligare reformer kommer med största sannolikhet att bestå, framför allt på grund av krav utifrån. Avslutningsvis

konstaterar utskottet att mjölksektorn i Sverige och andra EU-länder bidrar till viktiga miljö- och samhällsvärden, men att dessa måste stödjas på annat vis än genom produktionsstöd som inte är samhällsekonomiskt lönsamma. Mot bakgrund av det anförda är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2004/05:MJ479 (c). Motionen avstyrks.

Konservärter hamnar i samma klass som frukt, grönt och matpotatis i EG:s stödregler. Innan genomförandet av 2003 års jordbruksreform var grödor i denna klass inte berättigande till arealstöd. Utgångspunkten är fortfarande densamma efter reformen: frukt, grönt och matpotatis är inte stödberättigande grödor. Genom ett undantag får dock medlemsländer som genomför reformen enligt en helt eller delvis regionaliserad modell bevilja stöd inom en nationell maximal areal för frukt, grönt och matpotatis. Konservärter kan alltså vara en stödberättigande gröda i Sverige fr.o.m. år 2005. Att den nationella maximala arealen inte överskrids säkerställs genom att det krävs stödrättigheter med ett särskilt tillstånd för att kunna få stöd vid exempelvis konservärtsodling. Antalet stödrättigheter med detta särskilda tillstånd är begränsat till den nationella maximala arealen (ett genomsnitt av frukt/grönt/matpotatisarealen under åren 2000–2002 fördelat till jordbrukare som odlade frukt/grönt/matpotatis främst under år 2003). Enligt vad utskottet inhämtat anser Jordbruksdepartementet att bestämmelserna om det särskilda tillståndet skapar onödig administration. Frukt/grönt/matpotatis borde kunna klassas om för att bl.a. konserverade ärter skall vara stödberättigande utan särskilda tillstånd. Det är dock tveksamt om gårdsstödet kan anses vara ett frikopplat stöd i den gröna WTO-boxen när inte t.ex. konservärter får odlas på samma villkor som t.ex. spannmål eller vall. Regeringen har därför verkat för och fortsätter att verka för att det gemensamma EG-rättsliga regelverket ändras så att frukt/grönt/matpotatis kan odlas på samma villkor som spannmål och vall. I praktiken torde dock det första realistiska tillfället för en ändring av bestämmelserna vara när frukt- och gröntsektorn reformeras, vilket torde ske år 2006/07, eller vid halvtidsöversynen av jordbruksreformen 2008/09. Med det anförda föreslås att motion 2005/06:MJ502 (s) lämnas utan vidare åtgärd

När det gäller de rennäringpolitiska frågorna vill utskottet redovisa följande. Regeringen beslutade den 11 september 1997 att en kommitté skulle tillkallas med uppgift att kartlägga och redovisa de stödformer som kommer rennäringen, samerna, samisk kultur och sameskolorna till del samt att göra en översyn av rennäringslagen (1971:437) och rennäringsförordningen (1993:384). Utifrån kartläggningen och översynen skulle kommittén bl.a. föreslå hur renskötseln bör organiseras i framtiden samt utreda vilka uppgifter som i fortsättningen bör vara myndighetsuppgifter. Utredningen, som antog namnet Rennäringpolitiska kommittén, överlämnade i november 2001 betänkandet En ny rennäringspolitik – öppna samebyar och samverkan med andra markanvändare (SOU 2001:101). Den 24 januari 2002 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare för att klarlägga vilka

marker som den samiska befolkningen enligt International Labour Organizations (ILO) konvention nr 169 traditionellt innehar respektive traditionellt utnyttjar tillsammans med andra. I uppdraget ingick även att fastställa den yttre gränsen för de områden som får användas för renskötsel. Utredningen, som antog namnet Gränsdragningskommissionen för renskötselområdet, överlämnade i februari 2006 betänkandet Samernas sedvanemarkar (SOU 2006:14). Vidare beslutade regeringen den 3 april 2003 att tillkalla en utredare för att se över några jakt- och fiskefrågor i renskötselområdet. Utredningen, som antog namnet Jakt- och fiskerättsutredningen, överlämnade i januari 2006 betänkandet Jakt och fiske i samverkan (SOU 2005:116). Slutligen bör uppmärksammas att regeringen till riksdagen för beredning har överlämnat proposition 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande. Förslagen, som bereds i konstitutionsutskottet, berör i huvudsak Sametingets organisation och överföring av uppgifter till Sametinget. Av propositionen framgår att regeringen avser att i ett annat sammanhang återkomma till de av Rennäringspolitiska kommitténs förslag som avser rennäringens förhållande till andra markanvändare, koncessionsrenskötseln, samebyns juridiska form, medlemskap i sameby och samebyns uppgifter. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2005/06: MJ449 (mp yrkande 50, 2005/06: MJ519 (fp) yrkande 21 och 2005/06: MJ527 (kd) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

Myndighetsorganisation m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motioner (m, fp) om myndigheters organisation och verksamhet med hänvisning till redan vidtagna åtgärder och kommande utredning. Ett motionsyrkande (kd) om stödutbetalning i euro avstyrks med hänvisning till tidigare prövning. Motioner om viss myndighetsutövning (c), hållbarhetscertifiering (fp) och avgifter avstyrks. Vidare avstyrks två motionsyrkanden (kd) som tar upp jämställdhetsarbetet inom jord- och skogsbruksnäringen med hänvisning till det arbete som pågår på området. Ett antal motioner (m, fp, kd, c) som tar upp olika förslag om utredningar och analyser inom det jordbrukspolitiska området avstyrks bl.a. med hänvisning till pågående arbete, kommande uppföljningar och givna uppdrag. Slutligen avstyrks en motion (c) om de agrara näringarnas betydelse ur beredskapssynpunkt bl.a. med hänvisning till tidigare gjorda bedömningar.

Jämför reservationerna 61 (m), 62 (fp), 63 (m, fp, kd, c), 64 (fp), 65 (kd) och 66 (kd).

Motionerna

Myndighetsorganisation m.m.

I motion 2004/05:Sk405 (m) framförs krav på minskad byråkrati. Enligt motionärerna är stödbyråkratin ofrånkomlig, men den måste medföra så lite extraarbete för företagaren som möjligt. Snabbare handläggningstider vad gäller etablering av nya eller utökade verksamheter är viktigt (yrkande 9). I motion 2004/05:MJ508 (fp) yrkande 10 uppmärksammas behovet av en förändrad myndighetsorganisation för de areella näringarna. Enligt motionärerna går vi mot ett paradigmskifte i synen på stöd till jordbruket, bort från direktstöd och mot ett system där samhället betalar för de nyttigheter som jordbruket producerar i form av miljö- och kulturvärden. I detta läge borde regeringen se över myndighetsstrukturen inom jordbruksområdet och övriga areella sektorer i riktningen att verka för en sammanhållen landsbygdsolitik. Jordbruksverket bör omvandlas till en effektiv enhet, Verket för landsbygden och de areella näringarna (LAN), med fokus på en bred landsbygds- och kustutveckling.

Enligt motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 5 skall den jordbrukare som så önskar kunna få utbetalning av jordbruksstöd i euro. I motion 2005/06: MJ386 (c) framhålls att man i de allra flesta fall kan få upprättelse om man visar att man av misstag gjort ett fel. Så är inte fallet när det gäller att få den EU-ersättning man egentligen är berättigad till. Det är viktigt att Jordbruksverket ser över sina rutiner och rättar till denna orättvisa, så att de som av misstag satt ett kryss i fel ruta på sin ansökningsblankett och senare kan visa att de fullgjort sina skyldigheter får upprättelse och sin berättigade ersättning. Man bör arbeta för att Jordbruksverket skall inta en generösare bedömning vad gäller utbetalning av EU-ersättningar även om ansökningsblanketten varit fel ifylld.

Enligt motion 2005/06:MJ437 (c) skall Jordbruksverket ta större hänsyn till faktiska förhållanden när tidpunkt fastställs för kvickrotsbekämpning på arealer som är besådda med fånggröda. I vissa områden får kvickrot inte stubbearbetas, plöjas eller kemiskt bekämpas på marker där man har fånggröda förrän efter den 10 oktober. Att stubbearbeta efter den 10 oktober för att få bukt med kvickrotsbeståndet kan vara meningslöst, och man är därmed hänvisad till att använda ogräsbekämpningsmedel. För att få bra effekt på kvickrotten måste den vara i bra tillväxt så att den kan ta till sig bekämpningsmedlet, annars kan detta tränga ned i grundvattnet. Bestämmelsen verkar inte särskilt genomtänkt, och många lantbrukare kan inte förstå att hänsyn inte tas till faktiska förhållanden. Det är den 10 oktober som gäller oavsett hur skördeåret ser ut.

I motion 2005/06:MJ519 (fp) yrkande 2 föreslås att gårdar skall kunna hållbarhetscertifieras eller miljöcertifieras efter de riktlinjer som man arbetar med i exempelvis Greppa Näringen och Odling i Balans. En sådan certifiering garanterar ett miljömässigt hållbart brukande och har stort fokus på att minimera kväve- och fosforläckage. Denna certifiering skulle

kunna användas i marknadsföringssammanhang för lantbruksföretaget men också ställas som krav för LBU-medel vid gårdar belägna nära känsliga och belastade områden.

Enligt motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 28 skall de avgifter som tas ut av enskilda näringsidkare ha en legal grund inom EG-rätten. Enligt motionärerna är det viktigt att staten inte avkräver bönderna otillåtna skatter och avgifter. Åren 1998–1999 tvingades bönderna betala en kartavgift vid ansökan om EU-stöd för grödor och foderareal. Sedermera har EG:s domstol fastslagit att avgiften var olaglig.

I motion 2005/06:MJ447 (kd) yrkande 1 uppmärksammas behovet av en särskild jämställdhetsplan för jordbruks- och skogsbrukssektorn. Enligt motionärerna har Jord- och skogsbrukssektorn tyvärr halkat efter den allmänna utvecklingen inom jämställdhetsområdet. För att motverka denna trend har man inom Regeringskansliet börjat utarbeta en särskild jämställdhetsplan för jord- och skogsbrukssektorn i enlighet med vad som föreslagits i departementsskrivelsen 2004:39. Kristdemokraterna vill betona att en sådan jämställdhetsplan bör vara konkret och innehålla verkningfulla åtgärder för att öka antalet kvinnor i jord- och skogsbruksnäringarna. Det är då nödvändigt att företrädare för näringarna deltar fullt ut i utformandet av jämställdhetsplanen. Motsvarande synpunkter redovisas även i motion 2004/05:N407 (kd) yrkande 4.

Utredningar m.m

Enligt motion 2005/06:MJ423 (kd, m, c) yrkande 2 bör ny jordbrukspolitik löpande prövas med konsekvensutredningar. Enligt motionärerna är Skaraborgsområdet lämpligt att utveckla som prognosområde för de samhällsekonomiska konsekvenserna av ny jordbrukspolitik (yrkande 3). I motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 1 uppmärksammas behovet av en konsekvensanalys av det svenska jordbrukets betydelse för sysselsättning, försörjningsberedskap, boende och service på landsbygden samt bevarandet av det öppna landskapet. Motsvarande förslag framförs även i motion 2004/05: MJ497 (kd) yrkande 2. I sistnämnda motion föreslås vidare att en utredning tillsätts med syfte att förenkla förfarandet vid ansökan om miljöstöd med en förlängd stödperiod (yrkande 20). Enligt motion 2004/05: MJ507 (c) 17 bör man låta utföra en bred utredning om förutsättningarna för ett långsiktigt hållbart jordbruk.

I motion 2005/06: MJ490 (c) framhålls de agrara näringarnas betydelse ur beredskapssynpunkt. Enligt motionärerna är det viktigt att uppmärksamma och kartlägga den resurs som landsbygdsföretagen är för våra invånare exempelvis i krissituationer, naturkatastrofer och andra extraordinära tillstånd. Regeringen bör initiera ett arbete som tar till vara de agrara näringarna och deras betydelse som en aktiv resurs i samhällets krisberedskap.

Utskottets ställningstagande

Myndighetsorganisation m.m.

Som framgår av budgetpropositionen för år 2006 (prop. 2005/06:1, utgiftsområde 23 s. 64 f.) regleras jordbruksstöden och hanteringen av stödansökningarna både av EG-förordningar och av nationell lagstiftning. Möjligheterna till regional tillämpning av stödreglerna är därmed begränsade. Generellt gäller dock för samtliga jordbruksstöd att det förekommer skillnader i bedömningar i samband med länsstyrelsernas kontrollverksamhet samt beslutsfattande såväl mellan som inom länsstyrelserna. För att minska skillnaderna genomför Jordbruksverket och länsstyrelserna fortlöpande olika projekt. Projekten omfattar insatser för att höja kvaliteten, effektiviteten och kundnyttan. Ett exempel är stödansökan via Internet (SAM Internet) som inleddes år 2001 som ett pilotprojekt och därefter har fått permanent status. Sådan stödansökan har erbjudits till alla lantbrukare fr.o.m. år 2002. Under år 2005 lämnades 47 % av ansökningarna antingen via EDI (elektroniskt via konsulter) eller via SAM Internet. Vidare uppmärksammas projektet ”Ny export” som är ett samarbete mellan Jordbruksverket och Tullverket för att göra det lättare och effektivare för livsmedelsföretagen när de skall ansöka om exportbidrag. Syftet med projektet är att höja kvaliteten, effektiviteten och kundnyttan. Dessa projekt utgör viktiga delar i Jordbruksverkets utvecklingsarbete till en 24-timmarsmyndighet. I detta sammanhang bör även uppmärksammas att det på tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (prop. 2004/05:100, bet. 2004/05:FiU21, rskr. 2004/05:303) för år 2005 engångsvis anvisades ytterligare 46 miljoner kronor till Jordbruksverket och länsstyrelserna för de förberedande arbetsinsatser som krävs för att genomföra en reformering av jordbrukspolitiken i Sverige. I budgetpropositionen för år 2006 aviserades en översyn av jordbruksadministrationen för att fortsätta utvecklingen av en kostnadseffektiv och modern förvaltning. Bland annat hänvisades till den förändring av arbetsuppgifterna som reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken innebär för Jordbruksverket och länsstyrelserna, också på sikt. Enligt vad utskottet inhämtat bereds frågan om den aviserade utredningen för närvarande i Regeringskansliet. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2004/05: MJ508 (fp) yrkande 10 och 2004/05: Sk405 (m) yrkande 9 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

När det gäller frågan om utbetalning av jordbruksstöd i euro hänvisar utskottet som tidigare (bet. 2003/04: MJU22 s. 11) till att chefen för Jordbruksdepartementet den 10 oktober 2003 beslutade att tillsätta en särskild interdepartemental arbetsgrupp med uppgift att utreda hur Sverige skulle genomföra EU:s beslut år 2003 om en reform av den gemensamma jordbrukspolitiken. Arbetsgruppen skulle också belysa konsekvenserna av att införa utbetalning av stöd inom jordbruket i euro. Arbetsgruppen konstaterade i departementspromemorian Genomförandet av EU:s jordbruksreform

i Sverige (Ds 2004:9) att en samhällsekonomisk vinst av gårdsstöd i euro inte torde föreligga. Med det anförda avstyrks motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 5.

I två motioner föreslås tillkännagivanden med hänvisning till hur Jordbruksverket tillämpar gällande regelverk. Utskottet konstaterar för sin del att det ankommer på Jordbruksverket att tillämpa gällande regelverk. Det kan inte anses förenligt med regeringsformen att riksdagen uttalar sig när det gäller tillämpningen av regelverket annat än i samband med lagstiftning. Motionerna 2005/06:MJ386 (c) och 2005/06:MJ437 (c) avstyrks.

Utskottet är inte berett att föreslå något uttalande med anledning av det i motion 2005/06:MJ519 (fp) yrkande 2 väckta förslaget om en hållbarhetscertifiering av jordbruket. Motionen avstyrks i berörd del.

Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna i motion 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 28 om att de avgifter som tas ut av enskilda näringsidkare vid implementeringen av den gemensamma jordbrukspolitikerna skall ha en legal grund. Enligt utskottets mening finns det dock ingen anledning att föreslå någon riksdagens åtgärd med anledning av motionen. Motionen avstyrks i denna del.

När det gäller den i motionerna 2004/05:N407 (kd) yrkande 4 och 2005/06:MJ447 (kd) yrkande 1 aktualiserade frågan om en särskild jämställdhetsplan för jordbruks- och skogsbrukssektorn vill utskottet anför följande. Utskottet har flera gånger tidigare behandlat frågan om ett främjande av jämställdheten inom berörda näringar, senast våren 2004 (bet. 2003/04:MJU10 s. 60). Utskottet hänvisade därvid till riksdagsbehandlingen av regeringens skrivelse 2002/03:111 Landsbygdspolitik (bet. 2003/04:MJU2 s. 108) då bl.a. betydelsen av en näring som ger arbetsmöjligheter åt både kvinnor och män uppmärksammades. Bland annat framhölls betydelsen av att uppmärksamma jämställdheten vid utformningen och tillämpningen av åtgärderna inom miljö- och landsbygdsprogrammet. Det finns goda exempel på hur kvinnor omsatt sina kunskaper och erfarenheter i framgångsrik företagsamhet inom jordbruk och småskalig livsmedelsproduktion, inte minst i glesbygder. De kvinnliga nätverk och arbetsgrupper som vuxit fram under de senaste åren, inte minst inom ramen för gemenskapsinitiativet Leader-plus, arbetar med annorlunda och intressanta metoder i landsbygdsutvecklingen. Åtgärderna inom miljö- och landsbygdsprogrammet skall bidra till att ytterligare stödja en sådan utveckling. Åtgärderna måste även samverka med åtgärder som ingår i program som medfinansieras från strukturfonderna. När det gäller frågan om ökad jämställdhet inom skogsnäringen har utskottet tidigare hänvisat till att regeringen även inom denna sektor arbetar aktivt för ökad jämställdhet (bet. 2004/05:MJU9 s. 51).

Utskottet har inhämtat att förslaget om en särskild jämställdhetsplan för jord- och skogsbrukssektorn (Ds 2004:39) är föremål för fortlöpande beredning i Regeringskansliet. Jordbruksdepartementet har i linje med Regeringskansliets sammanhållna projekt om jämställdhetsintegrering antagit en

jämställdhetsplan för år 2006 vilken integrerats med den övriga verksamhetsplanen. Enligt planen skall fokus år 2006 sättas på kommittédirektiv, konsuppladad statistik, budgetprocessen (vidareutveckling) inklusive kontinuerliga jämställdhetsanalyser inom alla politikområden.

Under åren 2004 och 2005 har samtliga politikområden inom Jordbruksdepartementet analyserats från jämställdhetsperspektiv enligt en särskild metod. Resultaten har påverkat styrningen av myndigheterna framför allt i 2006 års regleringsbrev. Detta arbete är fortsatt i fokus. Särskilt kan nämnas den prioritering som skett av samarbetsformer och utveckling av indikatorer. Vidare kan nämnas att jordbruksministern särskilt har uppmärksammat möjligheter och problem för kvinnliga småföretagare på landsbygden genom sammankallandet av en referensgrupp – Grön kvinnokraft – med framgångsrika kvinnliga entreprenörer för dialog.

I regleringsbrevet för år 2006 till Jordbruksverket gavs Jordbruksverket i uppdrag att i samråd med länsstyrelserna, Glesbygdsverket och andra relevanta myndigheter och organisationer utveckla samarbetsformer och indikatorer för arbetet med jämställdhetsfrågor inom ramen för livsmedels- och landsbygdspolitiken. Uppdraget skall redovisas senast den 1 september 2006.

Fiskeriverket har i sitt regleringsbrev för år 2006 fått i uppdrag att anpassa indikatorer som beskriver jämställdheten mellan kvinnor och män till kommande strukturprogram inom fiskeripolitiken. Indikatorerna skall vara möjliga att tillämpa i kommande strukturprogram, vara långsiktigt uppföljningsbara och bygga på de förslag som finns i den redovisning som Fiskeriverket lämnat angående den gemensamma fiskeripolitikens jämställdhetseffekter. Uppdraget skall delredovisas den 1 juni 2006. Därutöver skall Fiskeriverket i samråd med länsstyrelserna, Glesbygdsverket och andra relevanta myndigheter och organisationer utveckla samarbetsformer samt utveckla eller tillämpa indikatorer för arbetet med jämställdhetsfrågor inom ramen för fiskeri- och landsbygdspolitiken. Uppdraget skall slutredovisas senast den 1 september 2006.

Slutligen vill utskottet även hänvisa till den ovan redovisade satsningen på hästnäringen som innebär att Statens jordbruksverk tilldelas 6 miljoner kronor för att främja ett livskraftigt hästföretagande, bl.a. inom området hästturism. Många av dessa arbeten skapas inom små företag och förväntas vara av särskild betydelse för kvinnors möjlighet att leva och verka i gles- och landsbygd.

Med det anförda föreslås att motionerna 2004/05:N407 (kd) yrkande 4 och 2005/06:MJ447 (kd) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

Utredningar m.m.

När det gäller behovet av löpande analys och prövning av politiken konstaterar utskottet som tidigare att det gjorts en omvärldsanalys i samband med arbetsgruppens arbete för genomförandet av den senaste jordbruksreformen. Även i samband med framtagandet av ett nytt landsbygdsprogram kommer konsekvensanalyser att genomföras. Sådana analyser sker löpande

i samband med förändringar av den gemensamma jordbrukspolitiken och i samband med att förändringar införlivas i svensk lagstiftning. Av regeringens skrivelse 2005/06:87 Den övergripande strategiska inriktningen av kommande landsbygdsprogrammet framgår att Jordbruksverket, liksom för nuvarande miljö- och landsbygdsprogram, kommer att ha det övergripande samordningsansvaret för bl.a. kontroller och uppföljning av landsbygdsprogrammet på nationell nivå. Utskottet anser inte att riksdagen behöver göra några uttalanden i enlighet med de framförda förslagen om löpande konsekvensutredningar, konsekvensanalyser, prognosområden m.m. med anledning av arbetet med reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken (jfr bet. 2003/04:MJU10 och 2001/02:MJU15). Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2004/05:MJ497 (kd) yrkandena 2 och 20, 2004/05: MJ507 (c) yrkande 17, 2005/06: MJ423 (kd, m, c) yrkandena 2 och 3 samt 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller det i motion 2005/06: MJ490 (c) framförda förslaget om en kartläggning m.m. av de agrara näringarnas betydelse ur beredskapssynpunkt vill utskottet anföra följande. Som redovisas i proposition 2001/02: 10 Fortsatt förnyelse av totalförsvaret var beredskapslagring av insatsvaror till jordbruket, livsmedelsråvaror och livsmedel en viktig del av livsmedelsberedskapen från andra världskriget och ända fram till mitten av 1990-talet. Lagringen var ett komplement till produktion, kommersiella lager och import. Förutsättningar för livsmedelsberedskapen kom från både försvarsbeslut och jordbrukspolitiska beslut. I jordbrukspolitiken fanns det fram t.o.m. 1985 års beslut mål om självförsörjning under kris och krig som påverkade den fredstida produktionen.

Genom 1990 års livsmedelspolitiska beslut skulle det svenska jordbruket avregleras med början den 1 juli 1991. Avregleringen skulle medföra en lägre självförsörjning, och beslutet innehöll bl.a. ökade medel för beredskapslagring. Ambitionen för vegetabilieproduktionen var att trygga tillgången till insatsvaror som kvävegödselmedel och bekämpningsmedel för en växtodlingssäsong. För animalieproduktionen var målet att säkra en kontinuerlig mjölkproduktion under såväl kris-, krigs- eller neutralitetsskede som en viss efterkrigstid genom lagring av proteinfodermedel. Även vissa veterinära läkemedel lagrades under 1990-talet. Lagringen av livsmedelsråvaror och livsmedel som brödsäd, socker, vegetabiliskt fett, torrjäst, bönor, ärter m.m. syftade till att säkra försörjningen i främst norra delen av landet i ett krig. Kemikalier för beredning av dricksvatten beredskapslagrades också.

Med anledning av att Sverige ansökte om medlemskap i EG i juli 1991, samtidigt som avregleringen av jordbruket inleddes, kom livsmedelspolitiken att anpassas mot den gemensamma jordbrukspolitiken. Medlemskapet i EU var ett faktum i januari 1995, och samma år lade regeringen fram propositionen Totalförsvaret i förnyelse (prop. 1995/96:12). Regeringen framhöll att mot bakgrund av de väntade effekterna på importen av ett närmare

samarbete med länder inom Europa kunde beredskapslagringen minskas väsentligt, och en sammanlagd besparing på 200 miljoner kronor borde uppnås.

I den följande budgetpropositionen (prop. 1995/96:220) anförde regeringen att besparingen var möjlig mot bakgrund av de förändrade planeringsförutsättningarna i 1992 års försvarsbeslut och den förändrade importsituation som uppstått i och med förändringarna i Europa. EU-medlemskapet var också av stor betydelse för möjligheten till en säkrare import under ett krisskede. Regeringen ansåg därför att beredskapslagringen borde koncentreras på behoven i krig. När lagringen av insatsvaror började avvecklas under år 1995 hade lagringsmålen för kvävegödselmedel och sojamjöl ännu inte uppnåtts. Som en följd av förutsättningen om s.k. återtagning i 1992 års försvarsbeslut och ändrade beräkningsnormer minskade Jordbruksverket den fredstida lagringen av brödsäd och socker. Kostnaderna för lagringen av livsmedel i Norrland minskades genom omstrukturering till mer kostnadseffektiva vegetabiliska varor.

Enligt 1996 års ekonomiska vårproposition (prop. 1995/96:150) kunde ytterligare 100 miljoner kronor sparas genom att beredskapslagringen av livsmedel och livsmedelsråvaror i huvudsak avvecklades. Detta beslutades i och med budgetpropositionen för 1997 (prop. 1996/97:1) och propositionen Totalförsvar i förnyelse – etapp 2 (prop. 1996/97:4). Avvecklingen började under 1997. En viss lagring av vegetabiliskt fett kunde behållas som en del av den anpassningsplan som Jordbruksverket redovisade i början av 1998. Förutsättningarna i propositionen Förändrad omvärld – omdanad försvar (prop. 1998/99:74), om längre anpassningsperiod och kortare uthållighet, innebar dock att behovet av denna lagring bortföll. Livsmedelsförsörjningen har under 1990-talet inte ingått i den gemensamma ekonomiska planeringsramen, bl.a. på grund av att medel tillfördes från det livsmedelspolitiska beslutet 1990. Avsikten var dock, enligt den första propositionen i försvarsbeslutet (prop. 1995/96:12), att medlen skulle föras till ramen. I och med avvecklingsbeslutet i den andra totalförsvarspropositionen (prop. 1996/97:4) konstaterade regeringen emellertid att någon överföring inte skulle ske på grund av omstruktureringen inom livsmedelsberedskapen.

Sammanfattningsvis ökade under 1990-talets första hälft beredskapslagringen av insatsvaror till jordbruket, medan lagringen av livsmedel och livsmedelsråvaror minskade genom ändrade beräkningsnormer och antaganden om s.k. återtagning. De politiska besluten om avveckling från 1995 syftade till besparingar på totalt ca 300 miljoner kronor, vilka var möjliga mot bakgrund av ändrade planeringsförutsättningar, den förändrade importsituation som uppstått i och med förändringarna i Europa och Sveriges EU-medlemskap. Avvecklingen av insatsvaror till jordbruket var i huvudsak klar under 1997. Avvecklingen avseende livsmedel och livsmedelsråvaror avslutades år 2001. Totalt har avvecklingen gett intäkter på ca 1,1 miljard kronor.

Bland annat Jordbruksverket, som funktionsansvarig myndighet för funktionen livsmedelsförsörjning, har tidigare givits i uppdrag att göra en bedömning av nya metoder för att trygga försörjningsförmågan. En sådan bedömning redovisades av verket våren 2001 (dnr 90-1019/01). Redovisningen ingick som en del i det uppdrag som Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB) givits av Försvarsdepartementet och som redovisades den 1 mars 2001 (ÖCB 5-396/2000). Underlaget ingick som en del i underlaget till ovan nämnda proposition, Fortsatt förnyelse av totalförsvaret.

Enligt Jordbruksverkets bedömning grundas livsmedelsberedskapen bl.a. på de fredstida resurserna inom livsmedelssektorn och deras anpassningsförmåga och flexibilitet, dvs. företagen inom jordbruk, fiske, förädling och distribution. Principen för verksamhet under kris och krig är att den så långt som möjligt skall bedrivas som i fred med bibehållna företagsekonomiska principer och förhållanden mellan leverantörer och kunder. Principen ändras inte av de förändringar som skett under 1990-talet i de säkerhets- och försvarspolitiska förhållandena, Sveriges medlemskap i EU och annan internationell utveckling. När det gäller behovet av beredskapsåtgärder framhöll Jordbruksverket bl.a. följande. Säkerhetspolitiska förutsättningar med långa anpassningsperioder samt EU-medlemskapet innebär att den viktigaste åtgärden är att följa utvecklingen på jordbruks- och livsmedelsområdet i Sverige, EU och resten av världen och söka bedöma följderna av förändringar i EU:s jordbrukspolitik, WTO-förhandlingar, utvecklingen på varuområden där EU och Sverige är nettoimportörer samt utvecklingen i folkrika länder som ökar sitt välbefinnande och därmed får stor påverkan på den globala handeln. Som expertmyndighet har Jordbruksverket goda möjligheter till detta under förutsättning av ett fungerande kontaktnät inom och utom landet. Gamla metoder som företagsplanläggning, beredskapslagring och ransonering kan vila under nuvarande säkerhetspolitiska läge, men dokumentation och vissa delar bör bevaras.

Enligt regeringens bedömning i ovan nämnda proposition bör det fria varuflödet inom EU utgöra grunden för försörjningsberedskapen. Internationell samverkan för att förebygga störningar i handelsutbytet är av stor vikt, liksom utveckling av metoder för att minska konsekvenser av störningar som kan inträffa (prop. s. 172). Vid riksdagens beredning av propositionen instämmer försvarsutskottet i regeringens bedömning att det fria varuflödet inom EU bör utgöra grunden för försörjningsberedskapen. Försvarsutskottet ser positivt på att regeringens inriktning i försörjningsfrågorna är att bl.a. lägga stor vikt på internationell samverkan för att förebygga störningar i handelsutbytet (se bet. 2001/02:FöU2).

Mot bakgrund av det anförda är utskottet inte berett att föreslå något uttalande från riksdagens sida med anledning av motion 2005/06:MJ490 (c). Motionen avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Övergripande strategisk inriktning för det svenska landsbygdsprogrammet, punkt 1 (fp, kd)

av Sven Gunnar Persson (kd), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om landsbygdspolitikens inriktning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ17 yrkande 1 och avslår motionerna 2004/05: MJ278 yrkandena 1, 3 och 4, 2004/05: MJ297 yrkande 3 i denna del, 2004/05: N254 yrkande 27, 2005/06: MJ18 yrkande 4, 2005/06: MJ254 yrkandena 1 och 2, 2005/06: MJ413 yrkande 2 och 2005/06: MJ441 yrkande 11.

Ställningstagande

När det gäller landsbygdspolitikens inriktning måste samtliga samhälls nivåer arbeta med visioner, mål och strategier. Vidare måste det finnas kontinuitet i landsbygdsprogrammet, och de areella näringarnas centrala roll för en levande landsbygd måste lyftas fram. Programmet bör i högre grad än det nu gällande integreras med andra insatser för regional utveckling. Den gemensamma och den nationella jordbrukspolitiken och den nationella sammanhållningspolitiken behöver samordnas bättre. Härutöver måste produktionen av varor och kollektiva nyttigheter motsvara samhällets behov och önskemål, och förutsättningarna för produktion av livsmedel av hög kvalitet och energigrödor bör stärkas. Bland de kollektiva nyttigheterna intar miljökvalitetsmålen en central roll. Programmet bör därför innehålla goda förutsättningar för miljöinsatser, och naturvårdens värde för näringslivet bör lyftas fram. Det fortsatta arbetet med miljö- och landsbygdsutveckling måste ha ett klart fokus på de gröna näringarna, och den största delen av EU-stöden bör även i fortsättningen riktas mot miljöförbättrande åtgärder. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Övergripande strategisk inriktning för det svenska landsbygdsprogrammet, punkt 1 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ett livskraftigt jordbruk. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:MJ18 yrkande 4 och 2005/06:MJ441 yrkande 11 och avslår motionerna 2004/05:MJ278 yrkandena 1, 3 och 4, 2004/05:MJ297 yrkande 3 i denna del, 2004/05:N254 yrkande 27, 2005/06:MJ17 yrkande 1, 2005/06: MJ254 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:MJ413 yrkande 2.

Ställningstagande

När det gäller inriktningen av stöden i landsbygdsprogrammet måste målsättningen vara ett livskraftigt jordbruk i så stora delar av Sverige som möjligt. Sverige kan och måste bli bättre än hittills på att utnyttja dessa medel. Vidare skall stöden gå till aktivt livsmedelsproducerande företag, och regeringen bör överväga om aktiv djurhållning skall vara ett villkor för stöd. Därigenom kan betesmarker hållas öppna, och företag som aktivt producerar livsmedel kan nås av stöden. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Förutsättningar för landsbygdsutveckling m.m., punkt 2 (m, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förutsättningar för LBU-stöden. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ16 yrkande 1 och avslår motion 2005/06:MJ15 yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

För att stöden i LBU-programmet skall ge optimalt resultat krävs enligt vår mening ett antal grundförutsättningar, såsom en sund näringspolitik och god infrastruktur. Exempelvis är kostnadsläget avgörande när det gäller konkurrensen från andra länder, och förändringar i djurskyddet måste ske mot bakgrund av hur våra konkurrentländer i Europa agerar. Även gäl-

lande strandskyddsregler är på många håll i landet en försvårande faktor som inte står i proportion till miljönyttan och begränsningarna i det rörliga friluftslivet. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Förutsättningar för landsbygdsutveckling m.m., punkt 2 (fp)
av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om lokal utformning av insatserna. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ15 yrkandena 6 och 7 samt avslår motion 2005/06: MJ16 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att syftena med LBU-medlen bör renodlas i så hög grad som möjligt, vilket gagnar effektiviteten. Insatserna inom de olika insatsområdena bör utformas lokalt och inte via ett generellt miljöstöd om syftet i huvudsak är att stärka tillväxt eller arbetsmarknad i ett område. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Prioriteringar mellan insatsområdena m.m., punkt 4 (m, fp, kd, c)
av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om prioriteringar mellan insatsområdena m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ15 yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Vi anser att insatsområde 2 bör prioriteras framför de övriga insatsområdena. Det finns skäl att känna oro för hur förändringarna i EU:s generella jordbrukspolitik kan påverka viktiga miljöaspekter, inte minst påverkan på det öppna landskapet och biologisk mångfald. Mot den bakgrunden bör en stor andel av LBU-medlen gå till insatsområde 2.

När det gäller prioriteringen mellan insatsområde 1 och insatsområde 3 bör framför allt beaktas hur stöden bäst kan användas för att utveckla både service och företagande på landsbygden. Praktiska skäl talar för att insatsområde 1 initialt bör väga över framför insatsområde 3. Inom insatsområde 1 finns redan färdiga insatser som i många fall har visat sig fungera väl, inte minst rådgivning och utbildning. Det vore olyckligt om kontinuiteten i vissa insatser inom detta område bröts. Senare under perioden kan en omfördelning mellan insatserna efter behovsprövning övervägas. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Mindre gynnade områden, punkt 5 (v, mp)

av Åsa Domeij (mp) och Sven-Erik Sjöstrand (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kompensationsbidrag. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ334 yrkande 10 och avslår motionerna 2004/05:MJ402 yrkandena 1 i denna del och 2, 2004/05:MJ432 yrkandena 1 i denna del och 2 samt 2005/06:MJ413 yrkande 3.

Ställningstagande

I Sverige är större delen av Norrland och det inre av Småland klassade som s.k. mindre gynnade områden (LFA). Enligt vår mening behövs kompensationsbidragen för att behålla ett jordbruk med höga natur- och kulturvärden i hela Sverige, och i dessa regioner har jordbruket just sådana värden. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Mindre gynnade områden, punkt 5 (c)

av Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om prioritering av åtgärderna. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ432 yrkande 1 i denna del och avslår motionerna 2004/05:MJ402 yrkandena 1 i denna del och 2, 2004/05:MJ432 yrkande 2, 2005/06:MJ334 yrkande 10 och 2005/06:MJ413 yrkande 3.

Ställningstagande

Kännetecknande för jordbruket i vårt land är att antalet brukare och djur samt den åkermark som är i produktion minskar, och minskningen av åkermark och antalet djur har främst skett inom de mindre gynnade områdena. Jag vill därför peka på behovet av att i det kommande svenska miljö- och landsbygdsprogrammet sådana åtgärder som riktar sig till det aktiva lantbruket i Sveriges mindre gynnade områden prioriteras. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Uppfödarpremier och utbildningsinsatser, punkt 7 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om uppfödarpremier och utbildningsinsatser. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ505 yrkande 10, 2005/06:MJ17 yrkande 18 och 2005/06:MJ528 yrkande 8 och avslår motionerna 2004/05:MJ267 och 2004/05:MJ297 yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

För att slå vakt om den svenska halvblodsaveln bör ett stöd utgå i form av uppfödarpremier. Om vi skall kunna dra full nytta av hästnäringens expansion behövs satsningar på den hippologiska högskoleutbildningen, hovslagarutbildningen och utbildningen av ridinstruktörer inom unghästutbildningen. Enligt min mening bör landsbygdsprogrammet vara en möjlig väg att finansiera uppfödarpremierna och olika utbildningsinsatser inom hästområdet. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Hästnäringens del av vall- och betesmarksstöd m.m., punkt 8 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om hästnäringens del av ersättningarna. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ505 yrkande 11 och 2005/06:MJ17 yrkande 19.

Ställningstagande

Hästnäringen är en av de viktigaste framtidsnäringarna på landsbygden. Antalet hästar i Sverige växer snabbt och närmar sig 300 000. Här finns en utvecklingspotential med såväl intressanta produkter som tjänster liksom en möjlig utveckling som turistnäring.

I ett flertal EU-länder får hästnäringen betydande stöd i form av både direktstöd och stöd till offensiva, konkurrensfrämjande åtgärder. Stödåtgärderna är i många fall inriktade på att utveckla och förbättra den inhemska aveln och uppfödningen. Vi anser att även Sverige fortsättningsvis bör se hästen som en naturlig del av jordbrukspolitiken. Detta innebär att hästnäringen bör ingå i den svenska tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitiken. Samtliga hästar som finns vid ett jordbruksföretag bör beaktas, oavsett om hästen ägs av jordbrukaren eller av någon som inackorderar hästen. Jordbruksföretagare som bedriver hästhållning bör ges samma möjligheter som jordbrukare som bedriver verksamhet inom andra s.k. primära produktionssektorer att erhålla investeringsstöd och startstöd till unga jordbrukare. Vi anser det angeläget att Sverige vinnlägger sig om att ta till vara de möjligheter som finns att få del av EU:s jordbruksstöd. Ersättningarna för ett höjt och breddat djurkopplat vall- och betesmarksstöd bör också komma hästnäringen till del. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Jämställdhetsperspektivet, punkt 9 (v)

av Sven-Erik Sjöstrand (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ett jämställdhetsperspektiv i landsbygdsprogrammet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ334 yrkande 12.

Ställningstagande

Det finns i dag risk för att landsbygden utvecklas mot en ojämn könsfördelning eftersom många unga kvinnor väljer att flytta till tätorterna medan flertalet män stannar kvar på hemorten. Det är därför av mycket stor betydelse att kvinnors möjligheter till företagande och arbete på landsbygden gynnas. Enligt min mening skall jämställdhetsperspektivet finnas med som

ett grundläggande värde i alla bedömningar och förslag i samband med utarbetandet och tillämpningen av det nya landsbygdsprogrammet. Detta bör ges regeringen till känna.

11. Inriktningen av åtgärder för förbättrad konkurrenskraft inom jord- och skogsbruket, punkt 10 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om snedvridning av konkurrensen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ15 yrkande 1 och avslår motion 2004/05:N407 yrkande 10.

Ställningstagande

Utgångspunkten för LBU-medlen måste vara en övergripande syn på landsbygdspolitiken med särskild uppmärksamhet på medlens förhållande till den reformerade jordbrukspolitiken. De skall givetvis bidra till en levande landsbygd, men bidragssystemets möjligheter att skapa tillväxt bör inte överskattas. Enligt vår mening skapas landsbygdens framtid av de människor som bor där och av deras förmåga till företagande, gemenskap och framtidstro. Rätt använda LBU-medel kan fungera både som smörjmedel och underlättare för människors skaparkraft. Fel använda kan de orsaka att de företagare som inte sökte eller inte beviljades medel möter en orättvis konkurrens. Det är mot denna bakgrund viktigt att alltid beakta att användningen av statliga stödpengar, såsom LBU-medel, inte stör fungerande marknader genom att snedvrider konkurrensen mellan olika företagare. Detta bör ges regeringen till känna.

12. Inriktningen av åtgärder inom insatsområde 1, punkt 11 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om åtgärdernas inriktning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ15 yrkandena 10 och 17.

Ställningstagande

Vi anser att åtgärder inom insatsområde 1 till den skogliga näringen vad avser utbildning och informationsinsatser i huvudsak skall riktas mot företag som är en kombination av skogs- och jordbruksfastigheter. Mikroföretag inom skogsnäringen skall i huvudsak stödjas inom insatsområde 3 och inte inom insatsområde 1.

LBU-medel bör även kunna användas för att förbättra tillgången på finansiellt kapital på landsbygden, t.ex. genom kreditgarantier eller mikrolån. Sverige bör vara drivande för att nu få generösa tillämpningsföreskrifter när det gäller förordningen om stöd för landsbygdsutveckling. Regeringen bör använda sig av de möjligheter som förordningen ger för att med LBU-medel förbättra tillgången till finansiellt kapital på landsbygden. Detta bör ges regeringen till känna.

13. Begränsning av branscher med rätt till LBU-stöd, punkt 12 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om begränsning av LBU-stöden. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ18 yrkande 7.

Ställningstagande

Det är enligt vår mening av stor betydelse att LBU-medlen inte splittras på ett flertal otydliga projekt, men risken ökar ju fler områden och branscher som kan komma i fråga för stöd. Det är därför viktigt att de areella näringarna är huvudavnämare av stöden och att de branscher som får del av LBU-stöden begränsas. Den utökning till flera branscher som förutskickas i skrivelsen anser vi vara olycklig. LBU-medlen bör i huvudsak inte användas till generell kunskapsuppbyggnad för jordbruksdrift eller t.ex. växtnärläckage. Detta bör vara en nationell angelägenhet utanför landsbygdsprogrammet. Regeringens skrivelse andas en vilja att LBU-medel skall användas för att uppfylla nationella mål för miljöpolitiken, vilket enligt vår mening är en felsyn. De nationella miljömålen bör uppnås genom nationella åtgärder och inte genom gemenskapsåtgärder. Naturligtvis skall landsbygdsprogrammet inte motverka miljömålen. Om program-

met också bidrar till att uppfylla miljömålen är det bra, men detta bör ses som en bieffekt av programmet, inte som en huvudinriktning. Några miljöersättningar är, som regeringen påpekar, viktiga för att uppnå vissa miljö-kvalitetsmål. Vi anser att det bör klargöras hur dessa mål kan nås med ett mer produktionsinriktat stöd än dagens. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Stöd till företag med särskild djurhänsyn, punkt 14 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om stöd till företag med särskild djurhänsyn. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ518 yrkande 1.

Ställningstagande

Det är enligt min mening ogynnsamt för svenska bönder att de får en konkurrensnackdel på grund av andra länders svaga djurskyddslagstiftning. I avvaktan på strängare regler bör därför EU ge stöd till investeringar för förbättrat djurskydd, utöver vad lagstiftningen kräver. Strävan måste vara att svenska bestämmelser på djurskyddsområdet skall tjäna som vägledning för arbetet inom EU. Landsbygdsprogrammet bör därför ge utrymme för förädlingsstöd till företag som vill utveckla produkter vars värde delvis består i att särskild djurskyddshänsyn tagits. Detta bör ges regeringen till känna.

15. Jordbruket som producent av bioenergi, punkt 15 (kd, c)

av Sven Gunnar Persson (kd) och Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om energigrödor. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:MJ16 yrkande 4 och 2005/06:MJ17 yrkande 4 och avslår motionerna 2004/05:MJ404, 2005/06:MJ15 yrkandena 8 och 9, 2005/06:MJ315, 2005/06:MJ384 yrkande 2, 2005/06:MJ388, 2005/06:MJ429, 2005/06: MJ448 yrkande 17, 2005/06:MJ452 och 2005/06:MJ507.

Ställningstagande

De gröna näringarna står inför en historisk övergång från att framför allt ha fokuserat på produktion av livsmedel och skogsråvara till att även vara producenter av framtidens hållbara energikällor. Denna övergång måste stödjas, och eventuella övergångseffekter får inte äventyra den framtida produktionen av bioenergi. Det är därför av vikt att en långsiktig och stabil marknad för bioenergi skapas. Ersättningarna för odling av energigrödor bör enligt vår mening utformas så att de stimulerar ökad odling och skapar förutsättningar för lönsamhet för den som övergår från odling för livsmedelsproduktion till odling för energiändamål. Detta bör ges regeringen till känna.

16. Jordbruket som producent av bioenergi, punkt 15 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om gårdsnära energiproduktion. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ15 yrkandena 8 och 9 samt avslår motionerna 2004/05: MJ404, 2005/06: MJ16 yrkande 4, 2005/06: MJ17 yrkande 4, 2005/06: MJ315, 2005/06: MJ384 yrkande 2, 2005/06: MJ388, 2005/06: MJ429, 2005/06: MJ448 yrkande 17, 2005/06: MJ452 och 2005/06: MJ507.

Ställningstagande

LBU-medlen skall enligt direktiven bidra till en hållbar utveckling på landsbygden. Detta gäller samtliga tre dimensioner. Vi anser att miljödimensionen har stor betydelse framför allt när det gäller insatsområde 2 men också indirekt när det gäller de övriga två insatsområdena. Vår tids viktigaste miljöutmaning är klimatförändringar orsakade av växthuseffekten. För att möta denna utmaning krävs nya energislag inte minst inom transportsektorn. Vi anser att energiomställningen är en så viktig fråga att vi vill lyfta fram den speciellt. Det är väsentligt för både jordbrukets konkurrenskraft och miljön att jordbrukets oljeberoende minskar. Det bör därför vara möjligt att använda LBU-medel bl.a. för investeringar knutna till gårdsnära energiproduktion, t.ex. biogas eller lokal småskalig fjärrvärme. Detta bör ges regeringen till känna.

17. Jordbruket som producent av bioenergi, punkt 15 (v, mp)
av Åsa Domeij (mp) och Sven-Erik Sjöstrand (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om gårdsbaserad biogasproduktion. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ448 yrkande 17 och avslår motionerna 2004/05: MJ404, 2005/06:MJ15 yrkandena 8 och 9, 2005/06:MJ16 yrkande 4, 2005/06:MJ17 yrkande 4, 2005/06:MJ315, 2005/06:MJ384 yrkande 2, 2005/06:MJ388, 2005/06:MJ429, 2005/06:MJ452 och 2005/06:MJ507.

Ställningstagande

Det är enligt vår mening viktigt att nya system utvecklas för omhändertagande av slakteriavfall eftersom omhändertagandet är en post som i dag utgör en stor del av de småskaliga slakteriernas kostnader. Inom ramen för LBU-programmet bör därför ett investeringsstöd införas för gårdsbaserad biogasproduktion. Detta bör ges regeringen till känna.

18. Satsningar på etanolfabriker, punkt 16 (kd)
av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om etanolfabriker. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ17 yrkande 15.

Ställningstagande

Samtidigt som landsbygden är särskilt känslig för drivmedelspriserna har den stor betydelse för framtidens drivmedelsförsörjning. Odling och förädling av biobränslen från åker och skog är en framtidsbransch som innebär arbetstillfällen på landsbygden. Etanol, biogas och rapsolja är allt vanligare bränslen för svenska fordon och arbetsmaskiner. Mot denna bakgrund bör satsningar på etanolfabriker uppmuntras i de regioner som berörs av EU:s sockerreform. Detta bör ges regeringen till känna.

19. Odling av sockerbeter, punkt 17 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ersättning för odling av sockerbeter. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ497 yrkande 12 och 2005/06:MJ594 yrkande 10.

Ställningstagande

Halvtidsutredningen av LBU-programmet föreslår i sitt betänkande (SOU 2003:105) att ersättningen för nyanslutning till miljövänlig odling av sockerbeter upphör. Motiveringen är att åtgärden inte är kostnadseffektiv i förhållande till den relativt låga miljönyttan. Jag anser däremot att möjligheten till nyanslutning bör finnas kvar. När ett nytt LBU-program nu skall utformas är det mycket viktigt att denna miljöersättning finns kvar och att det blir möjligt att utveckla och utöka detta stöd. Det är angeläget att bygga vidare på denna odlingsform och att genom dialog med näringen finna vägar att öka miljönyttan och därigenom även kostnadseffektiviteten i ersättningen. Detta bör ges regeringen till känna.

20. Startstöd, punkt 19 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förändring av startstödet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:MJ17 yrkande 3 och 2005/06:MJ594 yrkande 16 och avslår motion 2005/06:MJ334 yrkande 5 i denna del.

Ställningstagande

Företagandet i den gröna sektorn präglas av ett stort kapitalbehov. Särskilt tydligt blir detta vid nystartande av lantbruksföretag. Medelåldern för den svenska lantbrukarkåren är i dag hög och stigande – en utveckling som måste brytas. Landsbygdsutredningen konstaterar i sitt betänkande (SOU 2003:105) att startstödet i sin nuvarande form inte har fungerat som avsett i förhållande till de uppsatta målen. Utredningen föreslår därför att startstödet i sin nuvarande form avvecklas. Enligt min mening beror den bristande målpuppfyllelsen på att stödet har urholkats. Startstödet till unga

jordbrukare bör i stället ingå i investeringsstödet, och åldersgränsen bör höjas. Medlen bör öronmärkas och beloppen höjas så att de kommer närmare den nivå som gäller i Danmark och Finland. Detta bör ges regeringen till känna.

21. Myndigheternas roll, punkt 20 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förtydligande av myndigheternas roll. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ17 yrkande 14.

Ställningstagande

Enligt min mening måste myndigheternas roll vid tillhandahållandet av olika tjänster bli tydligare eftersom det finns risk för att vissa myndigheter i sin verksamhet blir beroende av intäkter från försäljning av tjänster till företag. Detta kan få oönskade bieffekter, bl.a. minskad trovärdighet. Det finns därför behov av andra huvudmän för kompetensutveckling och tillhandahållande av tjänster med nära koppling till marknaden. Samma myndighet bör inte ha ansvar för tillsyn, lagtolkning och rådgivning, utan ansvaret för rådgivning bör läggas på t.ex. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och på olika typer av centrumbildningar, t.ex. Livstek och Jämtlands läns institut för landsbygdsutveckling (JILU). Detta bör ges regeringen till känna.

22. Inriktningen av åtgärder för förbättring av miljön och landskapet, punkt 21 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om syftet med stödformerna. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ15 yrkandena 3 och 12 samt avslår motion 2005/06: MJ16 yrkande 5.

Ställningstagande

De stödformer som skall tas fram bör enligt vår mening inte fungera som ett indirekt stöd till icke lönsam produktion med låg grad av kollektiva nyttigheter. Frikopplingen av jordbruksstöden har inneburit minskad styrning av lantbrukarens val av produktion, vilket ökar möjligheten att skapa ett konkurrenskraftigt, differentierat och innovativt jordbruk. Det är därför viktigt att stödformerna inte motverkar denna utveckling.

Målen inom insatsområdet bör i första hand syfta till att gynna det öppna landskapet. Därigenom kan biologisk mångfald tillskapas framför allt vad avser rödlistade arter, och läckaget av närsalter till vatten, användningen av bekämpningsmedel och andra farliga kemikalier i jordbruket samt jordbrukets klimatpåverkan minskas. Detta bör ges regeringen till känna.

23. Stödets utformning, punkt 22 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om prioritering av miljömålen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:MJ15 yrkande 11 och 2005/06:MJ18 yrkande 2 och avslår motionerna 2004/05:N254 yrkande 18, 2005/06:MJ260 yrkande 2, 2005/06:MJ334 yrkandena 2–4 och 7, 2005/06:N383 yrkande 15 och 2005/06:N482 yrkande 2.

Ställningstagande

Landsbygdskommittén anser i sitt betänkande (SOU 2005:36) att det är väsentligt att LFA-stöden och nyttan med ett bibehållet jordbruk tydligt synliggörs i landsbygdsprogrammet. Vi vill dock göra en ännu tydligare prioritering av vilka miljömål som framför allt bör stödjas med LBU-medel. För att få en fokusering av arbetet bör man framför allt koncentrera sig på vissa frågor som rör det aktiva jordbruket och landskapsvård. Andra miljöinsatser, t.ex. stöd till Natura 2000-områden, som inte är direkt kopplade till generella ersättningar, t.ex. betesstöd, bör i stället stödjas via statliga sektorsmedel. I likhet med övriga EU-program bör inte heller landsbygdsutvecklingsprogrammet användas som ersättning för nationella eller regionala stöd utan skall läggas till övriga tillåtna svenska stöd. Detta bör ges regeringen till känna.

24. Resurshushållande konventionellt jordbruk, punkt 23 (kd) av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om resurshushållande konventionellt jordbruk. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ497 yrkandena 13, 15 och 21, 2005/06: MJ17 yrkande 10, 2005/06:MJ594 yrkande 19 och 2005/06:MJ596 yrkande 31 och avslår motionerna 2004/05:MJ459, 2005/06:MJ448 yrkande 10 och 2005/06:MJ594 yrkande 14.

Ställningstagande

Enligt min mening måste det fortsatta arbetet med miljö- och landsbygdsutveckling ha ett tydligt fokus på jordbruksnäringen, och den största delen av EU-stöden bör även fortsättningsvis riktas mot miljöförbättrande åtgärder. Bevarande av landskapsbilden måste också prioriteras. En långsiktig satsning bör göras på miljöanpassat jordbruk där konventionellt jordbruk och ekologiskt jordbruk kan existera inom samma företag. Framför allt är förebyggande av växtnäringssläckage en viktig uppgift, vilket föranleder stöd till odling av vall och andra fånggrödor samt medveten växtföljdsplanering. Regelsystemet måste förenklas, och satsningarna på forskning och utveckling bör öka.

Sverige har kommit en bra bit på väg mot ett mer miljöanpassat jordbruk men vi måste se till att det finns resurser så att jordbrukarna själva har möjlighet att arbeta vidare med en mer miljöanpassad produktion. I stället för att satsa på kortsiktiga stöd bör regeringen initiera en långsiktig satsning på miljöanpassat jordbruk där konventionellt jordbruk och ekologiskt jordbruk kan samspela. Det konventionella jordbruket har en mycket god kvalitet både beträffande produkter och produktionsmetoder. Om regeringen vill höja miljöambitionen inom hela jordbruksnäringen är det anmärkningsvärt att det s.k. REKO-stödet har avvecklats och att anslagen till miljöförbättrande åtgärder har dragits ned.

Jordbruket är den viktigaste källan till kväveutsläpp till havet och bidrar även i stor utsträckning till fosforutsläppen och det luftburna kvävet genom ammoniakutsläpp från framför allt djurhållning. För att delmål 3 i miljö kvalitetsmålet Ingen övergödning skall kunna nås måste kväveutsläppen från jordbruket minska, t.ex. genom utökade möjligheter till miljöstöd i form av fast träda, fånggrödesstöd, vårplöjning samt anläggning och skötsel av våtmark. Odling av fånggrödor är en enkel och kostnadseffektiv åtgärd för att minska näringsläckaget från jordbruket utan att avkastningen minskar. Därför är det olyckligt att möjligheten att få ersättning för odling av fånggrödor har begränsats till jordbruket i Blekinge, Gotlands, Hal-

lands, Kalmar, Skåne och Västra Götalands län. I ett s.k. motiverat yttrande påpekar EU-kommissionen att, om Sverige verkligen skall uppfylla EU:s nitratdirektiv, stödet för odling av fånggrödor bör utvidgas till att även omfatta jordbruksområdena runt Vänern, Vättern, Hjälmaren och Mälaren, där jordbruket kan bidra till övergödning. Även inom LBU-programmet behövs frikostigare regler för miljöstödet. I detta sammanhang är det också viktigt att stödja utvecklingen i Baltikum.

Många jordbrukare i skogs- och mellanbygder har stora bekymmer med att upprätthålla mjölkproduktionen. Problemen riskerar att ytterligare accentueras till följd av reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitik. Det finns därför anledning att överväga en särskild stödsinsats som motiveras utifrån behovet av fortsatt näringsverksamhet i dessa bygder, något som bl.a. bidrar till öppna landskap. Stödformen kan inrymmas i miljö- och landsbygdsprogrammet.

För att ambitionsnivån skall kunna upprätthållas är kompensation med nationella medel nödvändig, annars riskeras trovärdigheten i arbetet med att få ett mer miljöanpassat jordbruk, och förutsättningarna för att hålla landskapet öppet minskar drastiskt. Lantbruket fyller en mycket viktig funktion i upprätthållandet av den biologiska mångfalden liksom av kulturmiljövärden. Behovet av stöd till mindre gynnade områden, startstöd till unga jordbrukare och nyetablerade bönder är fortfarande mycket stort. Det är också viktigt att landsbygdsprogrammet utformas så att möjligheter finns att ge stöd till bevarande och nyanläggande av småbiotoper i odlingslandskapet.

Förenklningar i administrationen kan ske genom att man sammanför och därmed minskar antalet stöd. Utifrån ett grundstöd för vall och bete kan man sedan komplettera med tilläggsstöd för särskilt värdefulla marktyper.

Detta bör ges regeringen till känna.

25. Alternativ odling, punkt 24 (m, fp)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om stödet till alternativ produktion. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:MJ15 yrkande 14 och 2005/06:MJ18 yrkande 5 och avslår motionerna 2004/05:MJ497 yrkande 19, 2005/06:MJ17 yrkande 9 och 2005/06:MJ594 yrkande 17.

Ställningstagande

Eftersom vi anser att målsättningen i landsbygdsprogrammet bör inriktas på miljöeffekterna bör olika miljöåtgärder vägas samman i LBU-programmen och satsningarna göras där miljönyttan blir den störta oberoende av odlingsform. Programmet bör således inte användas för att särskilt gynna alternativt producerade livsmedel eller för att uppnå målen för ekologisk odling. Vallstödet bör alltså ges utan koppling till produktionsmetod, och stödet till alternativ produktion bör minskas. Vilken produktionsmetod som används bör avgöras av efterfrågan på produkterna. Detta bör ges regeringen till känna.

26. Alternativ odling, punkt 24 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förenkling av regelverket. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ497 yrkande 19, 2005/06:MJ17 yrkande 9 och 2005/06:MJ594 yrkande 17 och avslår motionerna 2005/06:MJ15 yrkande 14 och 2005/06:MJ18 yrkande 5.

Ställningstagande

Det är enligt min mening mycket angeläget att inom EU få till stånd ett förenklat regelverk för stöd till ekologisk odling, och det är viktigt att regelsystemet inom EU är harmoniserat. För närvarande används ett system med s.k. positivlistor, dvs. vad som inte finns upptaget på listan är i princip inte tillåtet. Att få nya produkter godkända för det ekologiska jordbruket kan ta tid, i de flesta fall minst ett år, och möjligheterna till dispenser eller tidsbegränsade tillstånd är mycket små. Systemet med positivlistor måste bytas ut mot mer principiella regler för vad som är tillåtet och inte tillåtet, och tolkning och beslut bör ligga på nationell nivå. Vidare bör omläggningstiden förkortas från två år till ett år eftersom en förkortning av omläggningstiden gör reglerna mer utvecklingsvänliga och medför att tveksamheten hos enskilda jordbrukare att lägga om till ekologisk produktion minskar. Ett kontrollerat karensår ger förtroende för ekologiska produkter och bör vara ett minimikrav inom hela EU. För att kunna utveckla den ekologiska odlingen måste det finnas möjlighet till handel med ekologiska produkter över gränserna. Då krävs gemensamma regler och färre nationella särregler. Det bör också vara möjligt att lägga om delar av växtodlingen till ekologisk produktion och/eller betesdrift utan att övriga delar

av odlingen påverkas. Den ekologiska vallen och betesdriften bör inte knytas till ekologisk djurhållning utan endast till djurhållning. Detta bör ges regeringen till känna.

27. Stödinsatser i skogs- och mellanbygder m.m., punkt 25 (m, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om särskilda stödinsatser i skogs- och mellanbygder. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ17 yrkandena 6, 7, 11 och 12.

Ställningstagande

Utifrån behovet av fortsatt näringsverksamhet i skogs- och mellanbygder bör, enligt vår mening, en särskild stödinsats tillskapas. Eftersom det finns stora problem bl.a. när det gäller upprätthållande av mjölkproduktionen i dessa områden behövs t.ex. ett utökat stöd till vall och betesmark. Kväveutsläppen från jordbruket måste minskas, t.ex. genom utökad möjlighet till miljöstöd i form av fast träda, fångesgrödor, vårplöjning samt anläggande av våtmarker. Reglerna måste därför bli mer frikostiga och de geografiska områdena utökas till att omfatta även Östergötland, Örebro län, Värmland och Mälardalen.

Vidare måste de regionala miljöersättningarna finnas kvar i någon form. Inte minst med tanke på sockerreformen är stödet till miljövänlig odling av sockerbetor på Gotland viktigt. Genom att jordbruksnäringen i norra Sverige bevaras kan landskapet hållas öppet och arbetstillfällena bibehållas. Stöd till småskalighet bör därför särskilt beaktas inom ramen för landsbygdsprogrammet liksom i anslutning till det särskilda stödet för Norrlandsjordbruket. Slutligen måste landsbygdsprogrammet ta särskild hänsyn till det småskaliga jordbruket i skogs- och mellanbygden och i glesbygden samt till fjälljordbruket. Detta bör ges regeringen till känna.

28. Öppna landskap, punkt 27 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om stöd till vallodling. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ18 yrkande 3 och avslår motionerna 2004/05:MJ203, 2004/05: MJ497 yrkandena 3, 5 och 14, 2004/05:MJ507 yrkande 16, 2005/06:MJ17 yrkande 8, 2005/06:MJ303, 2005/06:MJ350 yrkande 4 och 2005/06:MJ594 yrkandena 12 och 13.

Ställningstagande

Jordbruksproduktion i stora delar av Sverige har nackdel av vårt klimat, vilket motiverar en stor del av LBU-stödet eftersom det är rimligt att de företag som har dessa nackdelar också får tillräcklig kompensation genom LBU. I stort sett i hela Sverige har mjölkproduktion en nackdel jämfört med större delen av EU eftersom vi har sämre förutsättningar för majsodling. Därför har vi tillåtelse att ge stöd till vallodling. Odling av fleråriga vallar minskar också läckage av näringsämnen till vatten. Tillsammans är detta motiv för att tyngdpunkten i landsbygdsutvecklingsprogrammet läggs på vallstödet, vilket ger positiva effekter på miljön och produktionen av mjölk och kött. Detta bör ges regeringen till känna.

29. Öppna landskap, punkt 27 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förenkling av ersättningsformerna. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ497 yrkandena 3, 5 och 14, 2005/06:MJ17 yrkande 8 och 2005/06:MJ594 yrkandena 12 och 13 samt avslår motionerna 2004/05:MJ203, 2004/05:MJ507 yrkande 16, 2005/06:MJ18 yrkande 3, 2005/06:MJ303 och 2005/06:MJ350 yrkande 4.

Ställningstagande

En av flera nödvändiga förutsättningar för bevarande av det öppna landskapet är att marken betas. Därför måste den svenska mjölk- och köttproduktionen värnas i alla forum där dess existens ifrågasätts eller äventyras. Även hästnäringens betydelse bör lyftas fram i detta sammanhang. För att djur skall kunna hållas på markerna sommartid krävs att det också är möjligt att odla vinterfoder. Ett riktat vallstöd är i detta avseende ett verksamt instrument för fortsatt djurhållning och nyttjande av naturbetesmarkerna. Vallodling och betesmarker kompletterar således varandra och båda dessa former för markanvändning bör finnas i hela landet. Ansenliga natur-, miljö- och kulturvärden står i dag på spel. Hagar och betsmarker växer igen och bygder överges. Med det öppna landskapet försvinner också en

biotop som är viktig för många växt- och djurarters överlevnad. Den lantbruksfientliga politiken är därigenom ett hot också mot den biologiska mångfalden. En ansvarsfull svensk jordbrukspolitik måste enligt min mening innebära att de öppna hagarna och betesmarkerna värnas. Riksantikvarieämbetet har föreslagit att alla ersättningar för betesmarker, slåtterängar, landskapselement etc. samlas i en ersättningsform. Vi anser att en sådan åtgärd skulle innebära administrativa förenklingar och främjande av landskapsperspektivet. En förenkling av ersättningsformerna för landskapsvärden måste därför ske inför nästa programperiod.

Miljömålsrådet rapporterar i sin årliga uppföljning för år 2005 att delmål 3 i miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap är svårt att nå. Delmål 3 innebär att mängden kulturbärande element som vårdas, t.ex. odlingsrösen, åkerholmar och hamlade träd, inte ökar i den takt som behövs. För att ersättning skall utgå krävs i dag att den sökande kan komma i fråga för ett totalt stöd om minst 3 000 kr. Denna kvalifikationsgräns upplevs som för hög, och många värdefulla objekt kan inte anslutas därför att jordbrukaren inte når upp till gränsen. Det förenklade regelsystem som vi efterlyser ovan bör därför också innebära en lägre kvalifikationsgräns. Detta bör ges regeringen till känna.

30. Landskapsplaner, punkt 28 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en översyn av arbetet med landskapsplanerna. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ15 yrkande 13.

Ställningstagande

Samtidigt som det finns värden i landskapet som vi inte vill skall gå förloerade får enligt vår mening önskan att bevara inte leda till ett statiskt förhållande på landsbygden. Därför behövs en översyn av hur arbetet med landskapsplaner kan samordnas med landsbygdsutvecklingsprogrammen. Detta bör ges regeringen till känna.

31. Fjällnära jordbruk, punkt 29 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om det fjällnära jordbruket och småjordbruket. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ594 yrkande 21 och avslår motionerna 2004/05:MJ450 yrkande 2, 2004/05:MJ497 yrkandena 23 och 28 samt 2005/06:MJ271 yrkande 2.

Ställningstagande

Det är enligt min mening av stor vikt att det småskaliga jordbruket och fjälljordbruket värnas. Stödet till småskalighet bör därför särskilt beaktas inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet liksom i anslutning till det särskilda stödet för norrlandsjordbruket. Detta bör ges regeringen till känna.

32. Fäbodbruk, punkt 30 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ett särskilt program för fäbodbruket m.m. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ497 yrkande 31, 2005/06:MJ17 yrkande 13 och 2005/06:MJ594 yrkande 25.

Ställningstagande

Vi anser att ett särskilt fäbodsprogram, en nationell handlingsplan för bevarande av levande sätrar och fäbodrar, bör tillskapas. Som en del i ett sådant program bör ett nationellt centrum för fäbodbruk inrättas. Ett sådant centrum bör samla kompetens, sprida information och tillhandahålla utbildning och kompetensutveckling. Såväl brukare som myndigheter bör vara målgrupper, och centrumet bör även vända sig till allmänheten med utåtriktad information och marknadsföring. Detta bör ges regeringen till känna.

33. Skogsbruket, punkt 33 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om begränsning av insatserna till skogsbruket. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ17 yrkande 5 i denna del och avslår motionerna 2004/05:MJ278 yrkande 5, 2004/05:MJ434 yrkande 37, 2005/06: MJ334 yrkande 14 och 2005/06: MJ449 yrkande 48.

Ställningstagande

Eftersom skogspolitiken skall ligga kvar på nationell nivå bör skogsinsatserna i landsbygdsprogrammet begränsas till miljöåtgärder som innebär samhällsnytta. Inträngsersättningar och andra ersättningar som följer av skogspolitikens mål skall inte tas från de medel som är avsatta för landsbygdsprogrammet, bl.a. Natura 2000-områden i skog och marina områden. Detta bör ges regeringen till känna.

34. Inriktningen av åtgärder för främjande av livskvalitet på landsbygden och diversifiering av landsbygdens ekonomi, punkt 34 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om åtgärder för en bättre livskvalitet m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ15 yrkandena 2, 15, 16 och 18 samt avslår motion 2005/06: MJ413 yrkande 1.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör även åtgärder som syftar till bättre livskvalitet på landsbygden vara en del av det svenska landsbygdsprogrammet, framför allt inom insatsområde 3. Till skillnad från regeringen, som inte har tagit fasta på den andra delen av insatsområdets ansvar, bör riksdagens bedömning av målen för insatsområde 3 överensstämma med vad som har föreslagits av Landsbygdsutredningen.

Om ett strikt entreprenörskap skall kunna blomma ut till fullo krävs en i sin helhet fungerande livssituation. Både företagare och privatpersoner behöver effektiv lokal service och infrastruktur, t.ex. Internet. Till viss del kan LBU-medel ingår i insatserna, men strukturerna måste framför allt byggas upp på annat sätt än med dessa medel. Insatser för att stärka infrastruktur och lokal service bör därför prioriteras.

Besluten om samtliga program, i synnerhet under insatsområde 3, måste huvudsakligen fattas med stort lokalt inflytande, och beslutsprocessen måste ta till vara varje regions speciella förhållanden. Man bör inte låsa fast sig i en speciell typ av struktur, t.ex. stora projekt, utan låta de lokala förutsättningarna styra. Detta bör ges regeringen till känna.

35. Möjligheterna att bo och verka på landsbygden, punkt 35 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förutsättningarna för en hållbar utveckling. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ437 yrkande 8.

Ställningstagande

För att göra det möjligt för människor att kunna bo kvar på landsbygden, men också för att fler skall attraheras av livet där och vilja flyttar dit måste förutsättningar skapas för en socialt hållbar utveckling. Avgörande för människors val är ofta nytänkande och alternativa verksamheter. Detta bör ges regeringen till känna.

36. Landsbygdsturism, punkt 36 (fp, kd)

av Sven Gunnar Persson (kd), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om landsbygdsturism. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ17 yrkandena 16 och 17.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör landsbygdsprogrammet stödja lokala initiativ som syftar till att ta till vara det ökande intresset för turism på den svenska landsbygden. Därigenom kan programmet bidra till en differentiering av näringsverksamheten. I landsbygdsprogrammet bör även ingå fiskevår-

dande insatser för att stödja fisketurismen i dess olika former. I syfte att utveckla fisketurismen bör också införas möjligheter till fiskevårdsområden i vissa områden där det nu råder fritt fiske. Även förutsättningarna för entreprenörskap inom fisketurismen i havet bör förbättras. Politiken måste vara så balanserad att turismen kan utvecklas som ett komplement till fisket i kustsamhällen och i skärgården. Detta bör ges regeringen till känna.

37. Metod för lokal utveckling (Leader) och lokal medverkan, punkt 37 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om hinder för delaktighet på lokal nivå och samernas medverkan i programmen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ15 yrkandena 19 och 20 samt avslår motionerna 2005/06: MJ17 yrkande 20 och 2005/06: MJ403.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör se över i vilken utsträckning det finns hinder för en fungerande delaktighet på lokal nivå i landsbygdsprogrammen. Det kan bl.a. vara fråga om problem med finansiering innan utbetalning av medlen och byråkratiska hinder. Vi anser också att samernas valda organisationer skall ha ett stort inflytande över hur LBU-medel används inom deras områden. Detta bör ges regeringen till känna.

38. Metod för lokal utveckling (Leader) och lokal medverkan, punkt 37 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om anställning av nyckelpersoner. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ17 yrkande 20 och avslår motionerna 2005/06: MJ15 yrkandena 19 och 20 samt 2005/06: MJ403.

Ställningstagande

Det statliga stödet till folkrörelserådet har skurits ner kraftigt, och detta viktiga stöd måste därför återställas. Enligt min mening bör landsbygdsprogrammet kunna användas även för bidrag till anställning av nyckelpersoner. Detta bör ges regeringen till känna.

39. Resursfrågor, punkt 38 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om LBU-stöden och nationella medel. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ18 yrkandena 1 och 6 samt avslår motionerna 2004/05:MJ278 yrkande 2, 2004/05:MJ402 yrkande 1 i denna del, 2004/05: MJ432 yrkande 1 i denna del, 2004/05:MJ497 yrkande 18, 2005/06:MJ17 yrkandena 2 och 22, 2005/06:MJ260 yrkandena 1 och 3, 2005/06:MJ334 yrkandena 11 och 13, 2005/06:MJ402, 2005/06:MJ448 yrkandena 28 och 29 samt 2005/06:MJ594 yrkande 26.

Ställningstagande

Genom restriktivitet med budgetmedel till landsbygdsprogrammet minskar återflödet av medel från EU till Sverige, vilket i sin tur ökar nettoflödet av medel från Sverige till EU. Vi anser att Sverige fullt ut skall dra nytta av LBU-stöden, vilket kräver total medfinansiering över den svenska statsbudgeten. Vidare skall kostnaderna för uppnående av de nationella miljömålen finansieras med nationella medel och inte med gemenskapsmedel. Det är positivt om landsbygdsprogrammet bidrar till att uppfylla miljömålen, men detta får ses som en bieffekt och inte som en huvudinriktning. Några miljöersättningar i programmet är viktiga för att uppnå vissa miljömål, och det bör klarläggas hur dessa mål kan nås med ett mer produktionsinriktat stöd än dagens. Detta bör ges regeringen till känna.

40. Resursfrågor, punkt 38 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utökat investeringsstöd, medfinansiering m.m. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:MJ17 yrkandena 2 och 22 samt 2005/06:MJ594 yrkande 26 och avslår motionerna 2004/05:MJ278 yrkande 2, 2004/05:MJ402 yrkande 1 i denna del, 2004/05:MJ432 yrkande 1 i denna del, 2004/05:MJ497 yrkande 18, 2005/06:MJ18 yrkandena 1 och 6, 2005/06:MJ260 yrkandena 1 och 3, 2005/06:MJ334 yrkandena 11 och 13, 2005/06:MJ402 och 2005/06:MJ448 yrkandena 28 och 29.

Ställningstagande

Enligt min mening bör investeringsstödet utökas i förhållande till nuvarande landsbygdsprogram och kombineras med projektstöd, vilket skulle leda till en utveckling av nya verksamheter inom jord- och skogsbruket. Stöden bör även inriktas mot att befästa mervärden i den svenska produktionen, t.ex. god djuromsorg, och bör bestå av dels ökade EU-medel, dels ökad svensk medfinansiering. Samtidigt bör de kollektiva forsknings- och utvecklingsinsatserna för jordbruksnäringen fortsätta och även i framtiden finansieras med återförd skatt. Detta bör ges regeringen till känna.

41. Användningen av EU-medel m.m., punkt 39 (m, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om totalnivån för LBU-medlen och om medlens omfattning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:MJ16 yrkande 2 och 2005/06:MJ17 yrkande 21.

Ställningstagande

Det råder stor osäkerhet på landsbygden och bland företagarna där om vad den nya programperioden kommer att innebära. Som alltid är det viktigt med tydlighet och långsiktiga spelregler. Vi vill därför lyfta fram behovet av snabba besked när det gäller totalnivån för LBU-medlen.

Enligt vår mening bör investeringsstödet utökas i förhållande till nuvarande landsbygdsprogram och kombineras med projektstöd, vilket skulle leda till en utveckling av nya verksamheter inom jord- och skogsbruket. Stöden bör även inriktas mot att befästa mervärden i den svenska produktionen, t.ex. god djuromsorg. Detta bör ges regeringen till känna.

42. Kompensationsbidraget, punkt 40 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om höjning av kompensationsbidraget. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ594 yrkande 15 och avslår motion 2004/05: MJ497 yrkande 16.

Ställningstagande

Det är visserligen positivt att kompensationsbidraget till jordbruket i mindre gynnade områden har höjts i budgetpropositionen för år 2006, men nivån bör höjas ytterligare så att bidraget på ett bättre sätt än i dag kompenserar jordbruket för merkostnaderna i dessa områden. Detta bör ges regeringen till känna.

43. Snedvridning av konkurrensen, punkt 41 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om snedvridning av konkurrensen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ18 yrkande 8.

Ställningstagande

Enligt vår mening får en regional anpassning av stöden inte leda till konkurrensnedvridning av produktionsförutsättningarna inom jordbruket. Med andra ord får hänsynen till förutsättningarna i olika regioner inte medföra att konkurrensen mellan landsbygdsföretagare med likartad produktion snedvrids beroende på var i landet företaget ligger. Detta bör ges regeringen till känna.

44. Parlamentarisk förankring m.m., punkt 42 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om parlamentarisk förankring av landsbygdsprogrammet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ17 yrkande 23 och avslår motion 2005/06: MJ16 yrkande 3.

Ställningstagande

Det är enligt vår mening av stor vikt att den svenska regeringens agerande inom EU är parlamentariskt förankrat. Därför bör det landsbygdsprogram som skall lämnas in till EU-kommissionen under sommaren 2006 förankras i riksdagen genom att regeringen, före överlämnandet av programmet, samråder med miljö- och jordbruksutskottet och med EU-nämnden. Detta bör ges regeringen till känna.

45. Reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 48 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 48 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om fortsatt reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05: L291 yrkande 8 och 2005/06: U290 yrkande 16 och avslår motionerna 2004/05: U226 yrkande 15, 2004/05: U313 yrkande 8, 2004/05: MJ277 yrkandena 2 och 3, 2004/05: MJ332 yrkande 2, 2004/05: MJ508 yrkandena 2, 7 och 8, 2005/06: U336 yrkande 16, 2005/06: U339 yrkande 7, 2005/06: MJ334 yrkande 1, 2005/06: MJ448 yrkandena 22–27 och 2005/06: MJ594 yrkande 27.

Ställningstagande

Den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) är under reformering, men enligt vår mening går processen för långsamt. Grundläggande reformer av jordbrukspolitiken är en förutsättning för att kunna begränsa och effektivisera EU:s budget samt minska byråkratin. CAP har även visat sig vara

kontraproduktivt, genom att priserna på livsmedel för konsumenterna har blivit onödigt höga. Målet måste vara att integrera den europeiska jordbrukspolitiken med världsmarknaden, inom ramen för WTO. Detta skulle leda till en stabilisering av världsmarknadspriset samt lägre priser och ett mer konsumentinriktat utbud i Europa. Övergångsvis behövs också en omläggning av stödformerna, bort från de mest skadliga handelshindren, som exportsubventioner och produktkvoter. Detta bör ges regeringen till känna.

46. Reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 48 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 48 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om fortsatt reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:U226 yrkande 15, 2004/05:MJ332 yrkande 2, 2004/05:MJ508 yrkandena 2, 7 och 8 samt 2005/06:U336 yrkande 16 och avslår motionerna 2004/05:L291 yrkande 8, 2004/05:U313 yrkande 8, 2004/05:MJ277 yrkandena 2 och 3, 2005/06:U290 yrkande 16, 2005/06:U339 yrkande 7, 2005/06:MJ334 yrkande 1, 2005/06:MJ448 yrkandena 22–27 och 2005/06:MJ594 yrkande 27.

Ställningstagande

Sverige bör inom EU verka för en avreglering av den gemensamma jordbrukspolitiken samt ett borttagande av tullar, kvoter och subventioner, till senast år 2015. Avregleringen måste ske i snabbare takt. Jordbrukspolitiken bör vidare i olika delar reformeras utifrån ett konsumentperspektiv. Konsumentperspektivet bör därmed stärkas i den gemensamma jordbrukspolitiken. Detta bör ges regeringen till känna.

47. Reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 48 (v)

av Sven-Erik Sjöstrand (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 48 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om fortsatt reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ277 yrkandena 2 och 3, 2005/06:U339 yrkande 7 och 2005/06:MJ334 yrkande 1 och avslår

motionerna 2004/05:L291 yrkande 8, 2004/05:U226 yrkande 15, 2004/05:U313 yrkande 8, 2004/05:MJ332 yrkande 2, 2004/05:MJ508 yrkandena 2, 7 och 8, 2005/06:U290 yrkande 16, 2005/06:U336 yrkande 16, 2005/06: MJ448 yrkandena 22–27 och 2005/06:MJ594 yrkande 27.

Ställningstagande

Sverige bör i förhandlingar inom EU driva frågan om en ökad åternationalisering av jordbrukspolitiken. Härigenom underlättas möjligheterna för Sverige att vidta åtgärder i kommande programperiod som innebär en bibehållen miljöambitionsnivå för miljö- och landsbygdsprogrammet (LBU). Sverige bör även kraftfullt verka för att EU:s subventioner till animalieindustrin minskar. Vidare bör regeringen i EU initiera ett utredningsarbete i syfte att med hjälp av miljöavgifter stimulera en minskad köttkonsumtion. Detta bör ges regeringen till känna.

48. Reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 48 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 48 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om fortsatt reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ448 yrkandena 22–27 och avslår motionerna 2004/05:L291 yrkande 8, 2004/05:U226 yrkande 15, 2004/05:U313 yrkande 8, 2004/05:MJ277 yrkandena 2 och 3, 2004/05: MJ332 yrkande 2, 2004/05:MJ508 yrkandena 2, 7 och 8, 2005/06:U290 yrkande 16, 2005/06:U336 yrkande 16, 2005/06:U339 yrkande 7, 2005/06: MJ334 yrkande 1 och 2005/06:MJ594 yrkande 27.

Ställningstagande

Jordbrukspolitiken bör nationaliseras. Vidare bör EU:s jordbrukspolitik reformeras till en politik i samklang med samhällets mål för jordbruket och med hög grad av transparens. En sådan reform skall även leda till att överskott av jordbruksprodukter inom EU-området inte dumpas på världsmarknaden. Vidare måste regeringen verka för att den första pelaren inom CAP avvecklas, i första hand när det gäller exportsubventioner och interventionsuppköp. Regeringen måste inom EU verka för att det nuvarande gårdsstödet omformas till en arealbaserad brukningsersättning som skall vara lika inom hela EU-området. Inom detta system skall även finnas en djurersättning för får och nötkreatur, kopplad till beteskraV och krav på en grovfoderbaserad foderstat. Vidare bör regeringen inom EU verka för att moduleringen utökas. Detta bör ges regeringen till känna.

49. EU:s skolmjölksstöd, punkt 50 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 50 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om EU:s mjölksubventioner till skolor. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ519 yrkande 4.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör den gemensamma jordbrukspolitiken avregleras, och därmed bör bl.a. alla subventioner tas bort. I konsekvens härmed anser vi att EU:s mjölksubventioner till skolor, som dessutom är fettbaserade, bör upphöra. Detta bör ges regeringen till känna.

50. Nationell jordbrukspolitik, punkt 51 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 51 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om den nationella jordbrukspolitiken. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sk405 yrkande 6 och 2005/06:MJ441 yrkande 6 och avslår motionerna 2004/05:MJ297 yrkandena 4 och 5, 2004/05:MJ430, 2004/05:MJ437 yrkande 1 i denna del, 2004/05:MJ497 yrkande 1, 2004/05: MJ527, 2005/06:MJ448 yrkandena 1 och 4, 2005/06:MJ524 yrkande 1 och 2005/06:MJ525 yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt vår mening är det viktigare för Sverige att det finns ett aktivt jordbruk kvar än att stödet till ekologiskt jordbruk prioriteras. Oavsett vilken produktionsform som väljs, konventionell eller ekologisk, är det svenska djur och marker som berörs. Konkurrensnedvidande verksamhet i form av stöd till den ekologiska produktionen kan inte accepteras. Vidare bör ändrade miljöregler och djurhållningsregler i första hand genomföras på EU-nivå. Sverige skall inte på egen hand införa nya mer långtgående restriktioner. Vidare måste tillämpningen av miljöregler och djurhållningsregler förenklas. Detta bör ges regeringen till känna.

51. Nationell jordbrukspolitik, punkt 51 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 51 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om den nationella jordbrukspolitik. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ497 yrkande 1 och avslår motionerna 2004/05: Sk405 yrkande 6, 2004/05: MJ297 yrkandena 4 och 5, 2004/05: MJ430, 2004/05: MJ437 yrkande 1 i denna del, 2004/05: MJ527, 2005/06: MJ441 yrkande 6, 2005/06: MJ448 yrkandena 1 och 4, 2005/06: MJ524 yrkande 1 och 2005/06: MJ525 yrkande 2.

Ställningstagande

Jord- och skogsbruket är hörnstenen för en levande landsbygd. Tryggheten av dessa näringars ställning är en förutsättning för fortsatt bosättning samt ekonomisk, social och kulturell utveckling på den svenska landsbygden. Det stöd som samhället betalar till jordbruket är inte att betrakta som allmosor utan är betalning för produkter och tjänster som efterfrågas av samhället. Samhället är intresserat av att garantera att livsmedelsförsörjningen kan fungera, inte bara för stunden utan också i en krissituation. Ur såväl globalt som nationellt perspektiv är det långsiktigt nödvändigt att åkermarken i Sverige och övriga Europa kan nyttjas för livsmedelsproduktion eller annan produktion som lätt kan avbrytas och återgå till livsmedelsproduktion. Det finns alltså ett värde i att ha den trygghet som ett existerande jordbruk innebär. Detta bör ges regeringen till känna.

52. Nationell jordbrukspolitik, punkt 51 (c)

av Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 51 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om den nationella jordbrukspolitik. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ297 yrkande 4 och avslår motionerna 2004/05: Sk405 yrkande 6, 2004/05: MJ297 yrkande 5, 2004/05: MJ430, 2004/05: MJ437 yrkande 1 i denna del, 2004/05: MJ497 yrkande 1, 2004/05: MJ527, 2005/06: MJ441 yrkande 6, 2005/06: MJ448 yrkandena 1 och 4, 2005/06: MJ524 yrkande 1 och 2005/06: MJ525 yrkande 2.

Ställningstagande

Konsumenter skall kunna känna sig trygga med vetskapen om att djur behandlas väl under hela sin livstid, från födsel till slakt. Djurskyddet är även viktigt för en god livsmedelskvalitet. Vidare är sunda och säkra livsmedel mycket viktigt för människors hälsa och välbefinnande, inte minst för våra barn. Livsmedel framställda på ett etiskt och ekologiskt riktigt sätt är en livs kvalitetsfråga. Ett förebyggande livsmedelsarbete måste prioriteras. Vidare måste uppmärksammas att bonden och jordbruket är förutsättningen för bevarandet av det öppna landskapet och den biologiska mångfalden i odlingslandskapet. Utan ”betande mular” kommer vi inte att klara miljömålet Ett rikt odlingslandskap. För att miljömålen skall kunna nås och djurhållningen förbättras krävs en generell miljöanpassning inom jordbruket. Svenskt jord- och skogsbruk ger således samhällsnyttor i form av god djuromsorg, säker mat, öppna landskap och god miljöhänsyn, som skall ersättas från samhällets sida. Detta bör ges regeringen till känna.

53. Nationell jordbrukspolitik, punkt 51 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 51 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om den nationella jordbrukspolitiken. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ448 yrkandena 1 och 4 samt avslår motionerna 2004/05:Sk405 yrkande 6, 2004/05:MJ297 yrkandena 4 och 5, 2004/05: MJ430, 2004/05:MJ437 yrkande 1 i denna del, 2004/05:MJ497 yrkande 1, 2004/05:MJ527, 2005/06:MJ441 yrkande 6, 2005/06:MJ524 yrkande 1 och 2005/06:MJ525 yrkande 2.

Ställningstagande

Ett mål för den svenska jordbrukspolitiken måste antas. Detta mål skall syfta till en hållbar landsbygdsutveckling där uppfyllande av miljökvalitetsmålen står i fokus och där produktionen bidrar till en hög självförsörjningsgrad när det gäller baslivsmedel. Jordbruket bör vara decentraliserat med verksamhet inom såväl traditionella som nya näringar, t.ex. produktion av ekosystemtjänster, för att nå målet om en hållbar landsbygdsutveckling. Vidare måste den ekologiska produktionen och behovet av nya mål för denna uppmärksammas. Riksdagen antog år 1999 mål för den ekologiska produktionens utveckling fram till år 2005. Det är nu hög tid att nya mål fastslås. Senast år 2010 skall minst 30 % av Sveriges åkerareal odlas ekologiskt, 20 % av mjölkkor respektive 30 % av övriga nötkreatur, 30 % av lammen, 15 % av hönsen och 5 % av grisarna skall vara ekologiskt hållna från år 2010. Vidare skall år 2010 minst 20 % av Sveriges åkerareal ha

certifierad ekologisk odling, och den certifierade ekologiska djurhållningen skall minst omfatta 15 % av mjölkorna, 25 % av slaktnöt, 25 % av lammen, 10 % av hönsen och 3 % av grisarna. Vidare bör ett mål för offentlig konsumtion av livsmedel från certifierad ekologisk produktion upprättas, inklusive mål för statlig konsumtion av livsmedel från certifierad ekologisk produktion. År 2010 skall minst 25 % av den offentliga konsumtionen av livsmedel utgöras av livsmedel från ekologiskt certifierad produktion. Detta bör ges regeringen till känna.

54. Jordbrukets betydelse för övergödningen, punkt 52 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 52 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om MTR-reformens betydelse för övergödningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ519 yrkande 29.

Ställningstagande

Enligt vår mening är det en nödvändighet att uppmärksamma MTR-reformens betydelse för övergödningens problematiken. Med en 10-procentig minskning av spannmålsarealen samt en motsvarande ökning av vall torde läckaget ha minskat. Resultatet av halvtidsöversynen vad gäller påverkan på övergödningens problematiken måste således analyseras ordentligt samt ligga till grund för eventuella åtgärder. Detta bör ges regeringen till känna.

55. Vissa tvärvillkor, punkt 54 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 54 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om gemensamma regler för jordbruksföretag. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ497 yrkande 7 och 2005/06:MJ594 yrkande 6.

Ställningstagande

Det är viktigt att det finns gemensamma regler för vilka krav som skall ställas på jordbruksföretagen för att erhålla de nya EU-stöden. De krav som anges i direktiv och förordningar till följd av jordbruksministrarnas

överenskommelser bör gälla som grund för kontroll, sanktioner och utbetalning av frikopplade ersättningar. Överträdelse av svensk lagstiftning där den går utöver EU:s krav bör hanteras av svenskt rättssystem. Detta bör ges regeringen till känna.

56. Konkurrensvillkor, punkt 58 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 58 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att svenskt jordbruk skall ha villkor likvärdiga med konkurrentländernas. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05: MJ208 yrkande 2 och 2005/06: MJ233 yrkande 2 och avslår motionerna 2004/05: MJ297 yrkandena 1 och 2, 2004/05: MJ355, 2004/05: MJ363, 2004/05: MJ437 yrkandena 1 i denna del, 6 och 7, 2004/05: MJ508 yrkande 5, 2004/05: MJ531, 2004/05: N401 yrkande 10, 2004/05: N403 yrkande 17, 2005/06: MJ423 yrkande 1, 2005/06: MJ441 yrkandena 1 och 4, 2005/06: MJ463 yrkande 1 och 2005/06: MJ524 yrkande 2.

Ställningstagande

Svenska lantbrukare har som enskilda företagare utnyttjats för att klara utgiftstaket i den nationella budgeten. Det saknas långsiktiga spelregler som stimulerar investeringar eftersom staten helt utan förvarning kan ändra de ekonomiska förutsättningarna och tvinga företagare att ta lån för att klara löpande utgifter m.m. Spelreglerna måste vara tydliga, långsiktiga och förutsägbara. Svenska lantbrukare måste i framtiden få rimliga och förutsägbara villkor jämbördiga med konkurrentländernas. Detta bör ges regeringen till känna.

57. Jordbruket i norra Sverige, punkt 60 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 60 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om referensersättningsnivån för nationellt stöd. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05: MJ497 yrkandena 26 och 27 samt 2005/06: MJ594 yrkandena 22 och 23 samt avslår motionerna 2004/05: MJ450 yrkande 1 och 2005/06: MJ271 yrkande 1.

Ställningstagande

Merkostnadsersättningen till jordbruket i Norrland består av tre delar, varav en del har nationell finansiering. Stödet regleras i förordningen (1996:93) om stöd till jordbruket i norra Sverige. Den totala nationella ersättningen har de senaste åren legat 20–30 miljoner kronor under den referensersättningsnivå på 316 miljoner kronor som, enligt kommissionsbeslut 97/557/EG, tjänar som högsta nivå för det nationella stöd som Sverige tillåts ge. Därutöver tillkommer visst stöd till potatisodling, som ligger utanför anslutningsavtalet. År 2000 utbetalades 289 miljoner kronor, år 2001 287 miljoner kronor, år 2002 284 miljoner kronor, år 2003 304 miljoner kronor och år 2004 296 miljoner kronor. Som princip bör gälla att de budgeterade medlen betalas ut i största möjliga utsträckning. Produktionen i norra Sverige minskar i dag, vilket tyder på att lönsamheten är sämre än på andra håll i landet. Norra Sveriges stora avståndshandikapp gör att kostnaderna för produktion av exempelvis mjölk, kött och ägg är högre än på andra håll i landet, samtidigt som kostnaderna för uttransport av livsmedel genom befolkningsglesheten och många små butiker är höga. En höjd intransportersättning skulle sannolikt leda till ökad stabilitet och framtidsstro. Införandet av kadaverinsamlingen i norra Sverige har medfört att jordbruket i norr drabbats av högre kostnader än i södra Sverige. Kostnaderna för kadaverinsamlingen var ej medräknade när referensersättningsnivån fastställdes. Nivån är inte heller indexreglerad. Referensersättningsnivån för nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige bör omförhandlas. Stödet bör ligga så nära referensersättningsnivån som möjligt. Detta bör ges regeringen till känna.

58. Vissa rennäringsfrågor, punkt 63 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 63 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om markfrågor kopplade till rennäringen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ519 yrkande 21 och avslår motion 2005/06: MJ449 yrkande 50.

Ställningstagande

Det är angeläget att markfrågan och andra frågor kopplade till rennäringen får en snar lösning. Det är viktigt att de frågor som direkt och indirekt berör renskötsel och renskötselrätten utgår från en fastlagd statlig same- och rennäringspolitik. Lokala samrådsgrupper mellan direkt berörda är oftast den bästa lösningen. När detta inte räcker finns behov av att lösa markkonflikterna genom en rättsprocess. Detta bör ges regeringen till känna.

59. Vissa rennärringsfrågor, punkt 63 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 63 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om markfrågor kopplade till rennäringen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ449 yrkande 50 och avslår motion 2005/06: MJ519 yrkande 21.

Ställningstagande

Regeringen bör utreda hur renskötande samer skall kunna ges ökad delaktighet när det gäller olika ingrepp i renbetesmarkerna. Genom ökat samrådskrav förbättras möjligheterna att kunna motverka och minska konflikter. Vidare förbättras skogsbrukets och rennäringens möjligheter att kunna verka sida vid sida. Skogsvårdslagen bör ändras så att samrådsplikt skall gälla för större markägare inom hela renskötselområdet. Vid vilken typ av ingrepp i skogsbruket samrådet skall gälla bör utredas snarast. Detta bör ges regeringen till känna.

60. Parlamentariskt beredningsorgan, punkt 64 (kd, mp)

av Åsa Domeij (mp) och Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 64 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ett beredningsorgan för rennärrings- och samefrågor. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ527 yrkande 1.

Ställningstagande

Det är knappast aktuellt med någon samlad proposition om rennärigen och samepolitiken förrän efter valet år 2006. I mellantiden behövs någon form av politisk kontinuitet i form av ett beredningsorgan av parlamentarisk karaktär. Detta beredningsorgan bör göra en samlad bedömning av politikområdet, lämna förslag på möjliga delreformer, följa pågående utredningsarbete samt bereda underlag för en samlad proposition så att denna kan presenteras snarast möjligt efter valet år 2006. Ett parlamentariskt beredningsorgan för rennärings- och samefrågorna bör således tillsättas. Detta bör ges regeringen till känna.

61. Myndighetsorganisation, punkt 65 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 65 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om effektivare handläggning m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk405 yrkande 9 och avslår motion 2004/05:MJ508 yrkande 10.

Ställningstagande

Stödbyråkratin är ofrånkomlig, men den måste medföra så lite extraarbete för företagaren som möjligt. Snabbare handläggningstider vad gäller etablering av nya eller utökade verksamheter är viktigt. Tillämpningen av miljöregler och djurhållningsregler måste förenklas. Detta bör ges regeringen till känna.

62. Myndighetsorganisation, punkt 65 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 65 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förändrad myndighetsorganisation. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ508 yrkande 10 och avslår motion 2004/05:Sk405 yrkande 9.

Ställningstagande

Enligt vår mening går vi mot ett paradigmskifte i synen på stöd till jordbruket, bort från direktstöd och mot ett system där samhället betalar för de nyttigheter som jordbruket producerar i form av miljö- och kulturvärden. I detta läge borde regeringen se över myndighetsstrukturen inom jordbruksområdet och övriga areella sektorer i riktningen att verka för en sammanhållen landsbygdspolitik. Jordbruksverket bör omvandlas till en effektiv enhet, Verket för landsbygden och de areella näringarna (LAN), med fokus på en bred landsbygds- och kustutveckling. Detta bör ges regeringen till känna.

63. Utbetalning av stöd i euro, punkt 66 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 66 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utbetalning av stöd. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ594 yrkande 5.

Ställningstagande

Enligt vår mening skall den jordbrukare som så önskar kunna få utbetalningen av jordbruksstöd i euro. Detta bör ges regeringen till känna.

64. Hållbarhetscertifiering m.m., punkt 68 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 68 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om certifiering av lantbruksföretag. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ519 yrkande 2.

Ställningstagande

Gårdar skall kunna hållbarhetscertifieras eller miljöcertifieras efter de riktlinjer som man arbetar med i exempelvis Greppa Näringen och Odling i Balans. En sådan certifiering garanterar ett miljömässigt hållbart brukande och har stort fokus på att minimera kväve- och fosforläckage. Denna certi-

fiering skulle kunna användas i marknadsföringssammanhang för lantbruksföretaget men också ställas som krav för LBU-medel vid gårdar belägna nära känsliga och belastade områden. Detta bör ges regeringen till känna.

65. Jämställdhetsarbete, punkt 70 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 70 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om jämställdhet inom jord- och skogsbrukssektorn. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:N407 yrkande 4 och 2005/06: MJ447 yrkande 1.

Ställningstagande

Jord- och skogsbrukssektorn har halkat efter den allmänna utvecklingen inom jämställdhetsområdet. För att motverka denna trend har man inom Regeringskansliet börjat utarbeta en särskild jämställdhetsplan för jord- och skogsbrukssektorn i enlighet med vad som föreslagits i departementskrivelsen 2004:39. En sådan jämställdhetsplan bör vara konkret och innehålla verkningfulla åtgärder för att öka antalet kvinnor i jord- och skogsbruksnäringarna. Det är då nödvändigt att företrädare för näringarna deltar fullt ut i utformandet av jämställdhetsplanen. Detta bör ges regeringen till känna.

66. Konsekvensanalyser m.m., punkt 71 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 71 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en konsekvensanalys av det svenska jordbrukets betydelse. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05: MJ497 yrkande 2 och 2005/06: MJ594 yrkande 1 och avslår motionerna 2004/05: MJ507 yrkande 17 och 2005/06: MJ423 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Jord- och skogsbruket är en förutsättning för en levande landsbygd och tusentals arbetstillfällen i livsmedels- och skogsindustri. För att få en helhetsbild av jordbrukets betydelse borde en särskild konsekvensanalys

genomföras. Denna skulle belysa jordbrukets betydelse för sysselsättning, försörjningsberedskap, bevarandet av det öppna landskapet, boende och service på landsbygden etc. Detta är inte minst angeläget i dessa tider då jordbruket utsätts för hård snedvriden konkurrens och många, framför allt mindre jordbruk, tvingas läggas ned. Inhemskt jordbruk är också en förutsättning för att undvika långa, miljöförstörande transporter, för att inte bli försörjningsberoende av andra länder samt för att upprätthålla en god livsmedelssäkerhet. I konsekvensanalysen bör det också belysas hur det svenska jordbrukets skattebelastning, höga krav på djurskydd och livsmedelssäkerhet m.m. påverkat konkurrenskraften. Regeringen bör således snarast återkomma till riksdagen med en sådan konsekvensanalys som underlag för det fortsatta beslutsfattandet. Detta bör ges regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2005/06:87 Den övergripande strategiska inriktningen av kommande landsbygdsprogrammet.

Följdmotioner

2005/06:MJ15 av Marie Wahlgren m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att alltid beakta att användning av statliga stöd-
pengar, såsom LBU-medel, inte stör fungerande marknader genom
att snedvrیدا konkurrensen mellan olika företagare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att även åtgärder som syftar till en bättre livskvalitet
på landsbygden bör vara en del av det svenska programmet, fram-
för allt inom insatsområde 3.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att de stödformer som tas fram inte skall fungera
som ett indirekt stöd till icke lönsam produktion med låg grad av
kollektiva nyttigheter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att prioritera insatsområde 2 högst.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om prioritering mellan insatsområde 1 och insatsområde
3.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att insatserna bör utformas lokalt och inte via ett
generellt miljöstöd om syftet i huvudsak är att stärka tillväxt eller
arbetsmarknad i ett område.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att renodla syftena med LBU-medlen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om energiomställningen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att minska jordbrukets oljeberoende.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att insatser inom insatsområde 1 till skogliga
näringen vad avser utbildning och informationsinsatser i huvudsak
skall användas till företag som är en kombination av skogs- och
jordbruksfastigheter.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att koncentrera sig på vissa frågor som rör det
aktiva jordbruket och landskapsvård och att andra miljöinsatser,
t.ex. stöd till Natura 2000-områden, som inte är direkt kopplade till
generella ersättningar, t.ex. betesstöd, i stället bör stödjas via stat-
liga sektorsmedel.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om målen i insatsområde 2.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att se över hur arbetet med landskapsplaner samord-
nas med LBU-programmen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att inte använda LBU-medel för att uppnå mål för
ekologisk odling.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att riksdagens bedömning av målen för insatsområde
3 bör överensstämma med det som föreslagits av Landsbygdsutred-
ningen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att prioritera insatser för att stärka infrastruktur och
lokal service.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att använda LBU-medel för att förbättra tillgången
till finansiellt kapital på landsbygden, t.ex. genom kreditgarantier
eller mikrolån.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att besluten om programmen speciellt under insats-
område 3 i huvudsak skall ske regionalt med ett stort lokalt
inflytande.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att se över i vilken utsträckning det finns hinder för
en fungerande delaktighet i programmen på lokal nivå.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att samernas valda organisationer skall ha ett stort
inflytande över hur LBU-medel används inom deras områden.

2005/06: MJ16 av Jan Andersson m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att landsbygdsutveckling kräver en rad grundförutsättningar, såsom en sund näringspolitik och en god infrastruktur, för att stöden genom LBU-programmet skall ge optimalt resultat.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av snabba besked avseende totalnivån för LBU-medel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att eftersträva enkla och tydliga regler för de företagare som genomför åtgärder inom LBU-programmet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att skapa en långsiktigt stabil och bärkraftig marknad för bioenergi.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att satsa på LBU-åtgärder som når en bredare och större del av odlingslandskapet och betesmarkerna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att skogspolitiken även fortsättningsvis skall vara en nationell fråga och att EU-medel inte skall tillföras skogsnäringen.

2005/06: MJ17 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om landsbygdspolitikens inriktning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om investeringsstödet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om startstödet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ersättningarna för odling av energigrödor skall utformas så att de stimulerar till ökad odling av energigrödor och skapar förutsättningar för lönsamhet för den som övergår från odling för livsmedelsproduktion till odling av energiändamål.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om insatser inom skogsområdet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en särskild stödinsats som motiveras utifrån behovet av fortsatt näringsverksamhet i skogs- och mellanbygder i syfte att bl.a. bidra till öppna landskap.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om frikostigare regler för utdelande av miljöstöd.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till vallodling och betesmark.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ekologisk odling.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en långsiktig satsning bör göras på miljöanpassat jordbruk där konventionellt jordbruk och ekologiskt jordbruk kan samexistera inom samma företag.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de regionala miljöersättningarna.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det nya landsbygdsprogrammet behöver ta särskild hänsyn till det småskaliga jordbruket i skogs- och mellanbygden, glesbygden och fjälljordbruket.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fäbodbruk.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tydliggöra myndigheternas roll vid tillhandahållande av olika tjänster.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att satsningar på exempelvis etanolfabriker bör uppmuntras.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att landsbygdsprogrammet bör stödja lokala initiativ som syftar till att fånga upp det ökade intresset för turism i den svenska landsbygden.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fiskevårdande insatser för att stödja fisketurismen i dess olika former bör ingå i landsbygdsprogrammet.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att landsbygdsprogrammet bör vara en möjlig väg att finansiera uppfödarpremier och olika utbildningsinsatser inom hästområdet.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ersättningarna för ett höjt och breddat djurkoppilat vall- och betesmarksstöd också bör komma hästnäringen till del.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att landsbygdsprogrammet bör kunna användas för bidrag till anställning av nyckelpersoner.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU-medel inte skall ersätta utgifter som rätteligen skall bekostas av stat och kommuner som en del av deras ordinarie arbete.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det nya landsbygdsprogrammet för Sveriges del bör tillskjutas ytterligare medel.

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en parlamentarisk förankring av programmet bör ske.

2005/06: MJ18 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige fullt ut skall dra nytta av LBU-stöden, vilket kräver full medfinansiering från svensk statsbudget.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att LBU-stöden skall adderas till nationella stöd och ersättningar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att LBU skall ha sin tyngdpunkt i stöd till vallodling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inriktningen på stöden i det nya programmet bör vara att de skall gå till aktivt livsmedelsproducerande företag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att LBU-programmet inte skall användas för att särskilt gynna alternativt producerade livsmedel.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kostnader för att uppnå de nationella miljömålen skall finansieras genom nationella medel, inte med gemenskapsmedel.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om begränsning av branscher som får del av LBU-stöden.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en regional anpassning av stöden inte får leda till konkurrenssnedvridning av produktionsförutsättningarna.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05: Sk405 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändring av miljö- och djurhållningsregler.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om minskad byråkrati.

2004/05: Sk455 av Dan Kihlström m.fl. (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att inom ramen för landsbygdsprogrammen inkludera dels ett konventionellt stöd för resurshållande trädgårdsodling och dels ett nationellt stöd för ekologisk växthusodling.

2004/05:L291 av Inger René m.fl. (m):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en reformering av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik.

2004/05:U226 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom EU skall verka för en långtgående avreglering av den gemensamma jordbrukspolitiken samt tullar, kvoter och subventioner, senast till år 2015.

2004/05:U313 av Holger Gustafsson m.fl. (kd):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU:s jordbrukspolitik skall marknadsanpassas och exportstöden på sikt avvecklas.

2004/05: MJ203 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av öppna landskap.

2004/05: MJ208 av Cecilia Widegren m.fl. (m, fp, kd, c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att svenska lantbrukare skall få rimliga och förutsägbara villkor för bidrag och ersättningar i framtiden.

2004/05: MJ216 av Chatrine Pålsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att ge svensk kycklingnäring samma konkurrensvillkor som utländsk.

2004/05: MJ267 av Håkan Larsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla Wången till ett nav för utvecklings- och kompetensfrågor inom hästturism.

2004/05: MJ277 av Sven-Erik Sjöstrand m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige kraftfullt bör verka för att EU:s subventioner till animalieindustrin minskar.
3. Riksdagen begär att regeringen i EU initierar ett utredningsarbete i syfte att med hjälp av miljöavgifter stimulera en minskad köttkonsumtion.

2004/05: MJ278 av Sven-Erik Sjöstrand m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ambitionsnivån i kommande miljö- och landsbygdsprogram inte skall sänkas jämfört med tidigare programperiod.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minskad EU-finansiering av miljöåtgärder skall kompenseras med nationella medel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det kommande landsbygdsutvecklingsprogrammet (LBU) bör utformas i syfte att ta ett större helhetsgrepp kring miljö- och landsbygdsfrågor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att LBU bör utökas.
5. Riksdagens tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skogspolitiska åtgärder till viss del skall kunna ingå i kommande LBU.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stöd till rovdjursstängsling eller andra åtgärder som syftar till att skydda tamdjur från rovdjur skall vara bidragsberättigat genom LBU.

2004/05: MJ292 av Kenneth Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om EU-stöd till omarronderingar.

2004/05: MJ297 av Maud Olofsson m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka svenskt jordbruks konkurrenskraft på en global livsmedels- och energimarknad.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skapa förutsättningar för bättre villkor för lantbruksföretagaren och ökad lönsamhet i lantbruksföretagen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att livskraftiga jord- och skogsbruk är en förutsättning för en levande landsbygd.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att svenskt jord- och skogsbruk ger samhällsnyttor i form av god djuromsorg, säker mat, öppna landskap och god miljöhänsyn, som skall ersättas från samhällets sida.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige skall nyttja vårt EU-medlemskap optimalt för att skapa goda möjligheter för svenskt lantbruk.

2004/05: MJ321 av Kenneth Johansson (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av stödområdesindelningen i Dalarna.

2004/05: MJ332 av Lennart Fremling m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om reformering av jordbrukspolitiken utifrån ett konsumentperspektiv.

2004/05: MJ335 av Ewa Thalén Finné och Cristina Husmark Pehrsson (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om komplettering av reglerna för arealuttag.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av regelsystemet för arealuttag i enlighet med vad som i motionen anförs.

2004/05: MJ355 av Sofia Larsen (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om lika konkurrensvillkor för svenskt lantbruk.

2004/05: MJ363 av Staffan Danielsson m.fl. (c, m, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att stärka konkurrenskraften hos livsmedelsproduktionen och -industrin i Östergötland och Sverige.

2004/05: MJ402 av Karl Gustav Abramsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att det i kommande svenska miljö- och landsbygdsprogram prioriteras åtgärder som riktar sig till det aktiva lantbruket i Sveriges mindre gynnade områden, samt att möjligheterna till full svensk medfinansiering utnyttjas av de modulerade medlen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett produktionsmål för det svenska jordbruket i de mindre gynnade områdena.

2004/05: MJ404 av Karl Gustav Abramsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införandet av ett anläggningsstöd för anläggande av odling av åkerbränsle på nedlagd jordbruksmark.

2004/05: MJ430 av Kerstin Lundgren (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en politik för öppna landskap i Stockholms- och Mälardalenregionen.

2004/05: MJ432 av Eskil Erlandsson m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att i det kommande svenska miljö- och landsbygdsprogrammet prioritera åtgärder som riktar sig till det aktiva lantbruket i Sveriges mindre gynnade områden, samt att möjligheterna till full svensk medfinansiering av de modulerade medlen utnyttjas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett produktionsmål för det svenska jordbruket i de mindre gynnade områdena.

2004/05: MJ434 av Åsa Domeij m.fl. (mp):

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att även skogsbrukare skall ha reell åtkomst till LBU-medel.

2004/05: MJ437 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skånst jordbruks och livsmedelsproduktions betydelse för sysselsättningen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om konkurrens på lika villkor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av ett gott företagsklimat och tillväxthämmande skatter.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheter att bo och verka på landsbygden.

2004/05: MJ450 av Gunilla Tjernberg och Erling Wälivaara (båda kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskilda villkor för jordbruket i norra Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör fullfölja uppdraget att utforma ett särskilt stöd till fjällnära område.

2004/05: MJ459 av Tuve Skånberg (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i lagstiftningen införa krav på odlingsfria zoner på 5–10 meter längs vattendrag.

2004/05: MJ478 av Staffan Danielsson och Eskil Erlandsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kompensation till jordbruksföretag som hårt drabbas av den svenska tillämpningen av EU:s jordbruksreform.

2004/05: MJ479 av Staffan Danielsson och Birgitta Carlsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bevarande av en svensk mjölkproduktion.

2004/05: MJ490 av Göran Magnusson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inom EU arbeta för att stödet till tobaksodling och vinomvandling upphör.

2004/05: MJ497 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inriktningen av svensk jordbrukspolitik syftande till att ge möjlighet att bedriva jordbruk i hela landet och med fullt utnyttjande av åkermarken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att genomföra en konsekvensanalys av jordbruksnäringens betydelse.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nödvändiga förutsättningar för att bevara det öppna landskapet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en ansvarsfull svensk jordbrukspolitik måste innebära att de öppna hagarna och betesmarkerna värnas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gemensamma regler för tvärvillkor.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att särskilda stödrättigheter för grönsaker bör kunna överlåtas mellan jordbrukare redan det första året som reformen genomförs (2005).
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inkludera plantskoleproduktion i stödssystemet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ersättningen till miljövänlig betodling.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om frikostigare regler för s.k. LBU-stöd.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förenklingar av ersättningsformerna för landskapsvård.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resurshushållande konventionellt jordbruk.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en höjning av kompensationsbidraget.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att de modulerade medlen skall användas inom LBU-
programmen, men utan att de nationella resurserna till LBU-
programmet minskas.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om förenklat regelsystem som gynnar ekologisk odling.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att tillsätta en utredning med syfte att förenkla
förfarandet vid ansökan om miljöstöd med en förlängd stödperiod.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att stöd till odling av fånggrödor även skall beviljas
för åtgärder syftande till att minska näringsläckaget till Vätern, Vät-
tern, Mälaren och Hjälmaran.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att särskilt värna det småskaliga jordbruket och
fjälljordbruket.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om det nationella kuvertet.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om den nationella reserven.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att stödet till jordbruket i norra Sverige bör ligga så
nära referensersättningsnivån som möjligt.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att referensersättningsnivån för nationellt stöd till
jordbruket i norra Sverige bör omförhandlas.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om ett särskilt stöd till jordbruket i fjällnära område.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att en nationell handlingsplan för bevarande av
levande sätrar och fåbodar bör upprättas.

2004/05: MJ505 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram en proposition med för-
slag till konkreta åtgärder inom ramen för en sammanhållen hästpo-
litik.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om informationsinsatser riktade mot hästägare i syfte att
öka säkerheten i samband med ridning.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om uppfödarpremier för den svenska halvblodsaveln.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de olika EU-stöden också skall nyttjas för den svenska hästaveln och hästnäringen.

2004/05: MJ507 av Jan Andersson m.fl. (c):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av betande djur och ersättningar till ängs- och betesmarker.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att låta utföra en bred utredning om förutsättningarna för ett långsiktigt hållbart jordbruk.

2004/05: MJ508 av Anita Brodén m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU:s jordbrukspolitik skall avregleras i snabbare takt.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av långsiktiga spelregler, förenklade företagarregler samt bättre konkurrensvillkor för de areella näringarna.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvärdering av jordbrukspolitiken utifrån ett konsumentperspektiv.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att konsumentperspektivet kompletteras i EU:s gemensamma jordbrukspolitik.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förändrad myndighetsorganisationen för de areella näringarna.

2004/05: MJ527 av Claes-Göran Brandin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kooperativa enheter inom svenskt jordbruk.

2004/05: MJ529 av Christer Skoog m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att ge kycklinguppfödningen goda konkurrensmöjligheter.

2004/05: MJ531 av Christin Hagberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av att ta till vara och utveckla den svenska livsmedelsindustrins potential till att bli en framtidsbransch.

2004/05:N254 av Yvonne Ångström m.fl. (fp):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning kring landskapets förändring.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om LBU-programmen.

2004/05:N401 av Anita Brodén m.fl. (fp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bättre villkor för de areella näringarna.

2004/05:N403 av Christer Nylander m.fl. (fp, m, kd, c):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av rättvisa spelregler för den Skånska livsmedelsproduktionen.

2004/05:N407 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en särskild jämställdhetsplan för jordbruks- och skogsbrukssektorn.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förutsättningarna för jord- och skogsbruket som en hörnsten i en levande landsbygd.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:U290 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att grundläggande reformera EU:s jordbrukspolitik.

2005/06:U336 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige skall inom EU verka för en avreglering av den gemensamma jordbrukspolitiken samt ett borttagande av tullar, kvoter och subventioner, till senast år 2015.

2005/06:U339 av Lars Ohly m.fl. (v):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i EU agerar för att jordbrukspolitiken till allra största delen skall återföras till medlemsländerna.

2005/06:MJ225 av Agne Hansson och Lars-Ivar Ericson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka svensk kycklingnäringens konkurrenskraft.

2005/06: MJ233 av Cecilia Widegren m.fl. (m, fp, kd, c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att svenska lantbrukare i framtiden skall få rimliga och förutsägbara villkor jämbördiga med konkurrentländer.

2005/06: MJ254 av Kenneth Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att värdet av ett aktivt jordbruk i hela landet skall vara vägledande för utformningen av det kommande miljö- och landsbygdsprogrammet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att effekterna av den senaste jordbrukspolitiska reformen beaktas i arbetet med det nya miljö- och landsbygdsprogrammet.

2005/06: MJ260 av Staffan Danielsson och Jörgen Johansson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förhandla fram största möjliga miljöstödsram från EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förändra det nya miljöstödsprogrammet till ett paraply av riktade miljöstöd för största miljönytta.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att säkerställa att medel säkras för fortsatt utbyggnad av de miljöeffektiva skyddszonerna längs vattendragen.

2005/06: MJ271 av Gunilla Tjernberg och Erling Wälivaara (båda kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de särskilda villkoren för jordbruket i norra Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utöka stödet för fjällnära jordbruk till att även omfatta de kommuner som nämns i motionen.

2005/06: MJ276 av Ewa Thalén Finné och Cristina Husmark Pehrsson (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om komplettering av reglerna för arealuttag.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av regelsystemet för arealuttag i enlighet med vad som i motionen anförs.

2005/06: MJ298 av Chatrine Pålsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en utredning tillsätts för att titta närmare på hur man kan förbättra villkoren och konkurrenssituationen för svensk kycklingnäring.

2005/06: MJ300 av Ingegerd Saarinen och Åsa Domeij (båda mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att säkerställa kallblodstravarens överlevnad som ras.

2005/06: MJ303 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av insatser för att upprätthålla värdefulla ängar och hagar till nytta för artrikedomen inom såväl växt- som djurvärlden.

2005/06: MJ304 av Holger Gustafsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att ge svensk kycklingnäring lika konkurrensvillkor som omvärlden har.

2005/06: MJ315 av Jan Andersson och Lars-Ivar Ericson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sockerbetsodlingens bidrag till etanolproduktion.

2005/06: MJ334 av Sven-Erik Sjöstrand m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i förhandlingar inom EU bör driva en ökad åternationalisering av jordbrukspolitiken för att underlätta möjligheten för Sverige att vidta åtgärder för att i kommande programperiod inte sänka miljöambitionsnivån för miljö- och landsbygdsprogrammet (LBU).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utgångspunkten för Sveriges positionering inför den kommande översynen av miljö- och landsbygdsprogrammet är att miljöambitionsnivån från tidigare programperiod inte skall sänkas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör utforma kommande LBU-program genom att lägga minst 60 % av budgeten inom prioriteringsområde II för mark och miljöförvaltning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den huvudsakliga uppgiften för LBU är att ersätta brukare och livsmedelsproducenter för produktion av kollektiva nyttigheter som marknaden inte klarar av att ersätta.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att startstöd och investeringsstöd bör fortsätta att existera i kommande program.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att eftersom det finns vissa öppningar inom prioriteringsområde I för att stödja produktionshöjande åtgärder bör miljökrav kopplas till denna axel.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att miljömålen skall vara styrande och miljöåtgärder prioriterade i utformningen av LBU.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kompensationsbidragen (LFA) behövs för att behålla jordbruk med höga natur- och kulturvärden i hela Sverige.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommande LBU bör ha sin utgångspunkt i de femåriga stöd som haft god anslutning och god måluppfyllelse.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att jämställdhetsperspektivet skall finnas med som ett grundläggande värde i alla bedömningar och förslag i samband med utarbetandet och tillämpningen av det nya landsbygdsprogrammet.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör se över möjligheten att låta kommuner eller andra intressenter vara medfinansierare för åtgärder inom LBU.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att LBU-medel inte skall användas till formella områdesskydd enligt miljöbalken eller till naturvårdsavtal för att uppfylla miljömålet Levande skogar, utan i stället bör exempelvis förädling av miljöanpassade produkter eller lokal förädling prioriteras.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bl.a. småskalig livsmedelsförädling, mikroföretagande, besöksnäring, turism och förädling inom basindustri skall lyftas fram i kommande LBU.

2005/06: MJ337 av Birgitta Sellén och Viviann Gerdin (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återinföra den statliga avelsvärderingen för häst som gynnar svensk hästavel och hästhållning.

2005/06: MJ344 av Agneta Ringman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av att stödja en fortsatt odling av bruna bönor på Öland.

2005/06: MJ350 av Anita Brodén m.fl. (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avsaknaden av skötselplaner i Västsverige bör åtgärdas snarast.

2005/06: MJ384 av Birgitta Sellén och Håkan Larsson (båda c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att stimulera till ökad odling av råvaror som kan användas till framställning av biodrivmedel.

2005/06: MJ386 av Birgitta Carlsson och Agne Hansson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbeta för att Jordbruksverket skall inta en generösare bedömning vad gäller utbetalning av EU-ersättningar även om ansökningsblanketten varit fel ifylld.

2005/06: MJ388 av Agneta Ringman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en etablering av en försöksverksamhet för etanolframställning.

2005/06: MJ402 av Agne Hansson och Roger Tiefensee (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om medelstilldelning ur LBU-programmet till bl.a. Gotlands, Kalmar och Södermanlands län.

2005/06: MJ403 av Agne Hansson och Margareta Andersson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utformningen av den framtida landsbygdspolitiken.

2005/06: MJ413 av Birgitta Sellén och Sven Bergström (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheterna att använda sig av jordbruket i norra Sverige för att stärka tillväxt, biologisk mångfald, öppet landskap m.m.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att i det kommande svenska miljö- och landsbygdsprogrammet prioriteras åtgärder som riktar sig till det aktiva lantbruket i Sverige.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett produktionsmål för det svenska jordbruket i de mindre gynnade områdena.

2005/06: MJ423 av Holger Gustafsson m.fl. (kd, m, c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att främja tillväxt på landsbygden genom att undanröja de konkurrensnackdelar som svenskt lantbruk, och därmed Skaraborg, belastas av.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ny jordbrukspolitik löpande skall prövas med konsekvensutredningar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skaraborgsområdet är lämpligt att utveckla som prognosområde för de samhällsekonomiska konsekvenserna av ny jordbrukspolitik.

2005/06:MJ429 av Lilian Virgin och Christer Engelhardt (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sockerbetsodlingen på Gotland.

2005/06:MJ437 av Birgitta Carlsson och Annika Carlsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Jordbruksverket skall ta större hänsyn till faktiska förhållanden när tidpunkt fastställs för kvickrotsbekämpning på arealer som är besådda med fånggröda.

2005/06:MJ441 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att institutionella förutsättningar för att driva jordbruk i Sverige skall vara lika bra som i våra konkurrentländer.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lantbruksnäringen behöver långsiktiga politiska beslut.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det är viktigare att verka för att det finns aktivt jordbruk kvar än att stödja ekologiskt jordbruk.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stöd i det kommande landsbygdsprogrammet huvudsakligen skall riktas till det aktiva lantbruket.

2005/06:MJ445 av Dan Kihlström m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det i miljöstöden inom landsbygdsprogrammets ram inkluderas dels ett stöd för resurshållande konventionell trädgårdsodling, dels ett nationellt stöd för ekologisk växthusodling.

2005/06:MJ447 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en särskild jämställdhetsplan för jord- och skogsbrukssektorn.

2005/06: MJ448 av Åsa Domeij m.fl. (mp, -):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett jordbrukspolitiskt mål bör antas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av ett decentraliserat jordbruk som är verksamt inom traditionella näringar för att nå målet om en hållbar landsbygdsutveckling.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om obligatoriska åtgärder för lanbruk som erhåller miljöersättningar.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett investeringsstöd för gårdsbaserad biogasproduktion inom ramen för LBU-programmet införs.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om nationalisering av jordbrukspolitiken.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att reformera EU:s jordbrukspolitik till en politik med hög grad av transparens och i samklang med samhällets mål för jordbruket.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att en sådan reform även skall leda till att överskott av jordbruksprodukter inom EU-området ej dumpas på världsmarknaden.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska verka för att den första pelaren inom Cap avvecklas, med exportsubventioner och interventionsuppköp som första prioritet.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att det nuvarande gårdsstödet omformas till en arealbaserad brukningserättning som skall vara lika inom hela EU-området, och att det inom detta system även skall finnas en djurersättning för får och nötkreatur, kopplad till beteskrav och krav på en grovfoderbaserad foderstat.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att moduleringen utökas.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om volymen på nästa programperiod inom Miljö- och landsbygdsprogrammet.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om inriktningen på nästa programperiod inom Miljö- och landsbygdsprogrammet.

2005/06: MJ449 av Åsa Domeij m.fl. (mp, –):

48. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att även skogsbrukare skall ha reell åtkomst till LBU-medel.
50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att låta utreda hur renskötande samer skall ges ökad delaktighet gällande ingrepp i renbetesmarker.

2005/06: MJ452 av Roger Tiefensee och Agne Hansson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om villkoren för stöd till industri- och energigrödor.

2005/06: MJ455 av Catherine Persson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige skall arbeta för att EU:s stöd till tobaksodling skall avvecklas.

2005/06: MJ463 av Christer Winbäck (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undanröja de konkurrensnackdelar som svenskt lantbruk lider av jämfört med övriga EU-länder.

2005/06: MJ490 av Agne Hansson och Anders Larsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de agrara näringarnas betydelse ur beredskapssynpunkt.

2005/06: MJ502 av Nils-Erik Söderqvist och Christina Nenes (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att klassa konservärter som lantbruksgröda.

2005/06: MJ507 av Christer Skoog m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om alternativ användning av sockerbetor.

2005/06: MJ518 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i det nya landsbygdsutvecklingsprogrammet ge utrymme för förädlingsstöd till företag som vill utveckla produkter vars värde delvis består i att särskild djurskyddshänsyn tagits.

2005/06: MJ519 av Anita Brodén m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om "hållbarhetscertifiering/miljöcertifiering" av jordbruket.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU:s mjölksubventioner till skolor bör upphöra.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det är angeläget att markfrågan och andra frågor kopplade till rennäringen får en snar lösning.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nödvändigheten av att se över MTR:s påverkan på övergödningsproblematiken.

2005/06: MJ524 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en vital skånsk näring.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av en skånsk livsmedelsproduktion.

2005/06: MJ525 av Anita Brodén m.fl. (fp, kd, c, mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på ekologisk hållbarhet vid olika former av stimulans och stödersättningar.

2005/06: MJ527 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsättandet av ett parlamentariskt beredningsorgan för rennärings- och samefrågorna.

2005/06: MJ528 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

1. Riksdagen begär att regeringen skyndsamt lägger fram en proposition om en sammanhållen hästpolitik.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en del av medlen i det kommande landsbygdsprogrammet bör användas för uppfödarpremier inom den svenska halvblodsaveln.

2005/06: MJ582 av Ulf Holm (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en analys av EU:s jordbrukspolitikens negativa inverkan på folkhälsan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att EU:s subventioner till vin- och tobaksodling avvecklas.

2005/06: MJ594 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en konsekvensanalys av det svenska jordbrukets betydelse för sysselsättning, försörjningsberedskap, boende och service på landsbygden samt bevarandet av det öppna landskapet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att för den jordbrukare som så önskar skall utbetalning av jordbruksstöd kunna ske i euro.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gemensamma regler för tvärvillkor.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att möjligheten till nyanslutning till miljövänlig odling av sockerbetor skall finnas kvar.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om landsbygdpolitikens utveckling.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla ersättningar för betesmarker, slåtterängar, landskapselement etc. bör samlas i en ersättningsform.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvalifikationsgränsen för kulturbärande element i odlingslandskapet.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett system med resurshushållande konventionellt jordbruk utifrån inriktningen i REJO-förslaget skall övervägas inför nästa LBU-programperiod.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att nivån på kompensationsbidraget till mindre gynnade områden bör höjas för att på ett bättre sätt kompensera för merkostnaderna i dessa områden.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om startstödet till unga jordbrukare.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett förenklat regelsystem för ekologisk produktion.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till odling av fånggrödor och andra åtgärder mot näringsläckage.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att värna det småskaliga jordbruket och fjälljordbruket.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att referensersättningsnivån för nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige bör omförhandlas.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stödet till jordbruket i norra Sverige bör ligga så nära referensersättningsnivån som möjligt.

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en nationell handlingsplan för bevarande av levande
sätrar och fåbodar.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att det nya landsbygdsprogrammet skall tillföras
maximal medfinansiering samtidigt som de kollektiva forsknings-
och utvecklingsinsatserna för jordbruksnäringen fortsätter.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att inom EU harmonisera avgifter och skatter för
jordbruket.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att de avgifter som tas ut av enskilda näringsidkare
skall ha en legitim grund inom EG-rätten.

2005/06: MJ596 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att det är viktigt att EU:s landsbygdsprogram för
perioden 2007–2013 utformas så att möjligheter finns att ge stöd
till bevarande och nyanläggande av småbiotoper i odlingslandskapet.

2005/06: N383 av Yvonne Ångström m.fl. (fp):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en utredning kring landskapets förändring.

2005/06: N481 av Maud Olofsson m.fl. (c):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om ett tilläggsuppdrag till Landsbygdskommittén om ett
höjt förädlingsvärde i landsbygdens företag.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om ett tilläggsdirektiv till Landsbygdskommittén om att
finna former för en ökad statlig samverkan med det civila samhäl-
let och näringslivet för landsbygdsutveckling.

2005/06: N482 av Maud Olofsson (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om LBU-stödets betydelse i det nya miljö- och lands-
bygdsprogrammet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om ett tilläggsuppdrag till Landsbygdskommittén om att
verka för att öka förädlingsvärdet i landsbygdsföretag.